

PA BO POMLAD PRIŠLA

Pa bo pomlad prišla
z oblaki šumečimi,
pa bo pomlad prišla
z rožami rdečimi,
s tistimi rosnimi,
mladimi rožami...
O, kak se po rožah
toži mi!
Pa bodo deklicam
v mraku oči zažarele,
pa se čez nedrja
majice bele napele,
oj, tiste majice,
z rokavci kratkimi...
Kdor jih kdaj božal je,
temu pomoči ni!
Pa bo srebrni ščip
sameval nad ribniki,
vali drhteči se lilijam
plaho dobrikali,
jug serenado šumel,
v sencih brez sanjala dva,
zvezde visoke bleščale...
Oj, ne hodite tja!
Jaz pa le pojdem takrat
za oblaki šumečimi,
jaz pa le pojdem takrat
za rožami rdečimi:
morda kdaj najdem cvet,
morda kdaj srečam oči,
tihe, dobre oči,
tihe, dobre oči.

Ivan Minatti

Foto J.M.P.

Kaj nam ta veliki svetnik sporoča v krizi družine in očetovstva?

Pozabljena stran sv. Jožefa

S krščanskega vidika je bila Sv. Družina prav gotovo nekaj posebnega, saj je bil član te družine Jezus, ki je pravi Bog in pravi človek - "Bogočlovek"! Z vidika sodobne dominantne kulture pa se lahko na primeru Sv. Družine dokazuje, da ni nič narobe, če otroka ločenih staršev vzgaja novi mamin partner, pripadniki LGBTQ bodo naredili še en korak naprej in rekli, da lahko tudi istospolni pari posvojijo otroka in ga odlično vzgajajo... Vedno smo v nevarnosti, da pozabimo na temeljna izhodišča in dejstva. Že res, da je papež Janez XXIII. leta 1961 sv. Jožefa razglasil za zavetnik družine. Pred tem ga je l. 1870 papež Pij IX. razglasil za zavetnika vesoljne Cerkve. Poleg tega je Cerkev na praznik dela, 1. maja, uvedla še praznik Jožefa delavca. Toda, ali vse te nazive, ki jih ima sv. Jožef, zares upoštevamo in se po njih ravnamo? Zdi se, da vsa ta imenovanja

in slovesne razglasitve ne vplivajo kaj dosti na našo zavest. Sv. Jožefa si lahko hitro predstavljamo predvsem kot nekakšnega hišnika in pripadnika delavskega razreda. Toda njegova funkcija še zdaleč ni bila le vloga ekonomskega asistenta.

Kaj nam sv. Jožef sporoča v krizi družine, v krizi očetovstva in v demografski krizi? Te krize niso od danes in se vedno bolj poglobljajo. Mimogrede, ime Jožef pomeni: "Bog naj doda potomstvo". Ob povprečni evropski nataliteti 1,5 otroka na rodovitno ženo in ob upoštevanju, da je rodovitnih žensk vedno manj (na to radi pozabljamo!), bi morda lahko sv. Jožefa razglasili še kot priprošnjaka za plodnost. Spet bo kdo rekel: Sv. Družina je imela le enega otroka!

/ str. 3
Bogdan Vidmar

P. Marko Rupnik v Gorici Ne funkcionarji, ampak očetje!

Na srečanju z nadškofom Carlom Redaellijem, goriškimi duhovniki in diakoni je p. Marko Rupnik prejšnji teden spregovoril o izzivih pastoralnega dela danes, o razlikovanju duhov, evangelizaciji in spremembah, ki čakajo Cerkev.

/ str. 5

Volitve v občini Devin-Nabrežina Enotnost in ekipna igra

V pričakovanju na upravne volitve v občini Devin-Nabrežina koalicija levosredinskih sil že dalj časa pripravlja nov politični in upravni načrt. Kot županski kandidat se je na temelju svoje človeške, pa tudi pravne in upravne izkušnje v službo tega načrta postavil odv. Mitja Ozbič.

/ str. 10

www.parrucchelanza.com Najboljši portal v Italiji za kakovostne lasulje

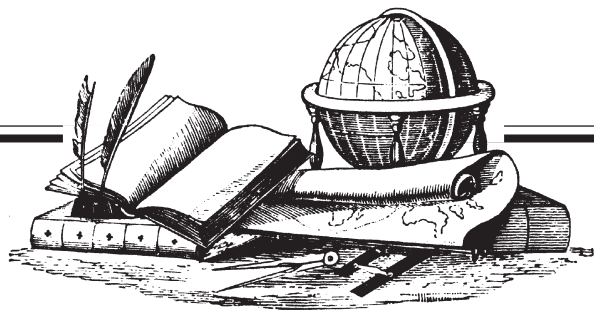
PARRUCCHE
Lanza

- KOZMETIKA ZA LASE
- PRIPOMOČKI ZA FRIZERJE
IN KOZMETIČARKE

POSEBNA PONUDBA
ZA VSE GELE IN ZA DRUGE
PROIZVODE
ZA LEPOTO NOHTOV

Gorica - Ul. Garibaldi, 13 - na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078
Odprto vsak dan od ponedeljka do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

Hrvaška / Reka

Odprtje prostorov Inštituta za narodnostna vprašanja

15. marca 2017 je Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazd Žmavc, skupaj z županom Primorsko-goranske županije, Zlatkom Komadino, županom Mesta Reka, mag. Vojkom Obersnelom, in veleposlanico Republike Slovenije na Hrvaškem, nje. eksc. Smiljano Knez, na Reki slavnostno odprl prvo podružnico

dlogov, kje in kako bi odprli prvo enoto, prevladala pa je ravno ta ideja zaradi velikega sodelovanja s Slovenskim domom Bazovica na Reki in zaradi podpore Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu ter ministra Žmavca tej ideji. Reka je že sama po sebi večkulturno in večetnično mesto, s katerim se bo inštitut lahko povezoval in v njem deloval na številnih po-

mi, s katero je tudi doktorirala. Vse prisotne sta nagovorila tudi župan Primorsko-goranske županije, Zlatko Komadina, ki je poudaril, da ima Primorsko-goranska županija najdaljšo mejo z Republiko Slovenijo, ki pa nas ni nikoli delila, ampak vedno povezovala. Župan Mesta Reka, mag. Vojko Obersnel, je povedal, da je slovenska narodna skupnost pomembna za zgodovino Reke, v prid čemur govori tudi dejstvo, da KPD "Bazovica" letos praznuje 70. obletnico, ter dodal, da si je prav na konceptu večkulturnosti in različnosti Reka priborila naslov evropske prestolnice kulture 2020.

Minister Gorazd Žmavc je izpostavil, da je ta dogodek za nas zelo pomemben, tudi za Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Za vse nas in za politične odnose med državama. Enota na Reki je prvi tak primer in model, kako sodelovanje z manjšinami lahko postavimo tudi na strokovnih odnosih. Prisotnost županov Zlatka Komadine in mag. Vojka Obersnela pomeni močno regijsko sodelovanje Kvarnerja in Gorskega kotarja s Slovenijo.

Po odprtju je sledil ogled prostorov Inštituta za narodnostna vprašanja Enota Reka. 16. marca 2017 je v prostorih Slovenskega doma KPD "Bazovica" potekala znanstvena konferenca "Raziskovanje slovenstva na Hrvaškem: včeraj, danes, jutri", na kateri je udeležence uvodoma pozdravil minister Gorazd Žmavc.

deželni upravi in lokalni samoupravi. Torrenti je tudi zagotovil konzulki, da deželna vlada ne namerava spreminjati norm, ki ščitijo slovensko kulturo in jezik, poudaril pa je nujo, da se dejavnosti slovenskih organizacij financirajo po jasnih kriterijih, in sicer na način, da bodo nagrajeni tisti, ki si to zaslužijo. Zato bodo o razporeditvi sredstev odslej odločali razpisi. Prijavljene projekte bodo pod drobnogled vzeli funkcionarji in izvedenci, ki bodo proučili predvsem kakovost zamisli.

Med srečanjem je tekla beseda še o medijih in politični zastopanosti manjšine. Torrenti je za obe temi pogovora ponovil svoje stališče, da Slovincem privoščijo več jamstev. Zakonske norme naj zagotovijo ekonomsko varnost založniškim hišam, je poudaril odbornik, ki glede slovenskega parlamentarca v Rimu obljublja "prizadevanja, da bodo Slovenci imeli svojega predstavnika". Na koncu sta se Sergaševa in Torrenti pogovarjala tudi o Slovenskem stalnem gledališču, ki je tik pred svojo skupščino. Deželni odbornik si glede tega obeta, da bo slovenski teater imel "samo enega direktorja" tako, kot določa državni zakon o gledališčih.

ARC/PV

Rezanje traku, minister G. Žmavc, zraven njega prof. dr. S. Novak-Lukanovič, župan Primorsko-goranske županije, Z. Komadina in župan Mesta Reka, mag. V. Obersnel

kakšnega slovenskega raziskovalnega inštituta v tujini. Inštitut za narodnostna vprašanja iz Ljubljane je eden od prvih znanstveno-raziskovalnih institucij, ki je prepoznala pomembnost raziskovanja problematike slovenstva in Slovencev v Republiki Hrvaški.

"Enota na Reki je krona naših dolgoletnih želja. Bilo je več pre-

dročjih, tudi z drugimi manjšinami in pripadniki večinskega prebivalstva. Reka je za nas neke vrste naravni laboratorij", je ob odprtju enote inštituta povedala direktorica Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani, prof. dr. Sonja Novak Lukanovič. Enoto bo vodila mlada raziskovalka, dr. Barbara Riman, ki je svoje znanstveno delovanje posvetila prav tej te-

Slovenska manjšina

Gianni Torrenti se je srečal s konzulko Ingrid Sergaš

Deželni odbornik za kulturo Gianni Torrenti se je v Trstu srečal z generalno konzulko Republike Slovenije Ingrid Sergaš. Govor je bil o mnogih temah, pri čemer izstopa Torrentijeva napoved, da bo Centralni urad za slovenski jezik končno začel delovati. "Z imenovanjem Erike Hrovatin za vodjo urada se je začel njegov zagon", je dejal odbornik in naštel pristojnosti nove službe v deželni upravi. Osrednja naloga bo skrb za slovensščino v javni upravi, čemur bosta namenjena prevajalski

servis in spletna stran. V uradu bodo skrbeli tudi za jezikovno izobraževanje uslužbencev v

Vabilo mladim!

Projekt: Mladi v prostoru, mladi v sedanjem času

Zadruga Goriška Mohorjeva, izdajatelj našega tednika, je sklenila, da bi v svoje vrste privabila mlajše, ki jih zanima poročanje, pisanje, fotografiranje, sodelovanje pri našem tedniku in Pastirčku. V ta namen bomo tako v Trstu kot v Gorici imeli srečanja, seminarje z mladimi. Vse, ki bi jih to zanimalo, zato naprošamo, da nam pišejo na naslov gorica@noviglas.eu ali pa nas pokličejo na številko 0481 550330, lahko pa osebno kontaktirajo tudi naša urednika: devetak@noviglas.eu ter paljk@noviglas.eu. Veseli bomo, če se boste odzvali našemu vabilu, namen imamo pripraviti resne in strokovne tečaje za delo tako pri tiskanih medijih kot na svetovnem spletu, tečaje bodo vodili poklicni časnikarji. Toplo vabljeni, povejte tudi prijateljicam in prijateljem, ki jih to zanima.

Prejeli smo

Dan žena pri nas

8. smi marec, dan, nasičen s tozadevno retoriko in slogani, kjer verjetno ni manjkalo kak poseg predsednice Laure Boldrini, neutrudne branilke ženskih pravic na področju slovničnih oblik italijanskega jezika. Naj tu dodam, da je taista gospa glede migracijskih mešanj, kot jih občasno načrtujejo organi ZN, izjavila, da so migranti avantgarda globalizacije, ki ponujajo življenjski stil, ki bo kmalu veljal za vse nas.

Nezanemarljiv del migrantov predstavlja romski živelj, katerega val se je sprožil na Balkanu in se v presledkih zgrnil nad Italijo. Njihova najbolj glasna predstavnica, Dijana Pavlovič, doma iz Kruševaca v Srbiji, je dne 7. marca za bolj ali manj zmedeno občinstvo programa La Zanzara izjavila, da romski moški bolje ravnavajo s svojimi ženskami kot pa italijanski. Minilo je skoraj trideset let, a se še spominjam dogodka iz prekmurske kronike, ko je bila Slovenija še del Jugoslavije. Časopisi so poročali, kako

je trinajstletna romska nosečnica pristala v bolnišnici, potem ko jo je mož pošteno prebatal. Potem ko so dognali, da je dvanajstletno mladenko mati prodala bodočemu možu, ki mladi ženi ni prizanašal z batinami, je sodišče umak-

nilo tožbo na prošnjo romskih socialnih delavcev, ki so razložili, da tako ravnanje spada med šege in navade romske skupnosti. Pa verjemite pripovedkam feministk, ki jih podpira povsod prisotna Open Society judovskega špekulanta in vojnega hujskača. Vedno večji je neustavljivi del migrantov, ki ga predstavljajo arabske in afriške etnične skupine islamske vere v njeni neo-salafistični različici in konzervativni viziji ženske: zaradi biološke različnosti je treba predstavnike dveh spolov vzgajati in držati ločene in prepovedati nemoralne spolne odnose; samo zakon šarije lahko zagotovi ženski obstoj brez delovne prisile, saj določa moškega, ki naj jo vzdržuje; vsako razkritje telesa je treba kaznovati kot pornografijo; vsako demonstriranje feministk za osvobojanje žensk je v nasprotju z muslimansko vero.

/ str. 15
Nataša Daneu

Bocen / Srečanje Gabrovec - Achammer

Za utrditev in razvoj političnega sodelovanja med SSK in SVP

Deželni politični tajnik stranke Slovenska skupnost Igor Gabrovec se je v četrtek, 16. marca, v Bocnu sestel z novim predsednikom Južno tirolske ljudske stranke SVP Philippom Achammerjem. Gabrovec je na dvodnevem obisku Bocna v okviru posveta o prihodnosti Evrope, ki ga prireja evropsko združenje Dežel in Konferenca predsednikov avtonomnih Dežel in Pokrajin.

Srečanje z obmannom SVP Achammerjem, ki se je odvijalo v palači pokrajinske vlade (Achammer je tudi odbornik za kulturo v Kompatscherjevi upravi), je bilo posvečeno analizi odnosov in sodelovanju med obema narodnima strankama, ki se uspešno razvijata že več desetletij. Gabrovec se je vodji SVP posebej zahvalil za oporo in razpoložljivost, ki jo slovenski stranki v Italiji nudi njihova parlamentarna ekipa v Rimu. V tem smislu je predstavnik SSK bocenskemu so-

govorniku orisal aktualno vprašanje volilnega zakona, ki danes Slovincem ne nudi nobenega jamstva glede možnosti izvolitve slovenskega zastopnika v senatu in poslanski zbornici, kar je obenem znak preziranja določil tudi zaščitnega zakona. Na srečanju med vodjema SSK in SVP, ki oba spadata v mlajšo generacijo politikov, je bilo izpostavljeno plodno sodelovanje z

evroposlancem SVP Herbertom Dorfmannom, ki je obenem primer uspešnega sklepanja volilnega dogovora med strankama, ki ju opredeljujejo slične vrednote in cilji.

Srečanje je bilo tudi priložnost za oceno splošnega političnega stanja v Italiji in v tem smislu tudi pomena ohranjanja in utrjevanja samostojnosti Dežel in Pokrajin s posebnim statutom.

Gabrovec in Achammer sta ocenila, da je sodelovanje med obema manjšinskima strankama politično in strateško pomembno ter da ga gre kot takega razvijati in utrjevati v luči številnih izzivov na krajevni, vsedržavni in evropski ravni. Ob koncu prijateljskega srečanja je tajnik SSK Gabrovec, ki je obenem podpredsednik deželnega sveta FJK, Achammerja uradno povabil na politično-institucionalni obisk v Furlanijo Julijsko krajino.

Povejmo na glas

Vprašljivo povelečevanje demokracije

Ob nedavnih ostrih uličnih protestih v Neaplju, ki so skrajno odločno izrazili svoje nasprotovanje obisku voditelja Severne lige Salviniya, se je odprlo pomenljivo vprašanje: do kakšne mere lahko pravila demokracije dopuščajo svobodo govora, absolutno ali vendar z rezervo? Lokalne oblasti najprej tega obiska niso dovolile, potem pa je posegla vlada oziroma notranje ministrstvo, da demokracija ne sme nikomur kratiti pravice do besede, da je v tej širini njena temeljna vrednota in da torej Salvini sme priti v Neapelj in nastopiti. To se je tudi zgodilo z znanimi posledicami in zanje naj bi bile krive lokalne oblasti. Ni prav enostavno dokazati, da je bilo stališče notranjega ministrstva zgrešeno, saj v demokracijo vsi verjamemo in je tudi res, da je do zdaj najustreznejši družbeni red, ki se trudi dati pravico do obstoja in izražanja vsem družbenim miselnostim, se pravi različnostim tja do vsakega posameznika. Problem pa nastane, ko določeno družbeno gibanje ali politična stranka s svojimi stališči posega v svobodo drugih in drugačnih in to s poglobljanjem razdalj med ljudmi, z grobim ločevanjem med njimi, z žalitvami tistih, ki so drugačnega mnenja, ali celo s čuvanjem proti njim, s hotenim ali nehotenim spodbujanjem mrznje in celo sovraštva. Kaj naj tedaj naredi družba? Naj v imenu vrednot demokracije in njene svobode vse to dopušča, ker ima pač vsakdo pravico do uveljavljanja svojih stališč, ali naj poskuša vznemirjajoča delovanja obrzdati in

kako? To vprašanje so toliko bolj postavlja v prvi plan danes, ko v razvitem svetu rastejo t. i. populizmi kot gobe po dežju in ob problemu pribežnikov zajemajo v svoja jadra zaskrbljujoče močan veter. Salvini je pozabil, kaj je v preteklosti govoril o ljudeh z juga in o Neapeljčanih, ki da se med drugim ne umivajo in ne skrbijo za svojo higieno, Neapeljčani pa seveda tega niso pozabili. Lahko bi torej rekli, da bi morala vsaka resnična demokracija z vsemi sredstvi braniti dostojanstvo vsakega človeka in utemeljiti vsakršno kršenje tega dostojanstva kot kaznivo dejanje, sicer dostojanstva ni več in svoboda postane anarhija. Še posebej pa je nevaren pojav populizma, kjer se ravno tako postavlja vprašanje, kako naj ukrepa demokracija. Populizem je slej ko prej tiste vrste politika, ki se naslanja na človekove slabosti, jih podpihuje ter krepi, pri čemer gre na prvem mestu za strah, ki potem poruši vse temeljne vrednote - ker nas pribežniki navdajajo s strahom, jih ne maramo, potem jih lahko sovražimo in v odnosu nanje zavržemo vsakršno sočutje, vsakršno človečnost. Premore s tem v zvezi demokracija čudežno zdravilo, je to zdravilo v tem, da puščamo populizmu prosto pot, svobodo? Ali pa je demokracija le hladno zrcalo človeka, ki ima svobodo, da se odloča za dobro vseh, ali pa se v strahu zase in v imenu iste svobode obrne proti drugačnim in pri tem ne izbira sredstev? Upati je, da nismo prišli tako daleč.

Janez Povše

POGOVOR Marko Matičetov, pesnik

“Zgodi se, da napišem pesem. Takrat sem srečen”

Marko Matičetov (mimogrede, če se vam njegov priimek zdi znan, pa ne veste, od kod ..., naj povem, da je Milko Matičetov njegov ded, prav tisti, ki je zbral Zverinice iz Rezije, zraven pa pred pozabo rešil še najmanj tri tisoč rezijskih ljudskih pravljic) je zaposlen v Mestni knjižnici Piran – enoti Lucija kot bibliotekar. Morda se takrat, ko odhaja iz službe in počasi meri korake ob morju v Luciji, zapiše pesem: »Ko je morje mirno, / je mir morja v zraku. / In mir neba v morju. / Modrina neba. / Na modrini morja. / Da ne veš več, / kaj loči morje od neba. / Da ne veš več, če kaj.«

Študiral je politologijo v Ljubljani in magistriral iz rasne problematike v Braziliji, kamor se zelo rad vrača. Predvsem pa je pesnik, ki pravi: »Zgodi se, da napišem pesem. Takrat sem srečen.« Svoje pesmi je zbral v knjigah V vsaki stvari je ženska (2006), Boš videl (2009), Lahko noč iz moje sobe, Brazilija (2013) in slovensko-portugalski zbirki Brazilija / Brasil (2016). Prve tri so izšle v založništvu KUD France Prešeren, zadnjo je založila Zveza Slovencev v Braziliji. Marko Matičetov pravi: »Vedno sem v dvomih, če bom še kaj napisal. Potem pa nekaj napišem in sem spet srečen. Kot takrat, ko sem napisal svojo prvo pesem.«

Marko, bi nam zaupal, kdaj je bil tisti prvi srečni trenutek, ko si napisal svojo prvo pesem?

To je bilo 18. marca leta 2002. Ta datum sem si zapomnil, saj je po mojem rojstvu najpomembnejši datum v mojem (dosedanjem) življenju. Na ta dan, kot sem že zapisal, sem se drugič rodil. Star sem bil 18 let in od takrat – s presledki, obdobji molka in obdobji besede – pišem.

Nekaj pesmi si objavil tudi v zborniku Pristanišče besed. Objavljaš morda še kje drugje?

Objavljam v zadnjih letih v Reviji Idiot. Če kaj napišem seveda, kar pri meni ni konstantno. Se mi pa ta revija zdi najboljša v slovenskem pesniškem prostoru, saj ima mlado in napredno uredniško ekipo in krog ljudi, ki v njej objavljajo, ni grupiran po raznih ozkih literarnih grupacijah, ampak je revija odprta za vsakogar, za katerega uredništvo presodi, da je njegova literatura dovolj dobra za objavo. Nekateri številke so objavljene tudi v tujih jezikih in vabijo tuje avtorje (do sedaj so izšle številke v angleščini, nemščini, srbohrvaščini, pripravljala se tudi v španščini); vsaka nova izdaja številke je kar velik, tudi mednarodni dogodek. Prav tako so revije v e-obliki dostopne na spletni strani, kar je v današnjem času nujno.

Tvoje pesmi so kratke, pa vendar ne tako kratke kot haiku. Vseeno v njih z zelo malo besedami poveš veliko ... Si se v tem po kom zgledoval?

Pri tem se nisem zgledoval po nikom. Želel sem izumiti čisto svoj slog, je pa res tudi to, da mi je tak slog pač pisan na kožo in se mi ni bilo treba na silo nekaj truditi, saj tako znam pisati in ne kot nekateri, ki znajo pisati na dolgo in široko. Prevladujoči tok

v sodobni poeziji pa se nagiba k pesmi v prozi, a to me niti posebno ne zanima. Prava poezija je nadčasovna in se ne ozira na prevladujoče tokove.

Zdi se, kot da se v svojih pesmih včasih rad poigravaš z besedami ... Je morda to tudi vpliv tvojega dedka Milka Matičetova? Brez ljubezni do jezika, domišljije in pravljico-

bezen?

V Brazilijo sem prvič potoval leta 2007 in od takrat se vanjo stalno vračam. V moji poeziji Brazilija nastopa kot metafora življenja, saj življenje v Braziliji kipi na vsakem koraku. Pleše se sredi ulice, tudi izven uradnega karnevala, in poletje traja celo leto. Očarala me je tudi portugalsčina, ki sem se je naučil, in ko jo enkrat znaš,

Da ne govorim o tem, da nimajo vzajemnega kataloga, ampak ima vsaka knjižnica svojo – če ga sploh ima. Le študijske knjižnice, ki pa jih nisem veliko obiskal, so bolj razvite, a vseeno ne tako kot naše, saj nimajo tako dobrega sistema, kot je naš Cobiss, na katerega smo lahko v Sloveniji zelo ponosni.

Ali tudi v njihovih knjižnicah

sti najbrž ne bi mogel zbrati toliko dragocenega ljudskega pripovednega gradiva. Je dedek to ljubezen prenesel nate?

Od njega sem se marsikaj naučil glede rabe lepega, ljudskega slovenskega jezika. Od nikogar izmed slovenskih piscev nisem videl lepšega jezika – ne pretiravam –, kot ga je pri svojem pisanju strokovnih in poljubnih člankov gojil moj dedek. To je morda zato, ker se slovensčine ni naučil v šolah (v njegovih šolah so govorili italijansko) in se je pri rabi jezika zgledoval po ljudskih pravljicah in pesmih. Tako me je vedno popravljal, če sem npr. uporabil besedo “preko”. Je rekel, da to ni lepo, saj rečemo “čez tri gore, čez tri vode, čez tri zelene travnike”. Prav tako je vedno uporabljal veznik “in”, tudi če se je več kot dvakrat (kar ni v skladu s šolskimi pravili) ponovil v povedi, in nikoli veznika “ter” – saj ter-a v pogovornem jeziku nihče ne uporablja. Tudi v moji poeziji ga ne boste našli. Na tak način sem se naučil marsikaj od svojega dedka in tudi babice slavistke, ki je sodelovala pri njegovem raziskovalnem delu.

Pišes predvsem o ljubezni in poeziji, v pesniške vrstice pa slikovito loviš trenutke dneva, občutja in miselne utrinke.

To vse sodi zraven, kajne. Pišem ... težko je reči o čem. Življenje je tako razgibano, da je težko v pesem vključiti eno samo temati-

ko.

V pesmih je opaziti tudi vpliv okolja, v katerem živiš: morje, obala, nebo...

Seveda, najbrž če bi živel na Gorenjskem, bi bila moja poezija drugačna. Namesto morja bi bile v njej gore. Prostor določa vsakega pesnika.

Zdi se mi, da velik del tvojega srca pripada Braziliji... V svoji sobi v Luciji sanjaš o Braziliji. Kdaj in kako se je rodila ta lju-

je ne moreš kar tako zanemariti, da bi čepel samo doma v Sloveniji in govoril samo po slovensko.

Napisal si tudi: “Moj življenje-pis se začne, ko sem začel pisati pesmi”. Napisal pa si tudi, da si poezijo našel v Riu de Janeiru ...

Res je, če je pa Rio de Janeiro najlepše mesto na svetu. Cidade maravilhosa (čudovito mesto), kot mu pravijo njegovi prebivalci – carioce. Ni lepšega kot preživeti dan na Copacabani ali Ipanemi in opazovati sončni zahod za griči nad Riom. In ko sonce zaide, se dan še ne konča. Takrat se najboljši del dneva – noč – šele začne.

Bi lahko primerjal Slovenijo in Brazilijo? Vidiš kake podobnosti ali samo razlike?

Podobnosti vidim morda v zeleni barvi, ki je kot zaščitnica gozdov simbolična barva tako za Brazilijo kot za Slovenijo. Le da imajo oni tropske gozdove, mi pa naše. Ljudje pa so si v kulturnem smislu dovolj drugačni. Brazilci so veliko bolj družabni, pristrčni in odprti. Tudi sam se sprememim, ko grem tja. In se spet povrnem v prvotno “slovensko stanje”, ko pridem nazaj.

Najbrž si v Braziliji kdaj obiskal tudi kako knjižnico? Kakšne so knjižnice v Braziliji in kakšna je bralna kultura Brazilcev?

Obiskal sem jih kar nekaj. Splošne knjižnice za našimi zaostajajo za kakih 50 let. Njihov knjižni fond je sestavljen bolj ali manj iz starih knjižnih darov, nabavne službe za nove knjige sploh nimajo. Vsaj po policah sodi deč, na katerih sem videl samo stare, obrabljene knjige, in tu pa tam kako (podarjeno) novost. Nekateri knjižnice po manjših mestih tudi še nimajo vzpostavljene računalniške izposoje gradiva in beležijo izposoje na roke.

občinstvo, če ga sploh je kaj, ne- gibno sedi.

So večeri, kjer nastopajo “tujci”, pri njih pogosti?

V mestih, kot sta Rio in Sao Paulo, živi precej tujcev, tako da se v teh mestih lahko zgodi, da na večer pride tudi kak tujec, kot sem prišel jaz. In o tem večeru sem napisal to pesem: “Brazilcem na nekem manjšem literarnem/ večeru sredi Ria – sedimo v krogu –/ recitiram svoje pesmi v slovensčini. / Moje besede, ki jih nihče ne razume, / napolnijo prostor. / Takrat, v čisti nerazumljenosti, / se mi moje besede zazdijo najbolj moje. // Ravno takrat, ko se drugim v krogu zazdim/ prvič tuj”.

Ker sva že omenila tvojega dedka, kako pa je v Braziliji ohranjeno ljudsko pripovedništvo v družini, vrtcu, šoli, v knjižnicah običajno?

Kar je ljudskega izročila, ga je ostalo največ od staroselskih Indijancev. Del njihovega izročila si nam približala tudi ti s prevodom knjige Krakajoči papagai, ljudskih pravljic iz Brazilije, ki jih je zapisala Francesca Lazzarato. Žal je odnos večinskega prebivalstva do indijanskega precej slab. Staroselski Indijanci so drugorzredni državljani, ki jih država ne zaščiti in se ne briga kaj dosti za njihovo kulturo. Tudi indijanski jeziki, ki naj bi jih bilo v Braziliji še 120, izumirajo. Pripovedovanje indijanskih ljudskih pravljic v javnih šolah, vrtcih in knjižnicah torej zaradi mačehovskega odnosa države do indijanske kulture ni običajno, morda pa to izvajajo Indijanci sami v svojem zasebnem življenju. Prav tako je Brazilija bogata z afriško kulturo in zagotovo obstaja tudi kaj afriškega izročila, ki so ga afriški sužnji, dokler je trajalo suženstvo (ukinjeno je bilo leta 1888), prinesli na brazilska tla. Indijanci in Afričani so tudi obogatili portugalsčino s svojimi izrazi, tako da se brazilska portugalsčina nekoliko razlikuje od evropske na Portugalskem, predvsem pa je veliko bolj zvoneča in pojoča.

Je tvoja zadnja dvojezična izdaja opusa pesmi Brazilija zahvala in/ali poklon tej deželi, ki se te je tako globoko dotaknila, in njenim ljudem? Kako so jo sprejeli tvoji brazilski prijatelji?

Knjiga je nekakšen poklon tej deželi. Ne vem, če je še kakšna pesniška knjiga, razen ta moja v slovensčini, ki je v celoti posvečena Braziliji. Knjiga je ravnokar natisnjena (intervju je potekal februarja), in marca nesem sto izvodov v Brazilijo, ko grem še devet let v zadnjih nekaj letih tja. Tako da odzivov Brazilk in

Brazilcev še nimam, ker je še niso brali, a na spletu znanci že kažejo zanimanje in si bodo knjigo kupili. Prodajala jo bo Zveza Slovencev v Rio in São Paulo, kjer se je v zadnjih letih vzpostavila precej živahna skupnost ljudi, ki se kot bližnji ali daljni potomci Slovencev učijo slovensko in za katere je izdaja teh dvojezičnih pesmi o Braziliji prišla kot naročena. Ravno zato je izdajo knjige financirala Zveza Slovencev v Braziliji, jaz pa sem našel prevajalko, Brazilko Thaís Caroline Schmitt Vrečko, ki živi v Mariboru, in pri njenem prevodu tudi sam sodeloval.

Kot knjižničarka te bom kot knjižničarja vprašala: ali rad bereš, kaj ti pomenijo knjige in katere so tvoje najljubše knjige?

Berem rad in berem dosti, vse vrste literature od poezije do proze in tudi strokovne literature o družbi, politiki, zgodovini ... Kar izide v Sloveniji, si ponavadi spodobim v knjižnici, da prihranim denar za potovanja, na potovanjih pa potem, če le imam kaj viška denarja, knjige tudi kupujem in jih imam že precej v portugalskem in španskem jeziku doma v Sloveniji. Morda jih bom kdaj obdelal, da bodo dostopne v sistemu Cobiss.

Rad imaš življenje in rad si srečen. Sreča je v tvojih pesmih, srečo in ljubezen si odkril tudi v pesmih prijatelja Denisa Rosande, kakor si zapisal v spremni besedi k njegovi knjigi Barve svetlobe. Tvoje pesmi nam povedo, da je življenje lahko zelo preprosto, če le človek zna prisluhniti samemu sebi in opazovati svet z naklonjenostjo in morda z malo humorja in igrivosti. Kaj te še dela srečnega?

Branje, ki sem ga že omenil in zavzema velik del mojega prostega časa. Druženje z ljudmi, ko ne berem. Gledanje televizije, predvsem nogometa, ko ne berem in se ne družim. In dopust dvakrat na leto po več tednov, ki ga zaposleni v javnem sektorju nimamo malo.

Lahko v kratkem zopet pričakujemo tvojo novo zbirko pesmi?

V kratkem ne, na dolgi rok pa morda ja. Imel sem dolgo obdobje, ko nisem nič napisal, a v zadnjem času sem spet nekaj, s čimer sem zadovoljen. In te pesmi bojo – še ne vem, koliko jih bo – prej ali slej izšle.

Marko, hvala, da si svoje misli podelil z mano in bralci. Veliko srečnih trenutkov še naprej!

Hvala tudi tebi za zanimiva vprašanja.

Špela Pahor

S 1. strani

Pozabljena stran ...

Potrebno si je postaviti temeljna vprašanja. Sv. Jožef je premišljeval, kaj naj naredi z nosečo zaročenko, ki ni zanostila z njim. Tudi nam se zastavljajo mnoga vprašanja: zakaj in za koga bi sploh rojevali otroke; zakaj bi se sploh poročili? Delamo se, da so nam odgovori na ta vprašanja samoumevni, da to vemo. V resnici pa ne vemo. Skušajmo odgovoriti! Se starši odločajo za otroka zaradi svojih koristi in egoizma, zato da ne propade narod in država...? Je morda še kakšen drug razlog? Se dva poročita le zato, ker sta si simpatična, ker sta erotično in seksualno skladna, ker imata obojestransko koristi...?

Pri vseh nazivih, ki jih ima sv. Jožef, morda pozabljamo, da je sv. Jožef v trenutku krize in razočaranja prisluhnil sanjam, v katerih mu je spregovoril Bog, da je romal v jeruzalemski tempelj, da je ob sobotah v Nazaretu redno obiskoval sinagogo in poslušal Božjo besedo, da je bil po judovskem običaju v prvi vrsti hišni duhovnik, da je v družini vodil molitve in izrekal blagoslove. Mar ni to, da je bil hišnik, upravitelj in delavec šele drugotnega pomena? Mar razgradnja očetovstva in družine v prvi vrsti ne temelji na eliminaciji nebeškega Očeta? Pa tudi obratno velja: preko “naprednih pogledov” se skuša v prvi vrsti ubiti Boga.

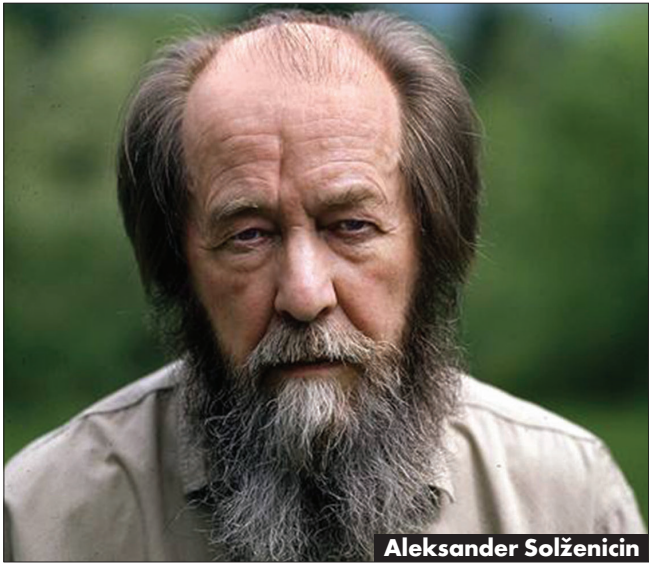
Naša vera

Vera je nekaj osebnega in ne zasebnega!

Zanimiva so srečanja s študenti, pa kjerkoli so že. V glavnem se veliko ne razlikujejo v odtenkih, ki so značilni za prostor, kjer bivajo. Povsod se srečujejo s prepričanjem ali vsaj z mislijo, da je življenje v bistvu stvar nas samih, torej kot osebe same. Zato so tudi prepričani, da sami odločajo o svojih idejah, svojem prepričanju, užitkih in seveda tudi svoji osebni odločitvi.

Na prvi pogled vse lepo in prav, pa vendar. Odraslost pri mladem človeku prinaša moč, moč pa je sama po sebi prinesla odgovornost. Tako je smisel vsake mlade osebe v izbiri in v osebni odločitvi. Ali bo mlad človek sprejel izzive sveta z razumom, srcem in seveda tudi vero, da okolje in s tem svet postajata boljša, za vse, ne samo zanj, je odvisno tudi od njegovega dela za skupno dobro. Bog nam je podaril svobodno voljo, zato ni vseeno, kako uporabljamo te darove. Ob vsem ostaja odločitev posameznika, ki pa bo imela v njegovem življenju svoje posledice.

O tem nam priča tudi naslednji po svoje zanimiv primer. Bližal se je konec druge svetovne vojne. Mladi kapetan sovjetske vojske (rdeče armade) je leta 1945 naredil majhno napakico. V zasebnem pismu, ki ga je poslal prijatelju, je kritiziral Josipa Stalina. Znanec, ki je pismo prebral, ga je prijavil, in za ta zločin, kot

Aleksander Solženicin

Na podlagi trpljenja, ki ga je ta mladi sovjetski človek preстал v gulagu, kot tudi s spoznanjem, da so tisoči, ki jih je srečal tam, trpeli enako kot on, je postal ta do tedaj neznan sovjetski kapetan z imenom Aleksander Solženicin eden od pomembnih pisateljev dvajsetega stoletja in še eden od pomembnih borcev za pravice in svobodo ljudi po vsem svetu. Kaj dela Solženicina zanimivega in morda tudi herojskega? Njegov jezik? Pri-povedovanje? Literarna iz-poved? Vse to je del njegove veličine, ni pa v bistvu to! Naj-globlji vtis naredi pri Solženicinu njegova krščanska duhovnost. V gulag je prišel kot

jetnik in ateist, ko pa je po več letih prišel iz taborišča, je bil kristjan. Za vedno ga je spremenilo vse, kar je videl in doživljal po teh sovjetskih koncentracijskih taboriščih, in ga tudi zaznamovalo za vse življenje. Kdor jemlje resno človekovo re-

zavarovati pred migranti in brezdomci. V resnici pa ta prispevka opozarja še na drugo resničnost: Pred nami stoji ta 'suvereni Evropejec' kot resnični brezdomec, brez strehe nad glavo in brez domovine, ki doživlja najbolj usodni beg med vsemi begi: beg pred samim seboj. Mar mu v tem begu pred samim seboj ne preti smrt? Misel se dotakne "Ekstaze smrti" našega Srečka Kosovela, ki v svojem navdihu vidi Evropo, ki "kakor razkošna kraljica v zlatu / legla bo v krsto temnih stoletij, / tiho bo umrla, kot bi zaprla / stara kraljica zlate oči".

ko se Bog obrne k človeku v njegovem tragičnem trenutku: "Adam, kje si"? Vprašanje je naslovljeno človeku, ki doživlja sramoto in je poln strahu ter se zato skriva v goščavo, ker hoče ubežati pred Božjim pogledom. Zaveda se svoje eksistencialne golote in bede. Ta podoba učinkovito izraža današnje stanje Evrope. Naš kontinent se hoče zavarovati z barikadami in trinšejami, ker se zdi, da ne najde pravega izhoda. Tudi sam čutim, da nas je strah. Nekdo me je opozoril, da vse žice in pregrade, ki jih postavljamo, začeniš z Makedonijo, Srbijo, Madžarsko, pa tudi znotraj mar-

Postno razmišljanje
"Skupaj za Evropo"

Že smo prodrli v postni čas. Upam in si želim, da je dobro zastavljen naš korak, ki vodi h gotovemu cilju, k velikonočnemu vstajenju, h Kristusovi zmagi nad smrtjo. Na samem začetku je moja pozornost pritegnil napis na uri: Ne glej na uro! "Delaj to, kar ona: gre naprej". Skupaj z mnogimi, ki se trudijo ob meni, mi uspe korakati naprej. A danes to ni preprosto, ko nas vleče toliko stvari. Povrh nas hočejo prepričati, da v svetu vera peša. Morda res, a ne zato, ker bi bil Bog v težavah, ampak v težavah je kristjan, ki začne dvomiti, ker ne veruje več v poslanstvo, ki ga sam nosi v svet. Pomislimo samo na našo Evropo. Te dni praznuje 60-letnico svojih začetkov. Združena Evropa! Vsi njeni prebivalci, posebno še kristjani smo odgovorni za njeno prihodnost, predvsem zato, ker verujemo, da smo otroci enega Očeta in zato smo si bratje. A Evropa se nahaja v stiski, preživlja težke trenutke. Ali še vidi smer, v katero so jo pred 60 leti napotili ustanovitelji? Pred dnevi sem bral o strahu, ki preveva Evropo (Herbert Lauenroth, Nell'era della paura, in Gen's, XLVI, 4 -2016, p. 162...). Podobno, kot je opisano v Genezi,

sikatore naše družbe, niso nič drugega kot zgovoren dokaz, kako se hoče Evropa zavarovati pred svojimi omejenostmi, ki so jo zaslužile skozi zgodovino, tudi vsled mnogih krivd. Zato se skuša zapreti v trdnjavo in se

nov klic. Klic, ki zadeva njeno usodo, njeno poslanstvo in njeno odgovornost do sebe in do sveta: "Adam /Evropa, kje si?" Klic Boga, ki ni pretnja ali žuganje, ampak pristop, bližina tistega, ki nam je Oče, ki je Bog Ljubez-

snico, svobodo pa tudi smisel njegovega življenja, ne more o tem molčati. Tak človek bo vedno delal v skladu s tem, v kar veruje, pa čeprav za ceno dobrega imena ali celo lastnega življenja. Naša vera je vedno nekaj osebnega, ni pa nikoli zasebna! Vera vsakega od nas ima vedno družbene posledice, drugače je ni! Ob tem pa se moramo sprijazniti z dejstvom, da so vse definicije "strpnosti in tolerance", ki hočejo narediti našo vero za nekaj, kar je naša zasebna lastnina ali celo skupek osebnega mnenja, češ da to imamo lahko doma, v javnosti pa naj bi tega ne kazali, obsojene na propad. Mišljenje, ki sumniči vse kar je versko, ali celo, kar izreče duhovnik, tega je v našem zamejskem prostoru, tudi med vernimi, veliko, je nova oblika nestrpnosti. Moderni laični pogled na svet kaže, da je vera isto, kot so praznoverja in tako zmota, ki ustvarja razdvojenost pa tudi medsebojne konflikte in tako ob njegovem pogledu na resnično človekovo svobodo Boga izloči iz javnosti.

Ko pa se Bog izključi iz javnega življenja, se izključi obenem tudi edina avtoriteta, ki je bila in ostane višja, kot je politična, saj edino Bog nam vsem zagotavlja najprej svetost in ohranja našo individualnost. Dvajseto stoletje nam je dalo neprecenljivo učno uro: "Moderne države skušajo pojesti svoje državljane, ko v človeku povečujejo hlastanje, da bi imel čim več". Človeka pa pri tem obvaruje le odpor, ki je utemeljen v njegovem duhu in priznava višjo avtoriteto, ki je v njegovem verskem prepričanju

Ambrož Kodolja

ni. Zato razumemo in s srcem pozdravljamo pobudo mnogih kristjanov, katoličanov, evangeličanov, pravoslavnikov, anglikancev in drugih, ki so se že pred leti povezali v ekumensko mrežo "Skupaj za Evropo". Segli so po tistem edinem orozju, ki prinaša gotovo zmago. Molitev. To je njihov dar Evropi ob njeni 60-letnici.

Na predvečer obletnice podpisa Rimske pogodbe (bilo je 25. marca 1957), torej danes (24. marca) se povežejo v mrežo molitvenih bdenj po najrazličnejših točkah Evrope in čez. Tu blizu pri nas v Strunjski cerkvi Marije od prikazanja, ali kakor jo rad imenujem "Matere poslušanja". Ob 6. zvečer se začne s katoliško mašo, nato ob 7. z uvodnim začetkom prisotnih predstavnikov različnih cerkva in nato čez noč v manjših skupinah posameznih krščanskih imen. Vse do jutra, ko se zaključijo ob 10. s praznično mašo Oznanjenja. Kaj pravzaprav hočemo v tej mreži "Together for Europe - Skupaj za Evropo"?

V mreži, ki je zaobjela svet, se zavzemamo za Evropo srečanja in dialoga. Gre za srečanje, ki rojeva medsebojno razumevanje in medsebojno spoštovanje. Zavzemamo se za spravo v Evropi, ki je kljub vsemu še vedno krhka. Gre za spravo, ki ozdravlja zgodovinske rane in daje trdno osnovo za nadaljnji pro-

Cerkveni in družbeni antislovar (34)

H kot HIŠA

Tokratno naše razmišljanje se bo nanašalo na marsikaj, o čemer smo že spregovorili zadnje čase, je namreč v povezavi s financami in rodno stjo. Zagotovo slednja ni težavna samo v Italiji in Sloveniji, temveč lahko rečemo, da velja kar precej splošno v Evropi, prav tako še drugod. Zajema tudi dežele, kjer je še nedolgo nazaj vladal komunizem, ne le tistih še bolj razviti. Torej, vsekakor lahko dokaj splošno zatrdimo, da je eden od razlogov tega, da je tako majhna rodnost tudi v bivališčih. To je seveda eden od razlogov oz. slabih spodbujevalcev, če hočete. Če si bi hoteli privoščiti kaj spodobnega, gre za to veliko denarja, marsikdo si tega ne more privoščiti, četudi bi delal več del. Tako da gre pri naših bivališčih velikokrat za precej majhne, utesnjene ali slabo razporejene prostore, ki pa vseeno goltajo vase denarja, kolikor ga vidijo. Da bi imeli ločene prostore za kuhinjo in dnevni prostor, je danes postala že prava redkost. Zato imamo raje t. i. "open space", v katerem je vse razporejeno po odsekih ali kotih, prava redkost pa je tisti nekoč poglaviti, "Bogkov kot", kjer je bilo razpelo, družinski rožni venec in druge svete podobe ter kaka sveča. V dnevnem prostoru danes kraljuje televizija, če ne gledamo slednje, pa je nešteto drugih elektronskih naprav, brez katerih ne gre. Tudi pri nas je postalo nekaj običajnega, da se dobimo skupaj po novem bolj po kakih restavracijah, picerijah in drugod. Še tam je vprašanje, če se je sploh mogoče pogovarjati, zagotovo pa je to nemogoče po kakih zabavah, kjer se praktično lahko samo je in pije, pa še kaj drugega, kar pride zraven, če pa človek slučajno od alkohola abstiniira, se dolgočasi. Seveda je postalo tudi pri restavracijah in picerijah tako, da je to postal drag špas, pa si ga lahko privoščimo vsake toliko časa. Najemnine so še kakih petdeset let nazaj predstavljale tretjino mesečne plače, dandanes ni redkost, da poje najemnina celotno plačo. Da navadni delavec pošlje študirat otroka, je po finančni plati pravi

čudež, k sreči so dandanes zrasle univerze tudi drugod, pa niso le v glavnih in največjih mestih. Študentski domovi so vseeno cenejši, a je vse bolj pogosto, da si študenti poiščejo zaposlitev ob študiju, ker sicer najemnine ne bi mogli plačevati. Eden od današnjih »biznisov« je tako ali tako dajanje stanovanj v najem študentom. Zanimive so investicije novih upokoencev po univerzitetnih središčih, ko ob upokojitvi kupijo stanovanje prav v namen oddajanja slednjega študentom. V novih tvornih središčih že dolgo zaman čakamo na študentski "kampus", v starih novih domov ni potrebno graditi. Če bi bilo dovolj študentskih domov za vse študente, bi to najbrž preveč vplivalo na volitve. Tako se lahko vprašamo, če imamo neko pravo "hišno politiko", ki bi se ji pravilno seveda reklo "stanovajska politika"? Vprašanje je bilo seveda retorično, saj se možnost pametnih stanovajskih gradenj v smeri sosesk vedno umakne bizarnim projektom, ki se praviloma izkažejo tudi za finančni fiasko, a ne samo. Vprašljiva je kvaliteta gradnje, če rečemo samo eno zadevo, a jih je še več. Tako poleg bankrota in poskusov prodaje stavbe najboljšemu od najslabših ponudnikov, če ponudnik sploh je, padajo na ulico okna, pokajo stene, sem pa tja se poruši kak strop, da o puščanju sploh ne govorimo. Tako počasi navadni ljudje postajajo "hišni ljubljenci" drugih, glede na to, da bodo – ob trendu, kakršen je – le stežka odkupili stanovanje ali hišo, pa tudi na delovnih mestih glede obnašanja gospodarjev ni nič boljše. Morda bi kazalo kaj več pridigati tudi o teh stanovajskih špekulacijah in previsokih najemninah ter drugih cenah v opciji poslednje Božje sodbe, kjer velja gledati "prvih in poslednjih" obratna logika od človeške. Zaradi nekaj tisoč evrov se vendarle ne spleča končati v peklu – pod pogojem, da v pekel, poslednji sodbo in podobne reči sploh še verjamemo. Začeniš pri "starešinah templja", torej pri nas, duhovnikih.

Andrej Vončina

jekt ... Za Evropo usmiljenja in človečnosti, za Evropo edinosti v različnosti, za Evropo brez egoizmov in ločitev, ... za "skupaj med Vzhodom in Zahodom"; za Evropo s posebno odgovornostjo za Afriko, s katero je imela in ima poseben odnos; in končno za Evropo "sožitja med vsemi generacijami". Samo v tej sinergiji in v tej edinosti lahko imamo upanje za prihodnost. Naštel sem te kratke naslove, a za njimi stojijo zavzeti in odgovorni ljudje, povezani v eno. S svojim delom, z izkušnjami svoje pogumne inovacije, lahko prinašajo sadove celotni celini. Da s temi novimi podatki ne obvisimo v zraku, bi spomnil še na nekaj. Za letošnji post nam je papež Francišek napisal poslanico, kjer poudarja, da k našemu spreobrnjenju in poglobljanju duhovnega življenja pomagajo sredstva posvečevanja, kot so post, molitev in miloščina. Temelj vsega pa je Božja Beseda, ki smo jo v tem času povabljeni še bolj vztrajno poslušati in meditirati. Papež vabi, naj skupaj z njim razmišljamo o priliki o bogatašu in ubogem Lazarju, ker "nam ponuja ključ za razumevanje, kako de-

lovati, da bi dosegli resnično srečo in večno življenje". Ta ubogi Lazar, za bogataša dobesedno neviden, "postane za nas dar, neprecenljivo bogastvo, od Boga hoteno in ljubljeno bitje, ki se ga On spominja, čeprav je zaradi svojega stanja človeški izmeček". "Lazar nas uči, da je drugi dar". Zato je "pravi odnos do ljudi v hvaležnem prepoznavanju njihove vrednosti". S to priliko papež Francišek povabi, naj odpremo vrata srca za drugega, kajti vsaka oseba je dar, tako naš bližnji ali neznan siromak. "Postni čas je ugoden čas za odpiranje vrat vsakemu, ki je pomoči potreben ter v prepoznavanju Kristusovega obličja v njem ali v njej. Vsakdo od nas jih sreča na svoji poti. Vsako življenje, ki nam pride naproti, je dar in si zasluži biti sprejeto, spoštovano in ljubljeno". Ko bi vsakdo napravil samo ta sklep, ko bi radikalno zaživel samo to v tem postu in bi se mu pridružil še kdo drug, bi pomenilo, da smo našli ključ, s katerim lahko pomagamo Evropi, da stopi v novo pomlad in zaduha s polnimi pljuči.

Bojan M. Ravbar

P. Marko Rupnik na srečanju z duhovniki goriške nadškofije

Ne več funkcionarji, ampak očetje!

Teolog in umetnik p. Marko Ivan Rupnik, ki ga je goriški nadškof msgr. Carlo Redaelli letos povabil v Gorico ob prazniku mestnih zavetnikov, je v torek, 14. marca, v duhovniškem domu v Semeniški ulici spregovoril duhovnikom in diakonom o pastoralnem delu in razlikovanju duhov. Pater je nekaj nad 30 duhovnikom iz nadškofije delil spoznanja, ki so v njem dozorela v zadnjih 25 letih. V tem času je namreč veliko krožil po Evropi in "imel milost spoznati in poslušati veliko ljudi". Na srečanju, ki je bilo daljše od javne *lectio magistralis* dan prej, 13. marca, v Verdijevem gledališču, je po uvodnem pozdravu generalnega vikarja msgr. Armanda Zorzina povedal marsikaj zanimivega o tem, kako se je Cerkev znašla v sedanjem stanju, pa tudi o tem, kam jo Duh danes kliče. Povzemamo nekaj glavnih misli, ob katerih se lahko zamisli prav vsak kristjan.

Moderna doba se je končala in Cerkev še vedno nosi posledice spopadov z njo, je začel p. Rupnik. Moderna teologija je "znanstvena in akademska", velik pomen daje metodi. Časi se hitro spreminjajo, Cerkev pa močno zaostaja. "Prvo lekcijo v razredu na Gregorijanski univerzi posvečam temu, kaj pomeni poučevati in študirati v digitalni dobi". Samo nespameten profesor lahko v razredu še navaja podatke: to, kar danes lahko posreduje študentom, je samo še osebna sinteza; te namreč na internetu ne bodo našli.

"Konstantinove Cerkev", tiste, ki je (bila) vezana na oblast, je konec! "Oblast ima svoj čar, pa čeprav je majhna"... Konstantinova Cerkev je bila polcesarska oz., kasneje, poldržavna. In tudi cerkveni funkcionarji imajo vedno nekaj oblasti. "Duhovništvo pa je veliko več kot to"! Semenišče je dolgo "proizvajalo" poldržavne funkcionarje. Zakaj danes ni več duhovnih poklicev? Gotovo tudi zato, ker si mlad človek ne želi postati tak funkcionar. To bi lahko kvečjemu želel v primeru lakote ali hude revščine; če mu pa svet lahko nudi kruh, se bo težko odločil za kaj takega.

Ponovno bi morali premisliti škofije in župnije, je zatrdil pater. "K temu nas bo morda prisilila Božja Previdnost prav z upadom duhovnih poklicev". Župnije ne bodo več mogle biti vezane na določeno ozemlje, sicer bo župnik (še bolj) preobremenjen. V začetku krščanstva je bilo drugače, kristjani so dobesedno *romali*, da so prišli do evharistije. Spremeniti se mora tudi pogled na duhovni poklic, ki ne more biti individualističen. Kot antropološka resnica se bo vrnila Cerkev-občestvo. Ne rešuje me moja osebna popolnost, temveč dejstvo, da smo vsi del istega telesa. Resnično se moramo vprašati, kaj nam hoče danes Gospod povedati s pomanjkanjem duhovnih poklicev. Ne gre za to, da bi bilo manj vernikov, saj jih je v Evropi od časa Konstantina vedno bilo okrog 8-10%. Tako je tudi zdaj, "vse drugo je katoliški no-

minalizem".

Kaj lahko storijo duhovniki, da bi vedeli, kako naprej v tem novem času? Pred 20-30 leti je bilo v župnijah na splošno veliko več mladih. Danes naj bi ti bili stari od 40 do 60 let; in teh v cerkvi ni več, ta generacija manjka. V naši pastoralni se je nekaj očitno zataknilo, kljub prizadevanjem se je nekaj le zgodilo.

Torej: kako naprej? Da bi našli kakšen navdih, je p. Rupnik - s Svetim pismom v rokah - spregovoril o tem, kako Cerkev pojmuje *evangelizacijo*. Sam izraz 'evangelizacija' se najde v Stari zavezi več kot 20-krat, v Novi zavezi več kot 50-krat; samo sv. Pavel ga je uporabil 19-krat. V klasičnem svetu je ta beseda pomenila 'oznanjati velika dela junakov ali bogov'. Sv. Pavel v prvem pismu Korinčanom poudarja, da *ni mogoče evangelizirati, če ne z evangelijem*. Apostol pravi, da se čuti *dolžnika* do Grkov in barbarov, to je do modrih in preprostih. Moderni eksegeti trdijo, da je bil Pavel dolžnik Kristusu za apostolat, Grkom in barbarom pa zato, ker so oni bili "prostor, kjer je lahko živel milost, ki mu jo je dal Kristus". Da bi se čutil apostola, je torej moral *rojevati*. Barbarov ni gledal zviška, obratno: to, kar mu je Kristus dal, bi on 'unicil', ko ne bi šel med barbare. Ko bi njih ne bilo, bi on ne bil poklican za apostola. Pavel je njim dolgoval svoje odrešenje. "Apostol si, če so ljudje, h katerim si po-

ta. To je moč vstajenja. Evangelij je Božja moč, preko katere se človek prerodi in postane *novi človek*.

Kaj pa *pravičnost*? "Bog ni notar, ki bi si zapisoval, kaj je kdo naredil in česa ni, kaj mora plačati in kaj prejeti". Sv. Pavel trdi, da se nihče ne bo rešil tako, če bo opravljal dela po postavi. Božja pravičnost vrača *sinovsko življenje*. Opravičilo je popolnoma zastojno. "S svojimi deli še ne moreš postati Božji sin". Postava ne daje življenja. Nihče ne more s svojimi močmi postati Božji sin.

Torej: iz oznanjevanja evangelija pride moč, ki prerodi. In človek odkrije, da je v pravem odnosu do Boga, ki ga je postavil za svojega sina. To je evangelizacija, to je veselo oznanilo!

Vera je *sprejetje Božjega življenja*. Vernik živi iz vere, ker sprejme življenje. "Kdor ima Sina, ima življenje; kdor nima Božjega Sina, nima življenja", je zapisal Janez (1Jn 5,12). Sprejemanje pa je "zelo težko, ker sprejemanje spremeni človeka".

Pavel je Galačanom tudi dejal: "Tisti, ki iščete opravičenje v postavi, nimate nič več skupnega s Kristusom: odpadli ste od milosti" (Gal 5,4). To je "epilog naše prakse v zadnjih stoletjih: znamo razložiti vse, ljudi smo obremenili z razdiralnim moralizmom, ne znamo pa več *pokazati Kristusa*... Pokazati znamo samo to, kar bi človek *moral delati*". Svet ima

slan". In apostol ni funkcionar! Krščanski princip pastore ne more posnemati socioloških kriterijev in logik, Duh ima svoje poti! Nikamor bi ne prišli, ko bi npr. analizirali stanje Cerkev na Goriškem, potem pa primerno ukrepali. "Tako delajo državne institucije in podjetja, ne pa Cerkev"! Cerkev analizira, potem *razlikuje* in premisli, *kaj hoče Bog povedati* prek takega stanja; hkrati se dobro zaveda, da stopa *kot dolžnik* med ljudi. Drugače bi ne prejela milosti, ki jih prejema za svoje poslanstvo. Klicani smo, da vsem razodenemo milost, ki smo jo prejeli. "Naša služba gre skoz ponižanje in smrt", je pater dejal sobratom duhovnikom. "Mi smo v enem telesu, služimo Gospodu in njegovemu življenju, ne našemu!"

V evangeliju deluje Bog, "evangelij ima v sebi moč", evangelij je *mogočno dejanje Boga*, v njem se razodeva Božja pravičnost. Za sv. Pavla oznanjati evangelij oz. evangelizirati pomeni *rojevati "nove ljudi"*. Evangelizirati pomeni rojevati. Iz oznanjevanja se namreč rojeva "novi človek": sprememba je *bivanjska, koreni-*

pravico videti Kristusa. Pokazimo ga!

Danes jočemo, namesto da bi se veselili. Ruši se Cerkev, ki je pristajala na *drugačen* evangelij. Evropski človek je dozorel in se zaveda, da mu ni treba poslušati Cerkev, saj življenje gre vseeno naprej... Ruši se podoba državne, etnične religije; ni reš, da so vsi Italijani katoličani! Če se je kdo rodil kot Italijan, ni nujno, da je tudi katoličan! "Če me kdo *ljubi*, se bo držal moje besede" (Jn 14,23), samo to! "Ne dogaja se nič zelo hudega! To je samo normalen proces z veliko milostjo, proces odrešitve toliko stvari, ki nič ne koristijo. In vi", se je p. Rupnik obrnil na škofa in duhovnike, "imate veliko priložnost: počasi lahko preidete od funkcionarja, ki dela veliko stvari, do očeta", duhovnika, ki se posveča ljudem, družinam, jim govori, jih obiskuje na domovih, opogumlja, tolaži, je vreden zaupanja. Mnogi nekdanji župniki so bili prav taki: vedno so imeli evangelij v žepu, poznali so ljudi, so pomagali, blagoslavljali in razodevali, da Bog je dober in ne zapušča svojega ljudstva. To je čas,

P. Marko Ivan Rupnik in msgr. Armando Zorzin (foto dpd)

ko se bo spremenilo tudi duhovništvo. "Klicali nas bodo 'očetje', ne več 'don'". Naš čas potrebuje očete!

"Stvari se bodo počasi spremenile in ljudje bodo *začeli živeti*, ker bo evangelij začel delovati v njih". Iz njih bo delal *Božje otroke* in ne otrok religije, ki se držijo predpisov, se čutijo pravične, hkrati pa pljuvajo na človeka s kožo drugačne barve... Razlika med vero in religijo je bistvena! V sproščnem razgovoru s sobraty je p. Rupnik med drugim še povedal, da se mu t. i. *pastoralne enote* zdijo prehodna oblika v pričakovanju na *bolj radikalne* rešitve. Če stvari ostanejo, kot so, bomo namreč izgubili. Organizem same Cerkev kliče, da ukrenemo.

Treba je premisliti tudi *duhovniško formacijo*. Zdaj je močno individualistična, konča pa se z duhovnikom v samotni župnišča, kjer ni življenja. "Živeti v samotni je zelo težko". Taka človeškost danes ne govori o odrešenju. Danes lahko oznanjamo samo tako, če naša človeškost razodeva kaj lepega.

Problem zadnjih stoletij je bil tudi ta, da smo dajali preveč teže doktrinalni in moralni plati, premalo pa temu, kar prinaša *"novo življenje"*. Če najprej izkusimo prerjenje, novo življenje, ki smo ga prejeli, živimo v svoji človeškosti. In rodi se *stil življenja*, ki *proizvaja kulturo*. *Kultura kristjanov* je bila izraz tega, kar so kristjani prejeli kot Božji dar. V prvem tisočletju smo kristjani *izdelali umetnost*, kakršne ni proizvedla nobena druga svetovna kultura. Bilo je nekaj povsem novega, ker povsem novo je bilo življenje. Krščanske skupnosti so bile "absolutna novost" v zgodovini človeštva: bile so skupnosti ljudi, ki niso bili skupaj iz interesa ali zaradi iste barve kože ali narodnosti, ampak iz ljubezni, kot "otroci istega Očeta". To je *novost*, ki proizvaja neko kulturo. Če je *življenje*, bo iz njega izšla tudi neka *kultura*.

Kristjani gledamo od eshatona proti sedanjemu trenutku, obratno kot vsi drugi. "Mi se vračamo od konca, zgodovino gledamo od konca". Naši kriteriji duhovnega razlikovanja so *eshatološki*. Sv. Janez Krizostom uči, da moramo Sveto pismo brati ne od Geneze dalje, ampak od evangelijev: bil sem rešen, srečal sem Kristusa, zdaj razumem. Antična kateheza se je začela pri odrešenju, pri odrešenem človeku.

Torej: "aparati" ne delujejo, če nima v sebi življenja. "Če to življenje prodre v človeka, postane meso, postane kultura, šport, medicina"... Najlepše poezije o ženski so v antiki napisali menihi; najlepše freske so nastale v samostanih; prav tako najlepše petje, najboljša čokolada itd. "Kar je tipično človeško, je v Jezusu Kristusu tipično duhovno-Božje".

Evropa se je od *evharistije* naučila jesti, se oblačiti, opremiti dom... "Pred spalnico staršev je bil krstilnik z blagoslovljeno vodo, ker tam je bil *zakrament*!" Kljub vsemu se tudi danes najdejo - tudi v Italiji - zelo lepe krščanske stvarnosti; marsikatera živi in deluje "v podzemlju", nepoznana in nevidna, tudi brez duhovnikov. Zelo žive in lepe skupnosti so v deželah Srednjega vzhoda, pa tudi po vsej Evropi. V Španiji je v enem samostanu več kot 250 mladih redovnic! Država z izjem-

nimi krščanskimi izobrazenci v tem trenutku je Romunija. Tudi Francije ne gre podcenjevati. V nekakšni temi pa na splošno lebdi nemški svet.

"Pomembno je ostati odprti, tkati medosebne odnose". Center Aletti, ki ga v Rimu vodi p. Rupnik, je "zelo majhna stvarnost", in vendar "imamo v gosteh najrazličnejše osebe, od ministrov in kardinalov prek inženirjev do kuharic in rudarjev. Da se pretakata življenje in kultura".

DD

Kratke

Otroci z Vrha Sv. Mihaela so obiskali urednika revije Pastirček

V ponedeljek, 20. marca, so v zgodnjih jutranjih urah otroci iz osnovne šole z Vrha Sv. Mihaela v spremstvu treh učiteljev obiskali urednika revije Pastirček na Travniku v Gorici. G. Marijan Markežič jih je nagovoril in jim obrazložil, da Pastirček "najprej nastane v glavi urednika", nato oblikovalka Maida - ki poleg našega tednika

Foto JMP

oblikuje tudi otroško revijo - z besedili, risbicami in drugimi prispevki pripravi strani, ki jih nato pošlje v tiskarno. Najlepši Pastirčki so tisti, ki jih otroci pobarvajo in dopolnijo, tako da se otroci česa naučijo, je še povedal g. Marijan otrokom v uredništvu. Zakaj delamo Pastirčka? "Ker vas imamo radi, ker hočemo, da vam kaj ostane v srcu: da boste pametni, pridni in veseli", je dejal urednik. "Kdor dela, je namreč vedno vesel!"

Msgr. Jurkovič: Na obrazih sirske otrok se le redko pojavi nasmeh

Situacija po več kot šestih letih nasilja je katastrofalna: na stotine žrtev in ranjencev; razkrojeno družinsko življenje; uničena hiše, šole, bolnišnice in bogoslužni prostori; razdejana mesta; podhranjenost in neprimerna zdravstvena oskrba. Kot je poročal Radio Vatikan, je na "neusmiljeno resničnost, s katero se vsak dan soočajo Sirci", 14. marca 2017 opozoril msgr. Ivan Jurkovič, stalni opazovalec Svetega sedeža pri Združenih narodih v Ženevi, med 34. zasedanjem Sveta za človekove pravice, posvečenim Siriji. Po njegovih besedah želi Sveti sedež ponovno izraziti solidarnost sirskega narodu. Šest let nesmiselnega prelivanja krvi jasno kaže spletnje in jalovost vojne kot sredstva za reševanje sporov. Politične ambicije in sebični interesi, povezani s sokrivdo tistih, ki nasilje in sovraštvo raznemajo preko oskrbovanja z znatnimi vsotami sredstev in z orožjem, imajo za rezultat pet milijonov beguncev in 13 milijonov in pol oseb, ki živijo v veliki stiski. Približno polovica le-teh je otrok. Izhajajoč iz teh števil je msgr. Jurkovič izpostavil pomen dialoga na vseh ravneh, in sicer "kot edine poti, ki vodi naprej". S tega vidika delegacija Svetega sedeža pozdravlja majhne korake, ki so bili storjeni nedavno, obenem pa poudarja, da za situacijo v Siriji ne more biti vojaške rešitve: "Ne smemo popustiti logiki nasilja, saj nasilje povzroči zgolj nasilje". Nesprejemljivo je, da so pogosto otroci tisti, ki plačajo najvišjo ceno. Nekateri med njimi niti "ne poznajo drugega življenja kakor vojne", saj so bili rojeni med bombardiranjem. Prenašajo nezasišlan psihološki pritisk in "le redko se na njihovih obrazih pojavi nasmeh". Msgr. Jurkovič je nadaljeval, da se trpljenje vidi v njihovih prestrašenih očeh. Delegacija Svetega sedeža poziva, da bi mir, odpustanje in sprava lahko slavili zmago nad nasiljem in sovraštvom: "Šest let neprekinjenega spora razodeva neuspeh celotne mednarodne skupnosti. Situacija v Siriji je naša skupna odgovornost kot družine narodov". Pravice Sircev, ne glede na njihovo versko ali etnično identiteto, morajo biti zaščitene. Vsi upravičeno hrepenijo po pravičnosti in miru, ki sta temeljna elementa celostnega človeškega razvoja. Dostojanstvo, ki pripada vsaki človeški osebi, mora imeti vedno prednost pred oblastjo in maščevanjem.

Odlični uspehi učencev SCGV Emil Komel

Prvo polletje šolskega leta je obrodilo odlične sadove na Centru Komel. V teh tednih so potekali izpiti na konservatorijih in državna slovenska tekmovanja Temsig. Vsi učenci so se pripravili po natančnih navodilih svojih mentorjev in po trdem delu so učinkovito prišli do zastavljenih ciljev.

Na konservatoriju Tomadini v Vidmu je uspešno opravilo izpite 8 kandidatov s konvencijo, to so violinisti Makrina Quinzi in Riccardo Conte (mentor prof. J. Križnič), Anna Vitale in Zala Flosspergher (mentor prof. F. Tavčar); prvo stopnjo teorije sta uspešno opravila Maria Campanile in Jair Renteria Hurtado (razred prof. L. Pistore), Jurij Lavrenčič je opravil izpit harmonije pod mentorstvom očeta Hilarija, medtem ko je 1. stopnjo trobente uspešno opravila Mojca Srebrnič (mentor prof. R. Caterini).

Na tržaškem Konservatoriju Tartini pa sta brata Federico in Elena Brenganti iz razredov prof. S. Gadjeva in I. Silič dosegla najvišjo oceno pri izpitu 1. stopnje klavirja. Z deseterico sta prepričala komisarje konservatorija in bila daleč najboljša med vsemi kandidati privatisti. Odlične rezultate učencev Centra Komel lahko beležimo letos tudi na državnem tekmovanju Temsig, ki je potekalo na Jesenicah. V disciplini tolkala v I. a kategoriji do 11. leta starosti je učenec Tine Lestan iz razreda prof. Patricka Quaggiata dosegel zlato priznanje s 96 točkami. Ob spremljavi pianistke Eve Dolinšek je predstavil strokovni žiriji obvezno skladbo Taste of Drums G. Bomhofa ter dve skladbi W. Mertensa, in sicer Contest Solo in The Fabulist. Vsem učencem in njihovim mentorjem iskreno čestitam!

ZAHVALA

ob izgubi naše drage mame

MAJDE BAJT vd. KOMJANC

se iskreno zahvaljujemo g. Marjanu Markežiču, g. Karlu Bolčini in g. Ivanu Pofavnikarju za pogrebni obred, števerjanskemu pevskemu zboru za občuteno petje in vsem, ki so nam v teh trenutkih stali ob strani ali na katerikoli način počastili njen spomin.

OTROCI Z DRUŽINAMI

Števerjan, 23. marca 2017

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA
JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI
ZVEZA PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV V ITALIJI
ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST

PRIMORSKA POJE 2017

Petek, 24. marca, ob 20.30
Štandrež, cerkev Sv. Andreja ap.

Nastopajo:

MePZ MIRKO ŠPACAPAN PODGORA
DVS PRIMORSKO - MAČKOLJE
MePZ SVETA LUCIJA - PORTOROŽ
NONET PRIMORSKO in MLADINSKA SKUPINA - MAČKOLJE
MePZ LIPA - BAZOVICA
MePZ OBALA - KOPER

Soprireditelj
Prosvetno društvo Štandrež

Nedelja, 26. marca, ob 17. uri
Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž

Nastopajo:

ŽePZ PROSEK-KONTOVEL
MoPZ SREČKO KUMAR - KOJSKO
ŽeVS TAMARISKA - IZOLA
Pevska skupina STUDENEC - PIVKA
ŽePZ ŽAREK - SLAP OB IDRJIČI
QUERCUS QUINTET - KOJSKO
MoPZ RAZPOTJE - COL

Soprireditelj
Skupnost družin Sončnica in
MoPZ Mirko Filej

Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica

Predstavitel projekta Opera omnia Mirka Fileja

Mirko Filej je bil skladatelj zato, da je bil v službi prostora in naroda, v katerem je živel v težkih časih. To je ena glavnih misli, ki so prišle na dan v galeriji Ars na Travniku v Gorici v petek, 17. marca, na tiskovni konferenci o projektu *Opera omnia Mirka Fileja*, ki se v režiji Združenja cerkvenih pevskih zborov Gorica uresničuje s hitrimi koraki.

Predsednik ZCPZ Dario Bertinazzi je razložil, da ima združenje med svojimi cilji tudi ohranjanje kulturne dediščine, vrednotenje slovenskih skladateljev in glasbenikov, promoviranje glasbene kulture Slovencev v Italiji. Zaradi tega se je v zadnjih letih lotilo projektov, vezanih na opus Lojzeta Bratuža in Emila Komela. Prav tako zanimiv je lik duhovnika, skladatelja in profesorja Mirka Fileja, ki je "veliko naredil za ohranjanje slovenske narodne prisotnosti v Gorici in dal zagon za postavitev slovenskih katoliških ustanov, ki so še danes stber slovenske kulture v zamejstvu". ZCPZ se tako postavlja med glavne akterje kulturnega dogajanja Slovencev v Italiji, "kljub vsem zadržitvam, normam, zaprekan in raznemu namernemu in nenamernemu postavljanju polen pod noge s strani Dežele", je polemično izjavil Bertinazzi in dodal, da "združenje ni bilo sprejeto kot primarna ustanova in se je moralo lani vpisati kot član ZSKP", da bi dobilo prispevek, ki bi mu moral itak pripadati. S projektom o Komelu je delovanje razširilo ne samo na ves zamejski prostor, temveč je postalo "razpoznavno in reprezentativno tudi v Sloveniji". Za dobro opravljeno delo se je predsednik zahvalil sodelavcem; to so prof. Ivan Florjanc, Albert Devetak, Stefania Beretta, Monica Quaggiata in Luka Terčič. Napovedal je sklepno akademijo, posvečeno Fi-

leju, ki bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž v petek, 19. maja. V kratkem pa bodo seznanili javnost še z novim projektom; ta bo nosil naslov *Govorica manjšine na spletu*. Stefania Beretta je v glavnih obrih predstavila življenje Mirka Fileja, ki se je rodil v Medani leta 1912, umrl pa v Gorici leta 1962. Studij bogoslovja je sklenil leta 1937. Najprej je bil kaplan v Idriji, nato je bil poslan v Mavhinje; tedaj se je vpisal na tržaški konservatorij. Leta 1943 je opravil izpite iz teorije, harmonije in glasbene zgodovine,

stičnega orkestra, ki ga je kasneje prevzel Maks Debenjak. Filej je bil tudi predsednik odbora Katoliškega doma in soustanovitelj športnega združenja Olympia ter njegov prvi podpredsednik. Pisanja in prirejanja skladb se je Filej lotil že v študentskih letih. Njegovi prvi zbirki sta izšli v Mavhinjah leta 1950 in 1951. V Gorici je izdal obhajilne pesmi leta 1952, leta 1955 pa še *Zamejske zvoke*. Leta 1957 je za GMD izdal *Cerkveno pesmarico* z izborom 107 cerkvenih pesmi. Njegovo zadnje skladatel-

I. Florjanc, D. Bertinazzi, A. Devetak in S. Beretta (foto dpd)

dve leti kasneje pa še iz klavirja. Na učiteljski v Trstu je poučeval slovenščino in petje, v Nabrežini verouk, v Gorici petje, slovenščino in verouk vse do svoje prerane smrti. Od prihoda v Gorico je maševal v cerkvi sv. Ivana; leta 1954 je prevzel tudi oskrbo te cerkve, kjer je bil župnik Ivan Reščič. V cerkvi sv. Ignacija je Filej nekaj mesecev vodil tudi italijanski pevski zbor, leta 1961 pa je postal pevovodja in organist pri italijanskem bogoslužju v stolni cerkvi. Zadnje mašo je daroval 23. maja 1962, ki je bila hkrati tudi njegova srebrna maša. Ob prihodu v Gorico se je vključil tudi v prosvetno delovanje; postal je član in nato tudi predsednik Slovenskega katoliškega prosvetnega društva. Tako se je začelo desetletje, v katerem je najplodnejše deloval ter bogato pripomogel k razvoju celotne goriške stvarnosti. Sadeve tega dela lahko okušamo in vidimo še danes. S svojimi zbori je nastopal na Goriškem, Tržaškem in Koroškem. Leta 1958 je po njegovi zamisli zaživela prva Cecilijanka, leta 1966 pa božični koncert, ki ga še vedno prireja ZCPZ. Leta 1953 je v Gorici ustanovil orglarsko šolo, ki pa ni doživela niti prvega ciklusa petih let. Dal je pobudo za uresničitev mandolini-

jsko delo je bila pesem *Pojd' mo le h gostiji*, ki ga pri ZCPZ še iščejo. Leta 1967 mu je ZSKP postavila doprni kip v atriju Katoliškega doma, leta 2002 so ga prenesli v spominski park ob KC Lojze Bratuž, je še povedala Stefania Beretta. Skladateljevanje Mirka Fileja ni bilo samo sebi namen, ni mu šlo za to, da bi se izražal kot umetnik, ampak je to delal v službi kulturnega obdobja in okolja, predvsem v narodnostnem smislu, je dejal prof. Florjanc, docent na Akademiji za Glasbo Univerze v Ljubljani, ki je analiziral njegov skladateljski opus. Filej je bil "priden učenec teh, ki so delovali pred njim". Kompozicijsko so mu bili vzorniki Komel, Vodopivec in Bratuž, mentor in prijatelj pa mu je bil Jožko Bratuž. V duhovnika je bil posvečen v letu, ko je Bratuž umrl, torej pred 80 leti, in zvesto sledil Komelovemu poslanstvu v času fašističnega raznarodovanja. Iz analize njegovih skladb izhaja, da je Filej sicer imel svojo osebnost in pot; kar se tiče harmonije in kontrapunkta, pa se vidi zlasti Komelova učiteljska roka. Kompozicijski stavek je pri Fileju zelo čist, "očitno je delal veliko kontrapunkta, v izpisu je bil bolj natančen kot Komel", je še dejal Florjanc.

Pri projektu so zbrali vokalna dela, niso našli orgelskih skladb in tistih za tamburaški orkester. O skladatelju veliko pove tudi izbor pesnikov: Filej je rad segal po pozijah Ljubke Šorli - pesnica mu jih je tudi pisala za različne priložnosti -, msgr. Gregorca, Milke Hartman, redovnice in pesnice matere Elizabete, p. Krizostoma, Franceta Zbašnika, Vinka Beličiča, Otona Županciča, Venceslava Beleta, Brumata, Kolenca, Kolednika, Mazore itd. Težišče je na Šorlijevi, Gregorcu in Hartmanovi. Zbiral je predvsem pesnike, ki so delovali v našem kulturnem prostoru. Projekt, ki ima namen, da zberejo njegova dela in jim tako podaljšajo življenje za kako stoletje, je znak hvaležnosti do teh, ki so s svojo krvjo pisali svojo zgodbo ne zato, da bi sebe ovekovečili, ampak da bi bili v službi ljudi, je še povedal Florjanc. Tokratni projekt je posvečen njegovim delom; življenju pa bi se moral temeljito posvetiti kdo drug.

Koordinator projekta Albert Devetak je povlekel rdečo nitko: doslej so izdali dela Lojzeta Bratuža, Stanka Jeričija, Emila Komela, zdaj pa končujejo *Opera omnia* Mirka Fileja. Doslej so pregleдали - samo teh

štirih avtorjev - približno 18 tisoč strani partitur. Vsak list posebej so digitalizirali in fotokopirali, prof. Florjanc je vse to pregledal. "Delni vedno lahko najti!" Filej je pisal in takoj uporabljal, zato se je marsikaj izgubilo oz. se še ni našlo. Iz različnih virov so med drugim izdelali seznam njegovih del, a vseh še vedno niso našli. Še vedno npr. iščejo pesmi *Novomašnik bod' pozdravljen*, *Pojd' mo le h gostiji*, kantato *Kmetiska svatba* in opereto *Zvesto dekle*; da bi imeli boljši vpogled v njegovo življenje in delo, iščejo tudi Filejev dnevnik. Projekt, ki so se ga lotili konec leta 2015, velja 18.700 evrov: večji delež je prispevala Dežela FJK. Kot partnerja sodelujeta ZSKP in PD Štandrež. Na tiskovni konferenci je bil prisoten tudi Filejev učenec Zdravko Klanjšček, ki je pred več kot 50 leti ustanovil in še vedno vodi Moški pevski zbor Mirko Filej; kot živa priča je dodal marsikateri zanimiv kamenček v mozaik. Med drugim je povedal, da je Filej malo orgljal, na koru je raje dirigiral ob igranju prof. Lojzeta Bratuž. Sicer pa je igral več instrumentov, med drugim violino, ki jo je tudi poučeval. "Bil je odlični organizator. Karkoli je organiziral, mu je uspelo".

DD

Kultura brez meja

V Števerjanu bodo imeli v soboto, 25. marca, praznik prijateljstva **KULTURA BREZ MEJA**. Potekal bo v Sedejevem domu z začetkom ob 20. uri. Sodelovali bodo OPZ F. B. Sedej iz Števerjana, OPZ OŠ Dobrovo, MoPZ Srečko Kumar s Kojškega, MePZ Mirko Špacapan iz Podgore, Corale polifonica caprivese; z literarnimi prispevki osnovne šole Gradnik-Števerjan, Abram-Pevma, Zorzut-Bračan, Vittorino da Feltre-Krmin, Manzoni-Krmin, Giovanni Torre-Koprivno, z Dobrovega in s Kojškega. Nastopili bodo Robert Juretič, Diego Bernardis, Anči Velišček, Anej Potočnik, Alen Potočnik, člani dramske družine F. B. Sedej, solisti in godalni orkester SCGV Emil Komel, učenci glasbene šole Pro musica-Dobrovo. Predvajali bodo odlomke iz dokumentarne videonovele *Moja meja* v režiji Nadje Velušček in Anje Medved. Režija Ana Facchini. Toplo vabljeni!

ALEXANDER GADJIEV KONCERT

Glasba: P.I. Tchaikovsky

Klavir Alexander Gadjiev
spremlja Mitteleuropa Orchestra
dirigent Marco Guidarini

ČETRTEK
23.
MAREC
OB 20:45

GLEDALIŠČE VERDI
GORICA — SEZONA 2016 | 2017

SPLETNA PRODAJA VSTOPNIC

viva ticket

PREDPRODAJA IN INFORMACIJE

Gledališče:
Ulica Garibaldi 2/a
tel. 0481/283601

Blagajna:
Korzo Italia - tel. 0481/283602
info.teatroverdi@goriciateatro.com

www3.comune.gorizia.it/teatro

KC LOJZE BRATUŽ **Koncert: Orkester Akademije NOVA s solisti**

Slovenske note in sejalec zvezd za Evropo

Posebno dolg aplavz je v petek, 17. marca, nagradil mlade talente, ki so v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž oblikovali odlični večerni koncert, pravzaprav poseben projekt. Orkester Akademije NOVA iz Nove Gorice je namreč pod vodstvom dirigenta Simona Perčiča in s solisti prinesel tudi na goriški oder do godek *Slovenske note za Evropo*.

- takoj požela velik uspeh, ko so jo predvajali po radiu v Kanadi; kmalu se je razširila po številnih državah, od ZDA do Avstralije, le v Italiji in Sloveniji ne, je dejal. V Gorici je solistično vlogo odlično odigral mladi Aleš Lavrenčič. Avtor skladbe *Polja VI, impresija za dve harmoniki in orkester*, je Corrado Rojac. Gre za sugestije, ki so ga prevzele ob prekmurski narodni

for Europe, elegija za štiri glasove in orkester, je nastala na besedilo sicilskega pesnika Calogera Sorceja. Štiri note, na katerih temelji skladba, odgovarjajo trem stebrom francoske revolucije - *enakosti, svobodi, bratstvu* -, ki jim je skladatelj dodal še *edinost*. Evropa ima že svojo himno, je dejal Danev, "nima pa skladbe, ki bi realno predstavila to, kar Evropa potrebu-

Tine Bec ter bariton Jaka Mihelač. Kot zadnjo skladbo na sporedu je orkester pod Perčičevo taktirko sijajno odigral še *Dim nad vodo* slovenskega skladatelja s furlanskimi koreninami Andreja Missona, meditacijo v treh delih na temo uspešnice skupine Deep Purple *Smoke on the Water*. Med izvajanjem štirih skladb so na stojalu na odru, za orkestrom, izpod čopiča akademskega slikarja Simona Kastelca nastale štiri slike, ki so se na koncu povezale v eno samo podobo, v rdeče-rumeno variacijo Groharjevega Sejalca. Ta spodbuja poslušalce/gledalce k spraševanju o Evropi in hkrati o sebi. Kljub vsemu Evropa ne more umreti, je dejal slikar. Umrli bodo nekateri ideali, razblinile se bodo

foto dpt

Kakovostna glasba se je prepletala s kratkimi avdioposnetki štirih slovenskih skladateljev, z likovno umetnostjo in z vedrim pogledom v prihodnost.

Orkester je začel s koncertom za violino in godalni orkester *Affairs of the Heart* Marjana Mozeticha, skladatelja goriškega rodu, ki se je pred 65 let odselil v Kanado. Gre za njegovo najbolj popularno skladbo, ki je - kot je sam povedal

pesmi, za magijo jutranje zore in vročih polj ob popoldanskih urah. Ta polja, povezana s slovensko narodno pesmijo, so ovita v pajčolan njegove domišljije. "Harmonika je orkester v miniaturi", je dejal Rojac v zvočnem posnetku. Diatonična (Miha Grmek Seražin) in koncertna harmonika (Teja Udovič Kovacič) se s svojima različnima dušama v koncertu dopolnjujeta. Skladba Adija Daneva *Four Notes*

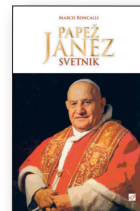
je", poleg znamenitih francoskih gesel še *edinost*. Kot solisti so izvrstno izpeljali svojo nalogo člani vokalne skupine Ridiamo: sopran Neža Vasle, mezzosopran Anja Šinigoj, tenorja Luka Juteršek in

utvare, celina pa se bo spet zedinila, trdi umetnik. *Sejalec zvezd* v sebi nosi bistvo slovenske identitete, obenem pa tudi upanje na boljše čase, sicer pa ne zastonj: kajti želi bomo to, kar bomo sejali. / DD

KATOLIŠKA KNJIGARNA v sodelovanju z Goriško Mohorjevo družbo in Celjsko Mohorjevo družbo

vabi na kavo s knjigo

MARCO RONCALLI
PAPEŽ JANEZ – SVETNIK

S prof. Tomažem Simčičem, ki je v knjigi prispeval spremno študijo, se bo pogovarjal Marko Tavčar

v četrtek, 30. marca 2017, ob 10. uri
v prostorih knjižarne na Travniku 25

Pod pokroviteljstvom JAK JAVNA AGENCIJA ZA KNJIGO RS

Kavo bo ponudilo podjetje PrimoAroma

Kulturni center Lojze Bratuž Zdrženje cerkvenih pevskih zborov - Gorica

Koncertna sezona 2016/2017

INVOKACIJE

NAJLEPŠA DUHOVNA GLASBA
RAZLIČNIH RELIGIJ

KONCERTNI ZBOR CARMINA SLOVENICA
KARMINA ŠILEC, DIRIGENTKA

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
SOBOTA, 1. APRILA 2017, OB 20.30

Informacije in nakup vstopnic:

Kulturni center Lojze Bratuž ponedeljek - petek med 8.30 in 12.30
Tel. +39 0481 531445 e-mail: info@centerbratuz.org

Kulturni center Lojze Bratuž Krožek Anton Gregorčič

SREČANJA POD LIPAMI

DR. ANGELIKA MLINAR

Evropska poslanka, koroška Slovenka, nekdanja glavna tajnica Narodnega sveta, podjetnica in pravnica.

Večer bo vodil **Dejan Valentinčič.**

SREDA, 29. MARCA 2017, OB 20.30.
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ - GORICA

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA
DRUŠTVO ONLUS PALIATIVNA OSKRBA
»Mirko Špacapan - Ljubezen za vedno«
v sodelovanju z PROSVETNIM DRUŠTVOM PODGORA

vabijo

v četrtek, 30. marca 2017, ob 19. uri
v cerkev sv. Justa mučenca v Podgori
k maši ob obletnici smrti Bogomirja Špacapana

sodelujejo:
Mladinski pevski zbor SCGV Emil Komel
zborovodja Damjana Čevdek Jug
Mladinski mešani pevski zbor SCGV Emil Komel
zborovodja David Bandelj

Obvestila

SCGV EMIL KOMEL vabi na redni občni zbor, ki bo v ponedeljek, 27. marca 2017, ob 18.30 ob prvem sklicanju in ob 19.30 ob drugem sklicanju v sejni sobi KC Lojze Bratuž. Dnevni red: poročilo o delovanju v letu 2016, odobritev obračuna za leto 2016, program dejavnosti za leto 2017, odobritev proračuna za leto 2017.

V Mladinskem domu poteka ob petkih med 16. in 18. uro ENOURNI TEČAJ NEMŠČINE Ich spreche ein bisschen Deutsch! Namenjen je dijakom drugega in tretjega razreda nižje srednje šole (kot priprava na matura). Začel se je 17. marca in traja do 26. maja. Vpis in informacije na tel 366-6861441 ali info@mladinskidom.it.

Občina Števerjan v sodelovanju s Civilno zaščito, lovskima družinama iz Števerjana in z Jazbin, društvoma F. B. Sedej in Briški grič ter OŠ A. Gradnik organizira EKOLOŠKI DAN v soboto, 1. aprila 2017. Udeleženci se bodo zbrali ob 9. uri pred občinsko hišo. Vabljeni!

Skupnost družin Sončnica iz Gorice organizira ciklus telovadbe na prostem, ki ga bo vodil prof. Aldo Rupel. Telovadba bo potekala enkrat tedensko, in sicer ob ponedeljkih med 18.45 in 19.45 v aprilu, maju in juniju. Za informacije oz. vpis se obrnite na odbornico društva Ano Saksida Zorzut (tel. 328 9181685, mail saksidana@libero.it).

SPDG prireja 1. in 2. aprila planinski dvodnevni izlet po Soški poti - od izvira do Bovca; odhod v soboto z lastnimi prevoznimi sredstvi s parkirišča pri Rdeči hiši ob 8. uri. Prijave po tel. 3495552075 (Cvetka) do 27. marca.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v sredo, 12. aprila, ob 18.30 v Tumovi predavalnici v KB Centru na korzu Verdi 51 v Gorici predavanje prof. Nataše Marcon o kulturi ruskega jezika.

V ulici San Giovanni 9 v drugem nadstropju, zraven cerkve sv. Ivana, dajemo v najem trisobno stanovanje. Za informacije tel. 0039 347 6921591.

PD Štandrež prireja štiridnevni izlet Dalmacija, Sarajevo in bosanske piramide od 22. do 25. aprila 2017. Program: 1. dan: Štandrež - Slapovi Krke - Pakovo Selo - Šibenik; 2. dan: Trogir - Mostar - Medjugorje - Sarajevo; 3. dan: Sarajevo; 4. dan: Sarajevo - Visoko - Jajce - Štandrež.

Pri vpisu imajo prednost člani društva. Vpisovanje je možno do 2. 4. 2017. Akontacija: 100,00 evrov ob vpisu. Poravnana: do 12. 4. 2017. Potovalni dokumenti: veljavna osebna izkaznica ali potni list. Za dodatne informacije: Vanja (347 9748704), Božo (0481 20678), Mario (0481 21608 - po 18. uri).

Zgodovinska stavba na Placuti (št. 18) je že štirinajst let prazna in zapuščena. Razpada in ustvarja samo stroške za najnujnejša dela za vzdrževanje in bremeni lastnika z različnimi davki in zavarovanjem. Ker do danes nobena slovenska organizacija ali posamezniki niso pokazali zanimanja za uporabo, je odbor Katoliškega tiskovnega društva sklenil, da objavi poziv za nakup morebitnim interesentom, tako ustanovam kot posameznikom. Za pojasnila: tel. 0039 0481 531445 ali e-mail societatipografica@legalmail.it.

Romanje v Medjugorje od 5. do vključno 8. maja letos. Odhod iz Nove Gorice (oz. Rožne doline) v petek, 5. maja, ob 4.45; tržaški romarji vstopijo na Kozini (okrog 6. ure). V popoldanskih urah dospemo v Medjugorje. Udeležili se bomo svetih maš, češčenja sv. križa in Najsvejšega. Povzpeli se bomo na Križevac, obiskali kraj Marijinih prikazovanj na Podbrdu in druge ustanove. Vrnili se bomo v ponedeljek, 8. maja, v večernih urah. Vpišite se čim prej! Naslovi: g. Darko (0039)

370 3201305; ga. Ana (00386) 05 3022503; g. J. Markuža, župnik (0039) 040 229166.

Kulturni center Lojze Bratuž v okviru Festivala Kogojevi dnevi in v sodelovanju z Galerijo Rika Debenjaka iz Kanala ob Soči pripravlja za jesen 2017 spominsko razstavo o slikarju Albertu Sirku ob njegovi 130-letnici rojstva in 70-letnici smrti. Zato se obrača na zasebnike, ki imajo v lasti dela Alberta Sirka, s prošnjo, da bi jih dali na razpolago za obdobje razstave. Informacije na tel. (+39) 0481 531445, pon. - pet. od 8.30 do 12.30 ali po e-pošti info@centerbratuz.org.

Pri združenju cerkvenih pevskih zborov - Gorica pripravljamo projekt Opera omnia Mirka Fileja. Vse, ki ste ga poznali, sodelovali z njim pri katerem projektu ali zboru, naprošamo, ali bi nam posredovali fotografije ali partiture in tako pripomogli k boljši uresničitvi projekta. Za dodatne informacije: 0481 31817, zcpz.go@gmail.com.

Prodajam gozdna drva in oljčno olje. Tel. 0481 390238 ob uri obede (kmetija Aleš Komjanc, Jazbine). Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelj prof. Silvana Kerševana lahko nakazate na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CIVI2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERŠEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Darovi

Za Novi glas: v spomin na drago teto Majdo Bajt daruje nečakinja Sonja 50 evrov.

Za Sedejev dom v Števerjanu: namesto cvetja na grob Majdi, daruje Anton Podveršič z družino 50 evrov.

Sožalje

Ob izgubi drage mame Majde, izrekata iskreno sožalje celotni družini Komjanc, Dramska družina F. B. Sedej in celotno društvo F. B. Sedej.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 24. 3. 2017 do 30. 3. 2017)
Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan razen ob sobotah od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 24. marca (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 26. marca, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in zilijskem narečju.

Ponedeljek, 27. marca (v studiu Ilaria Bergnach in Carlotta Nanut): Prazne buče močno donijo.

Torek, 28. marca (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 29. marca (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Romi, gotujoči narod 2. del - Izbor melodij.

Četrtek, 30. marca (v studiu Andrej Baucon): Četrtkov večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

23.03.2016 - 23.03.2017

JORDAN MUCCI

Ob prvi obletnici smrti
se ga z ljubeznijo
spominjajo
SVOJCI.

Antološki pregled v Vili Manin, zgodnja leta v Vidmu Lorenzo Mattotti: Sconfini - Brezmejnosti

Ko sem se odpravljaj na ogled razstave v krásni benečansko-napoleonski vili sredi furlanske nižine, s sugestivnim naslovom **Lorenzo Mattotti / Sconfini** (Brezmejnosti), sem imel nekako predsodek. Že

kot prijatelji Arturo, Danjel, Igor..., ki so viseli iz teh "alternativnih" listov, takrat je bilo moje glavno, če ne edino, vizualno okolje seveda film. No nekateri kot Danjel, študent arhitekture v Benetkah, so se tudi poskušali v novi umetnosti, kjer sta se stripovska šokantnost in barvitost preselili na platno. Velika pregledna razstava je sestavljena iz številnih ciklov, več kot dvajset, ki dajo vpogled v razne dimenzije Mattottijevega sveta, kjer prevladuje prabitno, sanjsko

dosega njegova izraznost vrhunce prave poezije tudi z navadnim svinčnikom in voščenko na papirju.

V izložbi so avtorske knjige, ilustrirane po znanih literarnih predlogah, npr. **Jekyll & Hyde** iz 2002, a tudi samostojne kot **Fuochi** (Ognji) iz 1984 ali pa **Stigmati** iz 1999, ki ga je Mattotti ustvaril s sodelovanjem scenarista Claudia Piersantija in **L'Uomo alla finestra** (Moški ob oknu) iz 1991, s Tržačanko Lilio Ambrosi, ki ga imajo kot enega prvih primerov grafičnega romana. Letnik 1954, po študiju arhitekture v Benetkah, se je Mattotti kmalu uveljavil ne le v italijanskih, ampak tudi francoskih revijah in založniških krogih. Omenjene in druge naslove so prevedli še v druge evropske jezike in doživeli izdaje v Španiji, Nemčiji...

Naslikal je plakat za Cannski festival in njegove prodorne platnice, z razpoznavnimi elegantnimi silhuetami, se javljajo v najuglednejših mednarodnih listih od Le Monde do Vanity Fair, od Süddeutsche Zeitung do The New Yorker. Prav njujorški kulturni mesečnik mu je naročil velike črno-bele ilustracije za pravljico **Janko in Metka**, ob uprizoritvi istonaslovljene opere v Metropolitanu 2007. Te so učinkovito postavljene v intimni temni prostor sredi velikega salona.

Pravo ekspresivno moč pa dosežejo barvne stvaritve. Naj si bodo samostojne slike, kot plavajoči ljubimci v zasnanjih pastelastih sinjih barvah, kjer se tople barve silhuetastih objemajočih teles navezujejo na oddaljena stilizirana pobočja obale. Naj si bodo fantazmagorični angeli, ki bdijo nad nami, ali pa živobarvne figure iz sanjskih prividov in projekcij, ki jih je izdelal za Freudovo delo **Racconti analitici** (Analitske pripovedi) iz 2011. Potem so tu še gotске prikazni iz **The Raven**, nastale 2009 iz sodelovanja z glasbenikom Lou Reedom, nenaadne kariraste ilustracije za modno revijo Vanity in spet prefinjeni umetniški stripi kot **Caboto** realiziran 1992, ob 500-letnici odkritja Amerike, za

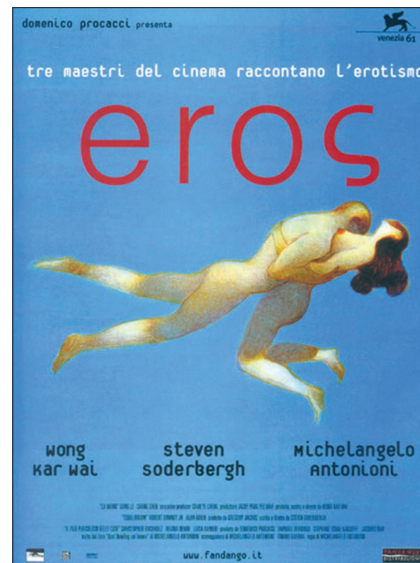
španski trg s sodelovanjem scenarista Jorgeja Zentnerja. V tem delu prideta do izraza vse znanje in poetika Mattottija: študij klasičnega slikarstva Cinquecenta in Seicenta, zgodovine pomorstva, dekorja tistega časa, saj gre za hipotetično rekonstrukcijo zagonetnega lika trgovca, raziskovalca, astronoma, kartografa Sebastiana Cabota, ki se je rodil v Benetkah...

Isto bi lahko rekli za že omenjeno delo **Fuochi** in za druge znamenite ilustracije kot **Ostržek**, za katerega je realiziral več inačic: ilustracije za Colodijevo izvorno delo ter še dvojno, filmsko in ilustrirano verzijo skupaj z režiserjem-scenaristom Enzom D'Alò'jem (2012). Mattottijeva grafično pripovedna dela odlikujeta izvorna, skoraj filmska montaža podob in naracija, z različnih, vizualnih, tudi miselnih zornih kotov. Odtod tudi njegovo sodelovanje z režiserji Kar-Waiem, Soderberghom in Antonionijem pri skupnem filmskem projektu **Eros** (2004), kar je vidno na zaslonih Vile Manin.

Na ogled so njegove intimne, črno-bele risbe ljubimcev na postelji, zvezki prepolni vseh raznih variant in zornih kotov, ko se telesi, osebnosti, značaja spoznavata, dotikata, zblížata, božata, ljubita. In še drugi zvezki, barvani z akvareloom in drugimi živimi barvami in zapisi z eksotičnih potovanj po Daljnem vzhodu, Patagoniji, kjer uprizarja čudovite mavrične krajine.

Vrti se tudi dokumentarec Renata Chioche iz 2006 o Mattottiju, s pričevanji sodelavcev in prijateljev npr. Claudio Piersanti, Jerry Kramski, Art Spiegelman, Carlo Mazzacurati, Tonino Guerra,

Antonio Albanese, v katerem je prikazana njegova zelo osebna tehnika, od gole risbe do izdelave prefinjenih barvnih tančic.

Slikar in vsestranski grafični ustvarjalec, ki je začel svojo pot v Milanu in s skupino risarskih umetnikov okrog bolonjskih revij **Valvoline** in **Dolce Vita**, živi danes v Parizu. Zato so mu priredili pregledno razstavo najprej v francoskem kraju Landernau, v Bretaniji, kjer ima sedež Fondation Hélene & Édouard Leclerc. Le-ta je bila skupaj s Fundacijo CRUP pokroviteljica še razstave v Vili Manin pri Passarianu, ki jo prireja Deželna ustanova za kulturno dediščino FJK (ERPAC). Ob skrbi kustosa Davida Rosenberga in sodelovanju grafičarke Giovanne Duri' je bilo zbranih nad 300 eksponatov vsakovrstnih tehnik, razen grafike. Povejmo še, da je bilo v bookshopu Vile Manin na prodaj več ilustriranih knjig, zvezkov, reprodukcij in tudi lep bogat katalog, ki izvorno, a nerazumno ne vsebuje nobenih pisnih informacij o umetniku. K sreči pa obstaja splet in še kori-

stna informacija: večina omenjenih in drugih del Lorenza Mattottija se dobi v deželnem bibliotечnem sistemu **Biblioest** in precej jih je na razpolago v tržaških in goriških javnih knjižnicah.

V videmski Casa Cavazzini: Mattotti, zgodnja dela

Do 4. junija pa bo odprta v videmskem muzeju sodobne umetnosti Casa Cavazzini bolj specifična razstava posvečena prvemu ustvarjalnemu obdobju Lorenza Mattottija, saj je umetnik živel tudi v Vidmu, preden se je preselil v Pariz. Imenovana Giovanna Duri' in kustosinja Muzeja Vania Gransingh sta postavili bolj omejeno, a dragoceno razstavo z naslovom **Mattotti, primi lavori** (Mattotti, zgodnja dela), na pobudo Občine Videm in ustanove ERPAC. Obeleženi so koncerti, glasbeni dogodki in socialno občutljive teme kot družbena odrinjenost, duševna bolezen. Za katalog razstave je bila ponovno tiskana prva Mattottijeva knjiga **Alice Brum Brum** z izvirnim naslovom, ki sta ga svojčas izbrala s scenaristom Jerryjem Kramskym: **La realta' e strabica**.

Razstava v Muzeju Casa Cavazzini, v ul. Cavour 14, je odprta od torška do nedelje, od 10.30 do 17. ure (od 1. maja do 19h). Ob ponedeljkih je zaprto. Omenjeni videmski muzej je vreden vsestranskega ogleda, saj ima tudi več stalnih razstav: iz zbirke Astaldi (več sodobnih italijanskih slikarjev), FRIAM (113 del, ki so jih solidarnostno podarili mednarodni slikarji ob potresu v Furlaniji leta 1976) in dela treh slovitih furlanskih bratov-umetnikov Dina, Mirka in Afra Basaldelle.

Davorin Devetak

spet bodo uprizorili zakulisno delavnico znanega stripovskega zvezdnika, z izborom izvirnih risb, pripravljanih skic in študij ter seveda tudi tiskanih stripov, v vsej eksplozivni barvi in vizualnih efektih. Po dobrem dveurnem mimohodu po elegantnih saloni, okusno urejenih razstavni prostorih in stopniščih Vile Manin, sem moral priznati, da sem v resnici spoznal bogatega, celostnega in presečnega umetnika, ki je več mnogih tehnik in je v dosedanjem štiridesetletnem popotovanju načel številne, vzburljive poti.

Njegovo ime sem poznal kot še nekaj drugih svojih, le nekaj let starejših vrstnikov, avantgardnih in revolucionarnih striparjev, ki so nastopali v trendnih časnikih in revijah sedemdesetih in osemdesetih: Frigidaire, Il Male, Linus, AlterAlter. Mislim na Andrea Pazienza, Tanina Liberatoreja, Filippa Scozzarija itd. Ostali so mi v spominu hipertehnološki in razčlovečeni protiheroji naših razburkanih sedemdesetih let: Pazienzov Pentothal, Tamburinijev/Liberatorejev Ranxerox, Mattottijev Spartaco. Sam sem jih poznal bolj iz druge roke, ne

Štandreška dramska skupina Uspešni nastopi

Po premieri komedije **Dohodnina** v režiji Jožeta Hrovata, ki je bila zadnja sobota in nedeljo v januarju, so člani dramske skupine Prosvetnega društva Štandrež prešli številna povabila društev za uprizoritev tega dela v njihovih krajih. Februarja so nastopili v mladinskem domu v Vrtojbi, 4. marca pa so Dohodnino odigrali v v Štanjelu na pobudo dramske skupine iz Gabrovice, naslednjo soboto, 11. marca, pa v Kranjski Gori v komaj obnovljeni in prostorni dvorani.

Predstavo je številna publika povsod lepo sprejela in nastopajoče nagradila z dolgim aplavzom.

Člana dramske skupine Majda Zavavdlav in Božidar Tabaj sta v mesecu februarju in marcu zabavala gledalce z vedro igro Gremo v teater v režiji Janeza Starine. Februarska prireditev je bila v Štandrežu, 10. marca pa na Vogrskem. Predstavnica Krajevne skupnosti je uvodoma povedala, da je predstava ob praznovanju žena, za moške pa je 10. marec tudi prazničen, saj

se na ta dan spominjamo 40 mučenec. Ženske, ki jih je bilo skoraj sto, so prejele lep cvetlični dar, moške pa je čakalo presenečenje po predstavi. Ko so odkrili pogrnjene mize, so bili na njih položeni razni kruhovi izdelki, suhe češplje in na vsaki mizi je bila tudi trnjeva krona. Povedali so nam, da je ta na Vogrskem stara tradicija in da so jo obnovili za to priliko. Prireditev je bila v večnamenski dvorani osnovne šole, ki so jo pred kratkim obnovili na prostoru, kjer je nekoč stal Coroninijev dvorec. Pri obnovi, ki ni še dokončana, so ohranili dele starih zidov graščine. Igro so ponovili 14. marca v Štandrežu. / DP

Odmev (3)

Kako je z Evolucijo? Ali se teologija (teologi) ustrezno odziva?

Implikacije evolucijske teorije na religijske postavke (trditve) in njih zagovornico teologijo.

Na koncu 2. dela svojega zapisa o teoriji Evolucije (Novi Glas 19. januar 2017) je pisec Andrej Vončina napovedal, da bo v nadaljevanju spregovoril še o ideološkem vidiku darvinizma, ki da je problematičen tudi v teološkem in duhovnem smislu. Čakal sem in ne dočakal. Ko je začel v 3. delu pisati o "socialnem darvinizmu", kot o nekakšni ideološki agendi, je sicer korektno pristavil, da "osnova zanj (za socialni darvinizem m. o.) v bistvu sploh ni darvinistična hipoteza". Seveda, za take ideologije služeče "socialne teorije" prirodoslovci-evolucionisti niso nič krivi. A. V. je še zapisal, da se je za-

radi evolucijske teorije razbohotil razsem. Ni nobenega dokaza za to. Take pavšalne, diskvalificirajoče obdolžitve nas dejansko odmikajo od resnega vpraševanja, zakaj in kako razsem. (Mimogrede; debate po padcu apartheida v Južnoafriški republiki, govore predvsem za religijsko/ideološke vzroke tega rasiističnega pojava.)

Seveda imajo nova spoznanja o svetu (naravi) in evolucijska teorija je novo spoznanje in vedenje o tem, implikacije na področjih, kjer so bila veljavna stara vedenja. Še posebno če so dotedanja vedenja bila, kot že rečeno, sestavni del religijskega nauka in tako povzdignjena na piedestal verskih "resnic". Status teh "resnic" se potem zagovarja in brani z vso v

oz. za ideološko/religijsko skupnost bistvene, relevantne "resnice". Bistvene so pravzaprav samo za neokrnjenost avtoritete institucije duhovništva religije, ki tako uči in ji je, kot nas uči zgodovina, težko priznati svojo človeško zmoto.

To se nam je dogajalo tudi v zgodovini krščanske Cerkve. Kopernikovo (in Galilejevo in še drugih) spoznanje, da Zemlja ni ravna, temveč okrogla in se vrti okoli svoje osi in leti okoli Sonca, je izničilo staro, verjetno babilonsko, predstavo o trinadstropni zgradnji kozmosa. Toda teologija (in "Cerkveno učiteljstvo") ni potegnilo ustreznih zaključkov. In vendar so vsa biblična besedila, ki grade v svoje zgodbe o Bogu oz. o duhovih, na starih predstavah o svetu, nebesih, pod-

religijah/ideologijah prisotno, že omenjeno zagnanostjo (agresivnostjo), čeprav v svojem bistvu te "resnice" o svetu sploh niso za religije

zemlji, le miti. Vsi "vnebohodi", od Elijevega sem, so zgrajeni na zmotnih predstavah, da so nad nami nebesa. In zgodbe iz 3. evangelija ("po Luku"), "Gledam Sana, ki kakor blisk pada iz neba" (Lk, 10, 18), ali tista, kako se je ob Jezusovem rojstvu nebo odprlo in so trume angelov prihajale doli, je lahko le alegorična, ne more pa biti verodostojna. In še bi lahko naštevali. Tudi tolikokrat poudarjano besedilo, da je Bog naredil človeka po svoji podobi, je ob današnjem vedenju, da je Bog človeka nedvomno ustvaril skozi evolucijo, ne more držati. Še več, potrebno ga je brati obrnjen. Človek si je namreč predstavil Boga, to absolutno skrivnost, pač po svoji podobi. Danes že tudi razumevamo, zakaj si je takega, človeku podobnega Boga, predstavil. Namreč, ko iz primerjave religij analiziramo temeljne elemente religij, prepoznamo kot temeljna dva od njih: duhove prednikov na eni strani in na drugi strani tisto, filozofsko mišljeno, skrivnostno Počelo, stari Grki so mu rekli "arhe", o katerem vprašujoče govori tudi filozof Heidegger, "zakaj ne-

kaj je in ne nič", preprosti malgaški Anteaški pa mu rečejo Zanahari, v pomenu Stvarnika. Anteaški, delno tudi druge afriške religije oboje še ločijo: Stvarnika na eni strani in Duhove prednikov na drugi. V judovstvu pa je že v njih prareligiji moralo priti do združitve, sinkreze obeh elementov. Bog, ta absolutum, je pridobil s sinkrezo, preprosto rečeno, z združitvijo ideje Prednikov in ideje Stvarnika (Počela, Absolutuma) človeške lastnosti in postal Bog judovske religije. Zato je temu Bogu religije, v zgodbi o Stvarjenju (Mz 1, 1-31), imenovanemu Elohim, pisec iz duhovniških krogov položil v usta besede "Naredimo človeka po svoji podobi..." (Mz 1,26). Šlo je za pozabo davnega verovanja, ko sta bila ta dva elementa še razločena. V značaju Jahveja udari ven vsa človeškost tega Boga religije. In vendar: "Kje je tista teologija in tisti teologi, ki bi morali o vsem tem kaj reči?"

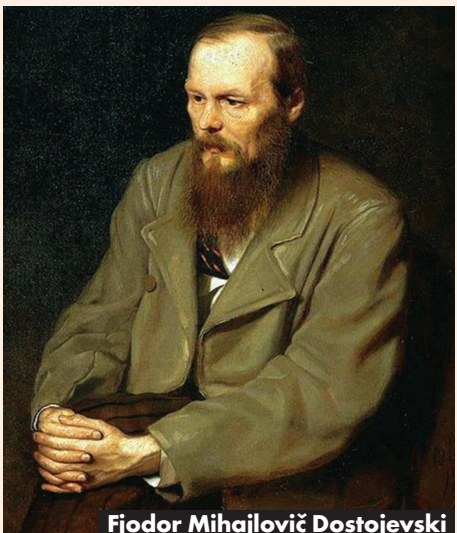
/konec
Aldo Jovan,
psihiatr

Kratke

Poznavalci ruske kulture o ruski duši

V sklopu literarnega festivala Fabula je v ljubljanski Drami minuli teden potekal pogovor s poznavalci ruske kulture in literature pod naslovom Ruska duša med romantiko in tržno nišo. Govorci so se strinjali, da je ruska duša kompleksen, ambivalenten in težko ulovljiv pojem, Blaž Podlesnik s Filozofske fakultete pa je menil, da so si Rusi z njo nastavili past.

Podlesnik pod pojmom ruska duša razume dvojno optiko, ki so jo v svoji refleksiji razmerja Vzhod-Zahod ponotranjili Rusi. Navedel je posnetek, ki mu ga je ponudil spletni iskalknik, ko je vnesel to besedno zvezo. Posnetek prikazuje priljubljen ruski band, ki je ustvaril uspešnico iz klišejev o Rusih, in prav to se Podlesniku zdi past, "v katero se je ujela ruska duša". Prevajalka Urša Zabukovec, ki je pravkar prevedla Zapiske iz podtalja Fjodorja Mihajloviča Dostojevskega, meni, da je ruska duša izraz za celoto ruskega naroda z vsjo njegovo kulturo, in je spomnila, da drugi narodi nimajo podobnega izraza. Nekdanji dopisnik RTV Slovenija iz Moskve Andrej Stopar pa je dejal, da je pojem skrivnosten celo za same Ruse. Pod njim se po njegovih

Fjodor Mihajlovič Dostojevski

besedah skriva nenavadno ambivalenten odnos do življenja, zaznamovan z alkoholom in nostalgijo. Urša Zabukovec je opozorila še na eno dvojnost, značilno za Ruse: poduhovljenost, ki izvira iz ruskega bizantizma, in poganstvo oz. stihija, ki Ruse, kot verjamejo, vodi v katastrofe.

Podlesnik in Stopar sta se strinjala, da pojem ruske duše izhaja iz fenomena ruske ideje, o kateri so tudi napisane številne knjige, a še vedno ni povsem definirana. Stopar je omenil ruski mesianizem in idejo, da je ruski narod nosilec resnice in Boga, ter dodal, da tudi preprosti Rusi razmišljajo precej globoko. Podlesnik pa je spomnil, da je zamisel, da mora ruski narod kot Kristus odrešiti Evropo, imel že Dostojevski. Govorci so se dotaknili tudi dela ruskega pisatelja Viktorja Jerofejeva (1947), ki ga bodo v sklopu Fabule gostili v soboto in s katerim se bo pogovarjal Stopar. Ta je dejal, da avtor v Rusiji ni več tako priljubljen, ker njegove izjave ne veljajo več za tako provokativne, kot so nekoč. Na pogovoru, ki ga je vodila Sara Špelec, prevajalka Jerofejevega dela Telo, so spregovorili tudi o ruskem knjižnem trgu. Ta je, kot so se strinjali, velik in raznovrsten, pisatelji se lahko preživljajo s pisanjem, vsaj žanrske literature. Rusi še vedno veljajo za narod bralcev, njihova literatura pa nima več moči, kot jo je imela nekoč, so si bili edini.

Vesna Benedetič razstavlja v Špetru

Minuli petek se je v Beneški galeriji v Špetru zbralo kar lepo število radovednežev. Ob veselim petju deklic in deklet, čečic v beneškem narečju, iz skupine Mali lujerji, so namreč odprli razstavo tržaške ilustratorke, ki živi trenutno v Škrbini, na slovenskem Krasu, Vesne Benedetič. Akvarele, ki kar izžarevajo ljubezen do življenja, narave in soljudi, so si ogledali domačini, nekaj gostov iz Slovenije in tržaških prijateljev, nekateri beneški ustvarjalci pa so se ob priložnosti v živo spoznali in spoprijateljili z ilustratorko. Slike, namenjene v prvi vrsti otrokom, pa tudi vsem tistim, ki so v duši in v srcu ostali večni otroci, nosijo skupni naslov "O prijateljstvu, sanjah in lepih mislih". V barvah in tehniki, ki osvajajo čisto vsakogar,

nam Vesna prikazuje pravljivi svet bitij, ki so sicer del narave in sanj, ponazarjajo pa našo intimno doživljanje in pravljivi svet, v katerega smo ujeti vsi.

Razstava bo na ogled vsak dan od 16. do 18. ure, ko si bo možno ogledati tudi zanimivosti SMO Slovenskega multimedialnega okna. / SP

Benetke / Palača Loredan
Razstava o klinopisu

V Palači Loredan v Benetkah je do 25. aprila letos na ogled zanimiva razstava z naslovom "Prima dell'alfabeto. Viaggio in Mesopotamia alle origini della scrittura - Pred abecedo. Popotovanje v Mezopotamijo k izvorom pisave". Razstava je lep poklon zbiratelju Giancarlu Ligabueju, beneškemu podjetniku in velikemu poznavalcu mezopotamskih starin in zgodovine, ki je umrl leta 2015 in se je ukvarjal tudi z arheologijo in paleontologijo.

Palača Loredan je že več kot 120 let sedež Beneškega Inštituta za znanost, književnost in umetnost z zelo bogato redno zbirko, občasno pa vabi na vsebinsko zaokrožene razstave, kot je omenjena. Na ogled je kakih 200 eksponatov iz zbirke Ligabue, med katerimi je več neokrnjenih popisanih glinenih tablic, a tudi manjših kipev in več reliefnih upodobitev, nekakšnih ex voto, nekaj nakita in uporabnih predmetov, vaze in predvsem zelo zanimivi žigi, ki so stari več kot 5000 let. Prav tem žigom posvečajo posebno pozornost. Gre za male valje različnih velikosti, ki so bili izdelani iz različnih materialov z napisi in okraski ter upodobitvami mitoloških živali, bogov in ljudi, mogoče lastnikov samih žigov, ki so pri overovljanju zapisov povajali žig v mehko glino, da je pustil svoj prepoznavni odtis.

Pri odkrivanju in razumevanju razstavljenih arheoloških zanimivosti, med katerimi so tudi eksponati, ki sta jih za to priložnost posodila Muzej antike iz Turina in arheološki muzej iz samih Benetk, so obiskovalci v dragoce no pomoč do-

bro zamišljene in jasne multimedijne razlage. Osebo noto po dajajo odlomki objavljenih pričevanj raziskovalcev, kot sta

bila francoski diplomat in ljubiteljski arheolog Paul Emile Botta, ki je zaman skušal odkriti ostanke mesta Ninive, in angleški popotnik in arheolog Austena H. Layarda, ki je sredi XIX. stoletja vodil izkopavanja okrog griča Nimrud, kjer so našli ostanke palače iz časa asirskega kralja Asurnasirpala, ki je vladal v letih 883-859 pr. Kr. r., in več velikih kipov, ki jih je Layard dal prepeljati v British Museum.

Razstavo o izvoru pisave, se pravi klinopisa, je uredil prof. Frederick Mario Fales, redni profesor zgodovine antičnega Bližnjega vzhoda z videmskega vseučilišča v sodelovanju s kolegico Roswitho Del Fabbro, ki tudi deluje v okviru videmske univerze. Zanimivo je, kot ugotavlja prof. Fales, da je bila tudi ta pisava, ki se je pojavila kakih 3500 let pr. Kr. r. pri Sumerjih, na začetku podobna egipčanski, ki je nastajala sočasno in je bila torej izhodiščno

piktografska, se pravi, da je z nekakšnimi risbicami upodabljala besede. V stoletjih in tisočletjih pa se je vedno bolj stilizirala in je prešla v rabo klinastih znakov, ki so bili razporejeni na različne načine. Zanimivo pa je, da so zadnje tablice v klinopisu nastale še v prvem stoletju po Kr. r., kar potrjuje, da je bil ta sistem pisave v uporabi vse, dokler ni razumevanje teh napisov postalo velik izziv. Do preboja je prišlo sredi XIX. stoletja, ko so štiri ljubiteljski raziskovalci semitskih jezikov in zlasti aramejščine, sprejeli izziv in vsak zase

poskusili prevesti odlomek nekega napisa, asirskega kralja Tiglatpilsra I. ter ga poslali posebni komisiji v London. Ko so odprli štiri pisma, so ugotovili, da so prevodi le malo odstopali eden od drugega, tako da je bilo mogoče z gotovostjo trditi, da asirsko-babilonski jezik in z njim več tisočletna kultura ljudstev, ki so živela med Evfratom in Tigrisom niso več nedostopna skrivnost. Akadski jezik, kot pravimo asirsko-babilonskem jeziku, so poimenovali po mestu Akad, prestolnici Akadskega kraljestva, čeprav so sam jezik in pisavo uporabljali že prej. Jezikoslovci so ugotavljali, da je bil ta jezik v splošni pisni rabi med različnimi ljudstvi in so ga sprva uporabljali za sporazumevanje pri sklepanju trgovskih poslov, knjigovodstvo in za blagovne popise. Kmalu pa tudi za zakonodajo in diplomatske zapise, razsodbe in zasebno dopisovanje, kakor tudi za bogoslužne in obredne spise ter beleženje kronike. Tolmačenje zapisov v sumerščini, ki so najsta-

rejši, pa je terjalo še več časa in za uspeh je bilo odločilno, da so arheologi našli klinopisne tablice, na katerih so pisarji zapisali sumersko-akadske slovarje. Zaradi kompleksnosti klinopisnih simbolnih znakov, ki zvočno odgovarjajo zlogom oziroma korenu in končnicam besed, so pisavo dobro obvladali le pisarji, ki so uživali poseben ugled v tedanji družbi. Ob pisarjih so klinopis znali tudi nekateri svečeniki in znanstveniki ter le redki vladarji, kot ocenjujejo, pa so doslej odkrili v različnih najdiščih v Mezopotamiji približno milijon napisov in popisanih tablic, kar močno pomaga pri razumevanju zgodovine teh ljudstev.

Klinopisno uporabno beleženje in pisanje zahtevnejših tekstov ter celo umetniških besedil, kot je npr. ep o Gilgamešu, potrjuje, da je bil to vsekakor dober pripomoček, ki je bil v širšem bližnjem-zahodnem prostoru v uporabi vsaj 3500 let, se pravi kakih tisoč let več, kot je dejansko v uporabi sedanji abecedni sistem. Ta se je hitro razširil in uveljavil prav zaradi večje uporabnosti in preprostosti, saj se vsak lahko zapomni 21, 25 ali mogoče 30 črk in z njihovo pomočjo sestavlja besede in stavke.

Razstava "Pred abecedo. Popotovanje v Mezopotamijo k izvorom pisave" nas obenem opozarja na sedanje težke preizkušnje, ki jih doživljajo ljudje in arheološka najdišča v tistih krajih zaradi dolgoletnih vojn in terorističnih napadov.

Naj še dodam, da so si organizatorji omislili tudi posebne didaktične delavnice tako za osnovnošolce kot za dijake nižjih srednjih šol, cena vstopnice znaša 5 evrov. Razstava pa je na ogled od torka do nedelje med 10.00 in 17.00 uro, medtem ko je palača Loredan ob ponedeljkih zaprta. L. T.

Jubilej mesta, ki je nastalo zaradi eksistenčne nuje
Sedemdesetletna Nova Gorica (4)

Leta 1972 je Cvetko Nanut, takratni urednik novogoriške revije Srečanja, ob petindvajsetletnici Nove Gorice zapisal: "Danes še vedno ni popolnoma jasno, kdo je prvi dal pobudo za gradnjo, kateri organ je sprejel za to ustreznimi sklep, kako je bilo z zbiranjem ožje lokacije, financiranjem in podobno". Ob sedemdesetletnici je mogoče ponoviti opozorilo na nekatere nejasnosti, saj jih tudi objave, ki so Nanutovi sledile, niso povsem rešile. Ob vsem naštetem pa postane pravzaprav manj pomembna razprava, "kdo je prvi dal pobudo za gradnjo". Prvi pobudnik gradnje je bil pravzaprav vsakdo, ki je ob vesti, da bo Gorica po novi razmejitvi ostala brez svojega slovenskega zaledja, samodejno pomislil na novo upravno, gospodarsko in kulturno središče v jugoslovanskem delu Posočja. Ta Slovincem neljuba vest je v javnosti odmevala od poletja in jeseni 1946 dalje, ko se je razvedelo, da bo obveljal francoski predlog bodoče razmejitve med Ita-

lijo in Jugoslavijo/Slovenijo. Na proslavi občinskega praznika v Novi Gorici septembra 1978 je Ivan Maček Matija povedal, da je potrebo po gradnji Nove Gorice sprejel Politbiro KPJ na seji pod vodstvom Josipa Broza Tita. Kdaj je bila ta seja Maček ni navedel, a sklepamo, da zagnatost v drugi polovici leta 1946. Tudi kasnejši raziskovalci in raziskovalke novogoriške preteklosti niso iskali v arhivskem gradivu potrdil za Mačkove navedbe. Morda bodo napovedana letošnja arhivska raziskovanja našla ustreznimi dokument. Razpravo je pred desetletji spodbudilo tudi vprašanje, kdaj se je začela gradnja novega mesta, saj nista skladna niti datum

začetka gradnje Nove Gorice (3. december 1947) niti datum položitve temeljnega kamna (13. junij 1948). Med njima je več kot sedem mesecev razlike, kar je

vzbujalo in še vzbuja dvome, katero leto je pravo. V razpravi, ki je leta 1972 potekala v reviji Srečanja, je publicist Joško Martelanc navedel 3. december 1947 za dan začetka gradnje. Tega dne so prišle na gradbišče prve mla-

dinske delovne brigade in Martelanc je še dodal: "Koliko simbolike je bilo v tem!" Ta datum je seveda najbolj ustrezen. Rojstni dan je v življenju človeka pomemben dogodek. V življenju takega organizma, kot je mesto, pa je ta podatek pogosto komajda opazen. Toda tisti, ki so prisostvovali rojstvu, nastajanju in razvoju Nove Gorice, nehoti iščejo v njenem vsakokratnem jubileju človekovemu življenju primerljive dogodke in mejnike. Zato ostaja tudi spominjanje, kolektivno ali pa individualno. In v njem je več svetlega, ker se drugačne podobe najraje pozabljajo. Če pa že morajo biti temne sence, je bilo vendar v resnici vedrejšje, kot je znal marsikdaj zapisati spomin. Paberkanje o prvem novogoriškem času sem končal.

/konec
Branko Marušič

Kratke

Študijske nagrade Slovenskega dobrodelnega društva

Slovensko dobrodelno društvo bo v petek, 31. marca, ob 18. uri na svojem sedežu v Ul. Mazzini 46 v Trstu slovesno izročilo študijske nagrade 30. natečaja "Mihael Flajban" za akademsko leto 2016-17.

Za Flajbanove nagrade je tokrat dospelo 14 prošenj, za nagrado Irene Srebotnjak, ki je namenjena študentom ali študentkam likovne ali glasbene umetnosti, pa letos ni bilo kandidatov. Posebna komisija v okviru upravnega odbora Slovenskega dobrodelnega društva je po oceni študijskih uspehov, gmotnega položaja in vsestranske aktivnosti prosilcev sklenila, da tokrat Flajbanove nagrade v višini 1.500 evrov za študentko ali študenta prvega letnika ne podeli, pač pa se je izrekla za eno nadaljevalno nagrado enake višine iz razpisa "Mihael Flajban", osem enkratnih nagrad po 500 evrov in dve posebni priznanji. Skupno bo torej društvo 31. marca porazdelilo našim študentom 5.500 evrov.

V preteklih mesecih pa je že nakazalo slovenskim večstopenjskim ravnateljstvom iz vse dežele 4.800 evrov za pomoč družinam pri manjših stroških za različne šolske dejavnosti. Manjše vsote pa je namenilo posameznim prosilcem.

Ob tem želi spomniti naše ljudi, da lahko tudi Slovenskemu dobrodelnemu društvu pri davčni napovedi namenijo 5 tisočink svojega davka od dohodka s tem, da se podpišejo pri razdelku o podpiranju prostovoljnega dela in napišejo davčno številko Slovenskega dobrodelnega društva (80011090323).

Slovenščina z empatijo / O odnosu do jezika

Na sedežu Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček je bilo 17. marca, ob 18.00, srečanje iz niza Slovenščina z empatijo, osredotočeno na temo odnosa do jezika. Srečanje je priredila Elena Cerkenič, zaposlena kot strokovnjakinja iz izkušnje za podporo med enakimi na področju psihiatrije. Na srečanju je bilo okrog petindvajset udeleženk in udeležencev, ki so živahno in z zanimanjem izoblikovali pogovor na omenjeno temo.

Šlo je za pogovor o odnosu, ki ga, v Trstu, imamo do slovenskega jezika, bodisi mi, slovenski zamejci, dejanski, aktivni uporabniki, ki smo pogosto ujeti med strahom, da ne govorimo pravilno, in zanemarjenim odnosom do jezika, bodisi potencialni uporabniki, ki v določeni meri poznajo slovenski jezik, toda ga nikakor ne uporabljajo. Iztočnici za pogovor sta bila tudi citat iz diplomske naloge P. Dolhar (2003-2004), ki ima naslov "Sociolingvistični vidiki besedišča Primorskega dnevnika" in razmišljanje o jeziku in jezikovnih navadah, ki ga je objavila profesorica Jadranka Cergol, v Primorskem dnevniku, Žarišču, v petek, 10. marca 2017. Pesnik Aleksij Pregarc je, za uvod v srečanje, prebral odlomek, v dvojezični verziji, iz "Kraške simfonije", ki jo je napisal zdravnik in profesor Rafko Dolhar in dve svoji poeziji. Pred srečanjem sta doktorici Norina Bogatec in Zaira Vidau udeleženkam in udeležencem dvojezično predstavili publikacijo "Una comunita nel cuore dell'Europa", ki je izšla pri založbi Carocci Editore. Elena Cerkenič je vodila pogovor, prisotne je vabila, da preberejo knjigo "Autori sloveni in Italia", povzeto po spisih Martina Jevnikarja, slovite osebnosti naše kulturne in literarne stvarnosti, ki je na voljo tudi v elektronski obliki na spletni strani www.jezik-lingua.eu ter jo je zbrala in uredila Neva Zaghet. Srečanje je bilo uspešno, v kolikor je prišlo s strani udeleženk in udeležencev do žive izmenjave mnenj in izkušenj. Med mnogimi so se udeležili srečanja profesorica Magda Jevnikar, doktorica Mirta Čok, profesorica Luisa Fazzini, profesorica Silva Bon, študentka Jasmina Gruđen, doktorica Anastasia Purič, doktorica Tanja Škabar, doktorica Anna Magajna. Naslednje srečanje iz niza Slovenščina z empatijo bo v petek, 31. marca, vedno v dvorani Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček, posvečeno bo knjigi avtorice Marije Pirjevec "Questa Trieste..." , ki je izšla leta 2015 pri založbi Mladika.

Nova železnica Ronke-Trst: deželna uprava zagotavlja, da ne bo tunelov

Deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec je ponovno opozoril na zaskrbljenost v zvezi z načrtovanjem hitrostne železnice med Benetkami in Trstom. Tokrat je Gabrovec argument predložil neposredno v avli deželne uprave v obliki vprašanja na hitri odgovor. Svetnik SSK je v premisah obnovil razvoj dogodkov zadnjih let, posebej pa se je zaustavil na zaskrbljenosti, ki izhaja iz dejstva, da je v najnovejši različici načrta družbe RFI še vedno predvidenih skoraj 23 km tunela v tržaškem Krasu.

Na Gabrovčeva izvajanja je v imenu deželne uprave odgovarjala odbornica Sara Vito, ki je najprej poudarila, da je Dežela FJK že v času obravnave prvega predloženega načrtovanja hitre železnice jasno in z uradnimi akti odločno zavrnila podzemno traso med Ronkami in Trstom. Mnenje deželne uprave se glede tega ni spremenilo in ostaja torej veljavno tudi za nove predloge, je dejala Vito. Ko bi slednji predvidevali kopanje novih rogov v kraškem podzemlju, bi bili ti deležni istega negativnega mnenja v okoljevarstvenem postopku, ki je svoj čas zavrnilo začetno zamisel projekta.

Vitova, ki je prebrala odgovor izpod peresa odbornice Santorove, je v nadaljevanju povedala, da bodo dela okrog posodobitve in okrepitev omenjene železniške trase vsekakor postopna in razdeljena v različne faze, ki bodo tudi posamezno ocenjene in odobrene pod pogojem, da bo njihov vpliv na okolje in krajino sprejemljiv.

V svoji repliki je Gabrovec pozval deželno upravo, naj budno spremlja vse postopke s posebnim ozirom na potrebe krajevne prebivalstva in na stališča krajevnih uprav. Obenem je deželni svetnik SSK obnovil že izneseni predlog, naj pristojna komisija deželne uprave na to temo skliče avdicijo z vodstvom družbe RFI.

Društvo slovenskih izobražencev

O Benečiji in njenem plebiscitu - burki leta 1866

De 20. oktobra 1866 so ob koncu tretje osamosvojitvene vojne z ljudskim glasovanjem priključili Benečijo, Furlanijo in Beneško Slovenijo kraljevini Italiji. Lani sta društvo Most in Združenje don Eugenio Blanchini ob 150. obletnici plebiscita izdala knjigo Ob zvoku remonike Giorgio Banchiga. Avtorja in knjigo, svojevrstno pričevanje o ozadju omenjenega zgodovinskega dogodka, je na rednem večeru Društva slovenskih izobražencev predstavil Riccardo Ruttar.

"V hvalevrednem delu dr. Banchiga", kot se je izrazil Ruttar, je v citatu Indra Montanellija zapisano veliko: šlo je za "plebiscit burke" oz. za ozelejsko prilaščanje, ne da bi gledali na pravice ali jezik manjšine. V knjigi so opisani vsi plebisciti od leta 1860 do zedinjenja Italije;

lepo je prikazan koncept burke. Ruttar je nanizal zaskrbljujoče podatke glede števila prebivalstva. V Nadiških in Terskih doli-

Foto damj@n

nah je leta 1871 po prvem ljudskem štetju po priključitvi bilo 22. 490 prebivalcev, po prvi svetovni vojni 28 tisoč, po drugi svetovni vojni jih je ostalo 24. 180. Danes ostaja 7.694 prebivalcev, točno tretjina od prvega štetja.

Kar torej ni zmogla italijanska kraljevina, je zmogla italijanska republika. To je s sabo pripeljalo tako psihosocialne posledice kot kulturne izgube za prihodnost. Kar se tiče narodne zavesti in identitete, je Ruttar mnenja, da borba za obstoj ni še končana. Knjiga prinaša širok in poglobljen oris zgodovine, ki ni ostala pozabljena, čeprav je bila načrtno zanemarjena in hote zapostavljena.

Giorgio Banchig je najprej predstavil izbiro naslova. Sposodil si ga je iz dnevnika župnika Antona Banchiga iz Sv. Lenarta, ki je 20. oktobra 1866 zapisal: "Danes so prišli Piemontesi ob zvoku ramonike". Tako je avtor knjige razložil, kako so priredili plebiscite - šlo je za vaški praznik z veliko veselja, imeli so godbe in procesije na trgu s škatlami za glasovnice. Volilno pravico so imeli vsi možje z dopol-

njenim 21. letom, ženske pa ne. V prvem delu knjige je razloženo, kaj se je dogajalo ob plebiscitu. Ob žari so pustili kakih sto do tisoč glasovnic in jih vrgli v žaro pred zaprtjem v razmerju s številom prebivalstva. V Furlaniji in Benečiji je bilo to še bolj smešno. Banchig je prebral pričevanje, ki je izšlo v Trinkovem koledarju ob stoletnici plebiscita: zbrani množici na trgu so naročili, naj odgovorijo z "da", tako so brez glasovnic postali italijanski državljani. Delali so hudo propagando, preganjali še posebno duhovnike, ker je bila Italija protikrščanska. Kako pa so Slovenci sledili plebiscitu in velikim spremembam? Kako so sodili to izbiro, ki ni bila izbira za Italijo? Slovenski tisk je poročal samo v Ljubljanskih novicah o številu glasov. Leta 1884 je Edinost objavila članek o tem, kako je potekal plebiscit v Beneški Sloveniji, o plačanih agitatorjih, strahu in grožnjah. Časopisi so sodili t. i. izbiro kot odgovornost, da so zatajili kulturo in se odpovedali svoji identiteti. Riccardo Ruttar je ob koncu dejal, da se lahko veselimo novega sedeža dvojezične šole v Špetru, a kako je z identiteto? "Če slovenskega jezika ne bodo uporabljali v družinah, gostilnah in cerkvi, bo ostal tuj jezik".

Metka Šinigoj

Devinski mladinski krožek

Ob koncu jezikovnih in fotografskih tečajev

Kako pridobiti in izboljšati svoje jezikovne sposobnosti in znanje, kako se naučiti lepšega branja in podajanja, kako pridobiti slovensko tehnično izrazoslovje, kako se družiti in se tudi zabavati ob učenju, kako...

Vse to so bili cilji, ki so si jih postavljali člani Devinskega mladinskega krožka, ki deluje na sedežu devinskih zborov in si je za delovanje prvega tromesečja tega leta zamislil in izpeljal dva tečaja. Pod naslovom Podobe na gladini pa so v nedeljo, 19. marca, na sedežu priredili bogat večer ob zaključku tega dela projekta. Po januarjem načrtovanju in organizaciji so namreč v februarju in marcu izpeljali redna tedenska srečanja, na katerih so nato tudi pripravili nedeljski program. Kot

je v svojem posegu opozorila povezovalka večera Nina Pahor, je bil letošnji "pozdrav pomladi posvečen morju" in njegovim različnim funkcijam. Tema morja se je torej prepletala tako v prikazu rezultatov tečaja pravorečja in gledališkega branja, kar so vadili pod izkušenim vodstvom radijskega urednika in režiserja Jana Leopolda, kot tudi fotografske delavnice, ki je bila po eni strani namenjena jezikovnemu osvajanju glede slovenskega fotografskega izrazoslovja, a tudi usvajaju samih prvin fotografiranja, kar se je lepo pokazalo ob odprtju fotografske razstave po praktični delavnici na terenu, ki ga je vodila grafična oblikovalka in fotografinja Rebeka Bernetič. Na odru se je zvrstila lepa skupina dijakov in študentov, ki so su-

veliko zadovoljenje in spodbudo za nadaljnje izzive. Razstava izbranih fotografskih posnetkov osmih udeleženk na temo morja in ribištva je vzbudila veliko zani-

manja, razstavljene fotografije pa so bile tudi 'na prodaj' po principu prostovoljnega prispevka, ki so ga člani Devinskega mladinskega krožka namenili stroškom za obnovu sedeža devinskih zborov, ki so v teku. Oba tečaja in sklepno produkcijo je DMK izpeljal v kontekstu širšega projekta Slovenske prosvete z naslovom Od lutke do ekrana in pod pokroviteljstvom občine Devin-Nabrežina, ki je za potrebe tečajev dala na razpolago prostore v Bridarjevi hiši.

L. T.

OBČINA DEVIN-NABREŽINA V pričakovanju volitev

Leva sredina podpira odv. Mitjo Ozbiča

Koalicija levosredinskih sil je že dalj časa na delu, da bi pripravila svoj predlog za bližajoče se upravne volitve v občini Devin-Nabrežina.

Različne politične sile - v tem trenutku DS, SSK, Federacija Levice in Državljeni - so si enotne v predlaganju obnovljenega političnega in upravnega načrta, s programom, ki se odziva na potrebe krajanov, ne da bi pri tem ogrozil nekaterih vrednot, ki predstavljajo temelje dialoga: spoštovanje, stvarnost, transparentnost in umirjenost.

S soočanjem, konstruktivno debato, poznavanjem problemov po našem najbolje prerazmislovanju in površno splošno klimo, ki v prvi vrsti razvedno-

ti zahteve naših sovaščanov po obrambi ozemlja. To je najučinkovitejši način za spodbujanje trajnostnega razvoja, ki je združljiv s kakovostjo življenja v

Mitja Ozbič

vseh občine Devin Nabrežina. Dosledno s temi načeli smo pripravili odprti koaliciji tudi drugim političnim silam, ki želijo konkretno sodelovati pri trajnostnih projektih in upoštevajo potrebe vseh občanov, zlasti mladih in ranljivih skupin.

Ključne točke programa so ohranjanje teritorija in okolje, ki jih bo morala prihodnja uprava v okviru svojih pristojnosti funkcionalno in učinkovito izvajati. Lepota našega ozemlja in njegove posebnosti niso vabljive samo v smislu turistične poklicanosti naše občine, ampak predstavljajo tudi pomembno vrednoto za prebivalce, so temelj krajevne kulturne identitete tistih, ki so tu rojeni, ampak še bolj tistih, ki so se odločili, da bodo tu živeli. Pozitivno smo se zato odzvali na razpoložljivost odvetnika Mitje Ozbiča, da se postavi v službo tega načrta na temelju svoje človeške, pa tudi pravne in upravne izkušnje, ki izhaja iz njegovega strokovnega dela.

Mitja Ozbič - rojen leta 1970, po-

ročen s štirimi otroki, po poklicu odvetnik z odvetniško pisarno v Trstu in Sloveniji - ima upravne izkušnje na različnih vodstvenih položajih: bil je namestnik občinskih projektih in upoštevajo potrebe vseh občanov, zlasti mladih in ranljivih skupin.

Mitja Ozbič povzema slog svojege predloga z nekaj vrsticami: "Enotnost je moč in ekipna igra je vedno zmagovalna! Čudovite danosti te občine bomo na najboljši način ovrednotili za doseg trajnostnega razvoja teritorija in dobrobit občanov". Koalicija se bo še naprej prizadevala za opredelitev pomembnih tem svojega obnovljenega političnega načrta in se bo trudila, da skupno in z neposredno udeležbo krajanov zgradi svoj volilni program.

Michele Moro, Demokratska stranka
Edvin Forčič, Slovenska skupnost
Alberto Tarlao, Državljeni
Elena Legiša, Zveza levice

V spomin na Nadjo Maganja

Letos gre nagrada pisateljici Berti Golob

V spomin na gospo Nadjo Maganja Jevnikar (Trst, 9. septembra 1951 – Repen, 8. februarja 2006) in v želji, da bi vzpodbudili smisel za vrednote, ki so odlikovale njeno življenje, so Skupnost Sv. Egidija Furlanije-Juljske krajine, Društvo slovenskih izobražencev, Slovenska zamejska skavtska organizacija in Nadjina družina ustanovili **Nagrada Nadja Maganja**, ki jo podeljuje poseben odbor.

Letos bo nagrada podeljena že osmo leto. Gre za priznanje ženski ali skupini žensk, katerih življenje odlikujejo izkušnje vere ter ena ali več vrednot, ki so odlikovale tudi življenje in delo Nadje Maganje - ljubezen do raziskovanja na področjih zgodovine, znanosti in kulture, pisanje kot sredstvo za posredovanje osebne izkušnje, služba bližnjemu, ljubezen do ekumenskega in medverskega dialoga, pedagoška izkušnja, solidarnost z revnimi in potrebnimi, varstvo človekovih pravic ter trdno prepričanje, da je treba izpričevati etične vrednote ne glede na javno mnenje in trenutno vodilne ideologije.

Javna podelitev 8. Nagrade Nadja Maganja bo v ponedeljek, 27. marca 2017, ob 20.30 na sedežu Društva slovenskih izobražencev v Peterlinovi dvorani v Trstu.

Letos prejme nagrado pisateljica Berta Golob.

Berta Golob (9. avgust 1932) je slovenska pisateljica, pesnica, pedagoška delavka.

Kljub težkemu otroštvu je uspešno maturirala na kranjski gimnaziji in se vpisala na Filozofsko fakulteto v Ljubljani, kjer je leta 1957 diplomirala iz slovenščine

in srbohrvaščine. Takoj je začela s pedagoškim delom na Gorenjskem, kjer je petnajst let poučevala slovenski jezik. Med letoma 1971 in 1975 je vodila pionirski oddelk v Osrednji knjižnici Kranj, od leta 1971 do 1977 pa je honorarno predavala kulturo ustnega in pisnega izražanja na Pedagoški akademiji v Ljubljani. Osem let je bila lektorica dnevnoinformativnega programa na Radiu Slovenija. Med letoma 1973 in 1979 je delovala kot urednica didaktike slovenskega jezika in književnosti v reviji Jezik in slovnost. V letih pred upokojitvijo je opravljala delo pedagoške svetovke v kranjski enoti Zavoda RS za šolstvo. Od leta 1991 naprej poučuje verouk v župniji Sv. Modesta v Kranju.

Berta Golob je bila aktivna tudi na mnogih drugih področjih: bila je mentorica bralne značke, pisala je članke v revijah in časopisih, sodelovala je pri oblikovanju osnovnošolskih beril in jezikovnih priročnikov. Otrokom je v knjigah *Žive besede* (1982), *Sporočanje v Ptičjem logu* (1984),

Igrarije - besedne čarovnice (1988), *Jezikovni vozli* (1990), *Dežela Slovnica* (1992), *Slovnica, odčarana čarovnica* (1995) ter *Vejica, nagajiva smejica* (1998) na igriv način posredovala jezikovno znanje. Jezikovne slikanice so prvo tovrstno obsežno jezikovno gradivo na Slovenskem. Za delo *Žive besede* je leta 1982 prejela tudi Levstikovo nagrado. V strokovnih revijah in glasilih (*Jezik in slovnost*, *Sodobna pedagogika*, *Mentor*, *Vzgoja in izobraževanje* idr.) je objavljala članke s področja didaktike slovenskega jezika in didaktike slovenske književnosti.

Ob bogatem pedagoškem delu je Berta Golob tudi vedno našla čas za pisanje. Otrokom in mladostnikom so namenjena dela: *Sovražim vas* (1976), *Drobne zgodbe* (1980), *Šolske razglednice* (1990), *Skrinja iz babičine bale* (1983), *Kako visoko je nebo* (1990), *Bela žena, divji mož* (1997) in *Zrna dedove modrosti* (2000).

Portrete slovenskih pisateljev in intervjuje s pisatelji je zbrala v knjigah *Znani obrazi* (1980), *Srce ustvarja, roka piše* (1983) in *Do zvezd in nazaj* (1995). Prispevke

Berte Golob je mogoče najti tudi v mnogih revijah in časnikih, npr. *Otrok in družina*, *Delo*, *Ognjišče*, *Družina*, *Gorenjski glas*, *Naša žena*, *Božje iskricice* ter tudi v tržaškem *Galebu* in goriškem *Pastirčku*. Kot globoko verna pedagoginja je otrokom v svojih delih znala na zlahen način vseskozi posredovati temeljne verske in človeške vrednote.

Napisala je tudi številne knjige z versko tematiko, med njimi pet zbirki poezij: *Med nama, Gospod* (1992), *Senca svetlobe* (1999), *Z Gospodom na križevem potu* (2000), *Vse to se je zgodilo* (2009), *Srce, ki ljubi vse ljudi* (2011).

Skupaj s Francetom Žagarjem je podpisala scenarije za televizijske oddaje Zdaj pa po slovensko. Prispevala je dvainsedemdeset scenarijev za TV oddajo Radovedni Taček ter nekaj besedil za otroško televizijsko oddajo Iz popotne torbe. Sodelovala je pri radijski oddaji Duhovna misel ter pri televizijski seriji Ozare. Napisala je tudi dramo *Pri nas je veselo* (2001).

Poleg Levstikove nagrade je za svoje delo prejela še Trubarjevo plaketo Zveze kulturnih organizacij Slovenije za prizadevanje na področju literarnega dela z mladino, Prešernovo nagrado Gorenjske za krepitev bralne kulture, Žagarjevo nagrado za pedagoško, didaktično, strokovno in mentorско publicistično delo ter leta 2010 Slomškovo priznanje.

Obvestila

Na 4. postno nedeljo, 26. marca, ob 16. uri bomo vsi slovenski verniki imeli spokorno postno romanje v Marijino svetišče na Repentabor. Začetek na Poklonu pri kapelici. Nato bomo v procesiji molili križev pot. Zaključili bomo z blagoslovom v cerkvi. Vabljeni vsi, ki se pripravljajo na prvo obhajilo in na birmo skupaj s svojimi družinami. Priložnost tudi za zakrament sprave.

Slovenska prosveta vabi v okviru projekta Od lutke do ekrana na predstavo Stena Vilarja - GUSAR BERTO. V nedeljo, 26. marca, ob 17.00 uri v Marijinem domu pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27. Vstop prost!

Duhovna priprava na Veliko noč (trenutek pavze za razmislek, med vsakdanjim hitenjem in raztresenostjo) pod vodstvom msg. Janeza Oberstarja, bo v sredo, 29. 3. 2017, v zavodu šolskih sester, ul. delle Doccie 34: ob 16. uri sv. maša, nato postna misel; Vincencijeva Konferenca vabi vse, ki čutijo potrebo po globljem doživljanju svoje vere.

Pri Združenju cerkvenih pevskih zborov - Gorica pripravljamo projekt Opera omnia Mirka Fileja. Vse, ki ste ga poznali, sodelovali z njim pri katerem projektu ali zboru, naprosamo, ali bi nam lahko

posredovali fotografije ali partiture in tako pripomogli k boljši uresničitvi projekta. Za dodatne informacije: 048131817, zcpz.go@gmail.com.

Romanje v Medžugorje od 5. do vključno 8. maja letos. Odhod iz Nove Gorice (oz. Rožne Doline) v petek, 5. maja, ob 4.45; tržaški romarji vstopijo na Kozini (okrog 6. ure). V popoldanskih urah dospemo v Medžugorje. Udeležili se bomo svetih maš, češčenja sv. križa in Najsvetejšega. Povzpeli se bomo na Križevac, obiskali kraj Marijinih prikazovanj na Podbrdu in druge ustanove. Vrnili se bomo v ponedeljek, 8. maja, v večernih urah. Vpišite se čim prej! Naslovi: g. Darko (0039) 370 3201305; ga. Ana (00386) 05 3022503; g. J. Markuža, župnik (0039) 040 229166.

Gospa z izkušnjami išče delo: likanje, pospravljanje in pomoč starejšim. Tel. št. 00386 41 297566.

Iščem delo, zelo rada likam in imam pri tem izkušnje. Delo lahko opravljam tudi pri vas doma. Sem upokojenka iz Kozine, znam pogovorno italijanščino. Več informacij na mobi 00386 40 621424, za Slovenijo: 040 621424.

Darovi

Za Društvo rojanski Marijin dom daruje Lizeta Janežič 20 evrov.

OPZ LADJICA in VEROUČNE SKUPINE ŽUPNIJE DEVIN

vabijo na večer petja, glasbe in recitacij posvečen

MAMICAM IN OČKOM

z odprtjem razstave del Kristine Martelanc

NI VSEGA BREZ VSAKEGA

Razstavo in njena dela bo predstavila prof. Jasna Merku'.

Devin, sedež zborov

sobota, 25. marca, ob 18.30

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV IZ TRSTA

vabi na

dvodnevno revijo otroških in mladinskih pevskih zborov

PESEM MLADIH 2017

Boljunec, Občinsko gledališče Franceta Prešerna

sobota, 1. aprila 2017, ob 14.30

in v nedeljo, 2. aprila 2017, ob 15. uri

Gledališki vrtljak

Ob koncu uspešne sezone

V Marijinem domu pri Svetem Ivanu v Trstu je še zadnjič letos odprl svoj zastor Gledališki vrtljak. V letošnji jubilejni sezoni Radijskega odra (saj so pravkar obeležili 70-letnico neprekinjenega delovanja), je bila na koncu na vrsti še

lutkovna predstava Saprarniška, prava "poslastica" za lep zaključek sezone. Lutkovna predstava Saprarniška je namreč prvič zaživela pred 31. leti, od takrat je nepretrgoma na odru Lutkovnega gledališča Ljubljana. Poleg tega je prepotovala lep del

sveta, ne samo evropskih držav, gostovala je tudi na Japonskem, v Južni Koreji, Braziliji, Pakistanu, Mehiki in Venezueli.

Posebnost sedanje uprizoritve je, da lutke animirajo mladi igralci: Lena Hribar, Aja Kobe, Lovro Finžgar, Boštjan Sever in Marko Ujc, glas pa so lutkam posodili igralci izvirne predstave: Svetlana Makarovič (ki je tudi avtorica slikanice o Saprarniški in odrske uprizoritve), Ivanka Mežan, Ljerka Belak, Alojz Svete in Brane Vižintin.

Po predstavi so v Marijinem do-

mu nagradili še najlepše otroške risbice, ki so jih otroci vsakič prinašali na predstavo. Prav vse risbice so bile tudi sproti razstavljene. Zaključek 19. sezone Gledališkega vrtljaka, ko so mladim gledalcem in družinam ponudili 7 predstav, je bil izredno posrečen, saj so od lanske jeseni sledili kakovostim in lepim predstavam. V letošnji sezoni je bila najprej ob koncu septembra na vrsti gledališka predstava *Ma la morská deklica*, ki so jo izvajali tečajniki Male gledališke šole Matejke Peterlin, nato je

Gledališče iz desnega žepka uprizorilo *Škratovo ime*, Slovenski oder (to je gledališka skupina Radijskega odra) iz Trsta je meseca novembra predstavil pravljično *Žabjega kralja*, ob prihodu sv. Miklavža je v decembru Gledališče Kukuc iz Lendave prikazalo *Medvedjo simfonijo*, januarja je na oder priletela *Zlata ptica* v izvedbi Šentjakobskega gledališča iz Ljubljane, iz Maribora pa so v februarju nastopali z *Žogico marogico*, kot rečeno pa je bila zadnja predstava *Saprarniška*. Tudi letos je bila po-

nudba zelo raznolika in je zadočila vsem okusom.

Slovenska prosveta iz Trsta (ki v skupaj z Radijskim odrom organizira vsako leto ta gledališki abonma za mlade in njihove družine) bo zastoj ponudila še dodatno predstavo v izvedbi Stena Vilarja *Gusar Berto*, ki bo na sporedu 26. marca letos, kot običajno v prostorih Marijinega doma pri Sv. Ivanu. Za res edinstven zaključek zelo bogate gledališke sezone, ki je posvečena najmlajšim.

Urška Petaros

Razstava Janeza Bogataja v Miljah

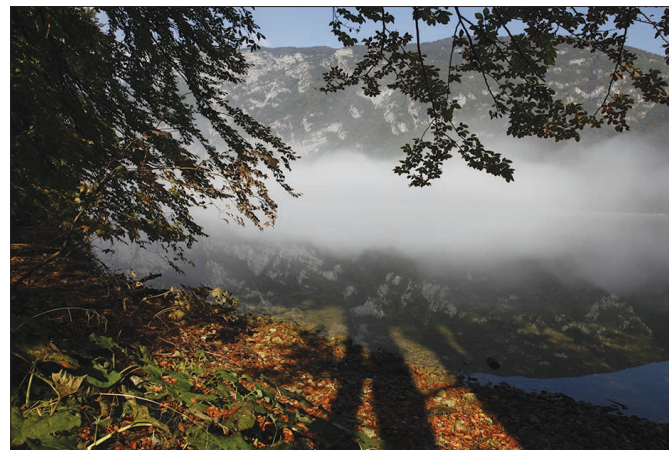
Fotografi(j)e 1978 - 2014

V miljskem muzeju sodobnih umetnosti "Ugo Cara" je bila odprta prejšnji četrtek razstava **Fotografi(j)e 1978 - 2014**, bogata pregledna razstava, posvečena slovenskemu fotografu Janezu Bogataju, na pobudo Občine Milje, Društva Slovencev miljske občine (DSMO) Kiljan Ferluga, društev Juliet in Photo-Imago. Kot so izpostavili županja Laura Marzi, odbornik za kulturo Tullio Bellen in slovenska odbornika miljske občine za stike s slovensko skupnostjo Mirna Viola, se razstava uokvirja v program občine PRACC za spodbujanje sodobne umetnosti in tudi z namenom širjenja in posredovanja slovenske kulture v tem okolju. V imenu sodelujočih društev

je otvoritveno slovesnost vodil podpredsednik DSMO Davorin Devetak, za Photo-Imago sta spregovorila predsednik Adriano Perini in Fabio Rinaldi, ki je skrbel za postavitev. Za slovensko partnerja Galerija Fotografija in Muzej novejšje zgodovine Slovenije (MNZS) iz Ljubljane je pozdravila kustosinja muzeja Nataša Strlič.

V muzeju Cara' je na ogled kakih 50 fotografij, v glavnem najvejših barvnih krajinskih motivov, prefinjenih in rahločutno posnetih izrezov slovenske narave, od Gorenjske do Bele krajine, v znamenju svetlobnih iger med soncem in meglo, pa tudi zelo lepih črno-belih fotografij, obdelanih s posebnimi eksperimentalnimi tehnikami,

ki se nanašajo na zgodnje obdobje. Poglobljeno in izvirno je o Bogatajevem umetniškem svetu povedal slavnostni govornik, estetolog in slepi fotograf, ddr. Evgen Bavčar, ki te podobe po-

Janez Bogataj: Sonata za sonce in meglo 1/2

doživlja preko avtorjevih besed in pripovedi. Dobro obiskan večer je dopolnila degustacija z vini kmetije Andreja Boleta od Piščancev nad Trstom, ki je ponudil belo sorto glerlo, črno in novi prosecco. Slednjo penino proizvajajo priznani vinar kot prvi tržaški proizvajalec v okviru zaščitne oznake "Prosecco DOP Trieste".

Poleg te razstave bo od danes, 23. marca, na ogled še druga razstava Janeza Bogataja v osrednji Občinski razstavni dvorani "Giuseppe Negrin", na glavnem miljskem trgu Marco-

stave Nataša Strlič bo drevi, ob 18h, skupaj z glasbenikom Markom Brecljem predstavila razstavo koncertnih fotografij. Te je Bogataj posnel kot fotoreporter tednika Mladine med leti 1979 in 1987, na takratnih mladinskih festivalih Novi rock in Rock Otočec in številnih drugih prizoriščih. Fotograf je predal Muzeju novejšje zgodovine Slovenije 21 tisoč negativov iz tistega časa in izbor fotografij o slovenski glasbeni sceni iz osemdesetih je bil prvič predstavljen v omenjenem muzeju ob koncu leta z naslovom **Že dolgo**

nismo videli in slišali... Ta razstava bo sedaj gostila v Miljah. Med znanimi bendi, ujetimi v ekspresivne črno-bele Bogatajeve podobe, so domači Pankrti, Buldožer, Niet, Azra in tudi mednarodne gostujoče skupine kot Iron Maiden, Motörhead. Miljski gost Marko Breclj, ki bo podal zanimivo pričevanje o štirimungiji časa, je takrat slovel kot samostojni pevec, a tudi kot član skupine Buldožer. Obe miljski razstavi v muzeju Cara' in dvorani Negrin bosta odprti do nedelje, 9. aprila, z naslednjim urnikom: od torke do petka od 17. do 19. ure, v soboto od 10. do 12. in od 17. do 19. ure, v nedeljo pa le dopoldne od 10. do 12. ure. Dodatne informacije o razstavi in tudi fotografije se dobijo na spletnih straneh Občine Milje in Galerije Fotografije, ki je sodelovala pri postavitvi razstave v muzeju Cara' in zastopa umetnika: www.benvenutiamuggia.it in www.galerijafotografija.si.

Velika mednarodna promocija za slovenski turizem

Zlato veslo za Dolino Soče

Priznanje za reševanje rek Slovincu Roku Rozmanu
Absolvent biologije Rok Rozman, nekdanji slovenski olimpij-

Sedaj so domačini odločeni brniti svoje neizmerno bogastvo in velik potencial delovnih mest pri razvoju turizma, pod pogojem, da jih ohranijo nedotaknjene, saj takšnega kompleksa ne premore noben drug del Evrope.

“Nagrada zlato veslo, ki jo podeljuje akademija World Paddle Awards, je priznanje, da je projekt deležen pozornosti svetovne javnosti”, je za javnost povedal Rozman, po prejemu nagrade za vodenje projekta Balkan Rivers Tour, ki so jo ocenili kot največjo tovrstno akcijo ohranjanja rek v Evropi. Vključevala je mirne proteste in dogodke, peticije vladam in korporacijam ter opozarjanje medijev in lokalnega prebivalstva

s predavanji. Gre za vsakoletno najvišje priznanje na področju kajakaštva. Dosedanji prejemniki nagrad so bili olimpijski in svetovni prvaki v tekmovalnem kajakaštvu, rekorderji v ekstremnem kajaku in najbolj zaslužni na področju delovanja ozaveščanja javnosti v povezavi z veslaškim športom in prav na področju slednjega je bil nagradjen Rok Rozman. Čeprav so bili zanj nominirani že drugi slovenski kajakaši, gre tokrat v Slovenijo prvič.

Projekt je ocenjen kot lokalnega in svetovnega pomena, saj javnosti predstavlja razsežnosti škode, ki jih povzročajo zavezitevi zadnjih divjih rek Evrope. Ekipi mladih fantov in deklet je uspelo ozavestiti javnost, da je življenje na reki in ob njej, nekaj, česar je nemogoče nadomestiti: Ptice, ribe in čistost rek so najpomembnejša naložba v 3. tisočletju. Pomen biotske raznovrstnosti in kakovosti bivanja ob prosto tekočih rekah, ki ima poleg ekološke tudi velik potencial razvoja turizma in tako rešitev za mlade ljudi, ki se sedaj množično izseljujejo, kjer so zgradili jezove, pa ti izseljevanja niso zajezili, saj energetiki ne vlagajo v razvojne projekte.

Po mnenju nekaterih je to še dobro, saj bi sicer večina prisluhnila raje energetikom, kot pa se izselila.

Miran Mihelič

Na podelitvi nagrade zlato veslo

ski veslač, ekstremni kajakaš, je kot vodja projekta Balkan Rivers Tour, 18. februarja, v Portugalski prejel svetovno nagrado zlato veslo za zasluge uspešnega delovanja na ozaveščanju ljudi, da Balkan ne potrebuje novih jezov za hidroelektrarne. V spust po balkanskih rekah je vključil tudi reko Sočo in njeno dolino še bolj utrdil na turističnem trgu.

Rozman je lansko poletje organiziral številne pridružene privržence tovrstnega gibanja po svetu in osvestil mnoge na Balkanu, kjer nameravajo energetiki postaviti jezove.

Navdušen sprejem v Albaniji

Vrsta novosti

Sotočje v Tolminu znova prizorišče poletnih glasbenih festivalov

Sotočje v Tolminu bo tudi letos poleti gostilo več glasbenih festivalov, ki vsako leto privabljajo obiskovalce z vsega sveta. Organizatorji napovedujejo MetalDays, Punk Rock Holiday, Overjam International Reggae Festival in MotörCity. Za predokus poletnega festivalskega dogajanja pa bo marca v Bohinjski Bistrici poskrbel Winter Days of Metal. Zimski metal festival se pridružuje omenjenim žanrsko profiliranim glasbenim festivalom. Je mlajši brat festivala MetalDays. Na zimskih metal počitnicah, ki bodo potekale med 19. in 25. marcem, bo nastopilo 25 metal bandov, kot so Destruction, Flotsam & Jetsam, Taake, Belphegor, Rotting Christ, Draconian, Holy Moses, Disharmonic Orchestra. Poleg glasbe, ki bo donela iz dvorane Danica, bo poskrbljeno še za druge dejavnosti, ki zaokrožujejo koncept festivalskih počitnic, obljublja organizatorji.

Ljubitelji najbolj glasne glasbene vrsti na svetu bodo v tolminskem Sotočju prišli na svoj račun med 23. in 29. julijem, ko bodo že petič potekali MetalDays. Na festival prihaja več kot 110 nastopajočih iz vsega sveta, med njimi Marilyn Manson, Amon Amarth, Opeth, Doro, Iced Earth, Katatonia, Pain in mnogi drugi. Novost letošnjega festivala je tretji oder, v celoti namenjen mladim upom metal glasbe. Organizatorji opozarjajo, da je na voljo le še nekaj vstopnic. Od 8. do 11. avgusta bo na tolminskem Sotočju potekala sedma izdaja festivala Punk Rock Holiday,

vstopnice. Med nastopajočimi bodo The Offspring, Pennywise, Propagandhi, Anti Flag, Less Than Jake, Ignite, The Toy Dolls in drugi. Sredi avgusta pa se bo tolminsko Sotočje že šestič odelo v rdeče, rumene in zelene odtenke. Organizatorji Overjam International Reggae Festivala, ki bo potekal med 16. in 19. avgustom, so že napovedali prva imena nastopajočih. To sta med drugim ambasador reggae glasbe iz Jamajke Freddie McGregor in mednarodno priznani italijanski reggaejaš Alborosie, glasbeno dogajanje pa bodo tudi letos popestrili številni selektorji in drugi nastopajoči. V načrtu je tudi pester obfestsvalski program. Festivalsko poletje na tolminskem Sotočju bo letos sklenil nov, blues rock festival MotörCity. Prva izdaja bo med 24. in 27. avgustom postregla z nastopi številnih blues

glasbenikov, kot so Chris Thomas King, Hans Theessink & Terry Evans, Henrik Freischlager, Prismojneni profesorji bluesa in Stray Train.

ki pa je že od lani razprodana. Kot so pojasnili organizatorji, so 1. septembra v prvih desetih urah od začetka prodaje, brez objave nastopajočih, razprodali vse

glasbenikov, kot so Chris Thomas King, Hans Theessink & Terry Evans, Henrik Freischlager, Prismojneni profesorji bluesa in Stray Train.

VIPAVSKI PRIIMKI (32)

SLOKAR

Priimek Slokar najdemo v zgodovini velikokrat zapisanega kot SLOCAR. Človek ob tem nehoti pomisli, da gre za zloženko iz angleščine, Slo - car, torej slovenski avto. Nič čudnega, da se je avtoprevoznik s tem priimkom poigral in si za ime družinskega podjetja dal ime Slo-car. Verjetno ni treba nikomur razlagati, da v času, ko je nastal priimek Slokar, avtomobilov, razen v božjem načrtu, še ni bilo. Slovenskih avtomobilov, roko na srce, pravzaprav še danes nimamo.

V starih zapisih najdemo priimek napisan kot Slochar, Slochar, Slocher, Slokar. Za Slokarico, nekoč povsem običajno žensko obliko priimka, pa najdemo zapisano kot Slokiza.

Slokar je izvorno vipavski priimek. Že pred pol tisočletja jih najdemo celo vrsto po mnogih vaseh na pobočju Čavna. A zdi se, da je prvotno gnezdo priimka v Lokavcu. Tam je nekoč gnezdila tudi ptica sloka, ki jo danes posebej lovci poznajo tudi pod imenom veliki kljunač (Scolopax rusticola Linnaeus). Danes je to zaščitena vrsta, včasih pa ni bilo tako. Kdo je dobil priimek po sloki? Mogoče lovec na sloko, razmišlja jezikoslovec dr. Silvo Torkar. Za lovce je veljala za pravo trofejo. Mogoče pa je tudi ta priimek dobil človek, ki je imel podobno lastnost kot sloka? Ptica, ki je velika kot golob, namreč gnezdi v vdolbinah na tleh. Je torej prvi Slokar živel v kaki jami ali zemljanki? Ali pa je bil zelo gibčen in poskočen? Sloka namreč s poskakovanjem in prhutanjem najprej vznemiri deževnike in jih nato spretno z dolgim kljunom izvleče iz prsti.

Danes je med njegovimi potomci, ki nosijo ta priimek, 237 ljudi. Skorajda vsi so na Primor-

Jezikoslovec in rodoslovec Silvo Torkar v jezikoslovni spletni rubriki (https://svetovalnica.zrc-sazu.si) omenja, da je Slokar “prvič izpričan v goriškem urbarju iz leta 1507 v Lokavcu kot Thonich Slackher, leta 1523 pa zapisan kot Thonich Skloker in Thoni Slokhar”.

V sosednji župniji Kamnje, ki ima ene od najstarejših matičnih knjig, najdemo prvo omembo priimka leta 1639. Datacija poročnega vpisa je zanimiva: “Die ultima Februarij 1639”. Zadnjega februarja. Ker ne gre za prestopno leto, je to bil 28. februar. Poročna priča Valentinu Črnigoju in Mariji Čuk je bil “Andrea Slochar de Locauz”. Torej Andrej Slokar iz Lokavca.

Sicer pa v tej župniji Slokarjev takrat ni bilo. Prvega najdemo šele leta 1674, ko najdemo prvega Slokarja pri Stomažih, pa še zanj nismo povsem gotovi, da ne gre samo za obiskovalca, prijatelja mladoporočencev iz Lokavca. Znanih Slokarjev je

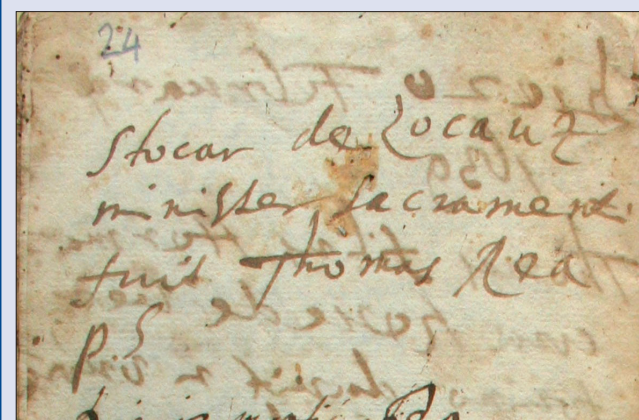
kar nekaj. Politik, trgovec in kulturnik Anton Slokar (1898-1982) iz Slokarjev je bil tigrovec in eden od začetnikov nogometa na Vipavskem. Njegov rod je začel Franc Slokar, ki je bil v Slokarjih rojen okoli leta 1690. Med njegovimi petkratnimi pradedi pa najdemo po ženski strani še enega Slokarja, Janeza Jakoba Slokarja, rojenega okoli leta 1700. Anton Slokar je torej bil potemtakem “Slokar za prmej”.

V Mariboru rojeni Branimir Slokar (1946) je eden od najboljših svetovnih mojstrov pozavne. V Ljubljani rojeni Uroš Slokar (1983) pa je verjetno največji Slokar vseh časov. Meri namreč dva metra in decimeter povrh. Bolj kot zaradi višine pa je pomemben kot košarkar in slovenski reprezentant. Še dlje od rodne Vipavske pa je šel rojen politik, zgodovinar in gospodarstvenik Ivan Slokar (1884-1970), v Mostarju v Hercegovini. Imel je kar 13 bratov in sester. Leta 1909 je patentiral helikopter (pod imenom konvertiplan), ki se dviga in spušča navpično. Nekakšen križanec med letalom in helikopterjem. 27 let kasneje je v Nemčiji prvič poletel prvi

helikopter FW 61, ki je bil skorajda enak konvertiplanu. To je bil prvi pravi uporabni helikopter, ki ga omenja angleška wikipedija. Slovenska pač ne, kakor tudi ne omenja Slokarja med pionirji letalstva.

Ivan Slokar je po letu 1945 iznašel in patentiral mednarodno pisavo lingvaografijo. Bil je pobudnik Slovarja slovenskega knjižnega jezika in Slovenskega biografskega leksikona. Čeprav je bil znastvenik, pa po izobrazbi ni bil tehnik, ampak doktor filozofije in prava.

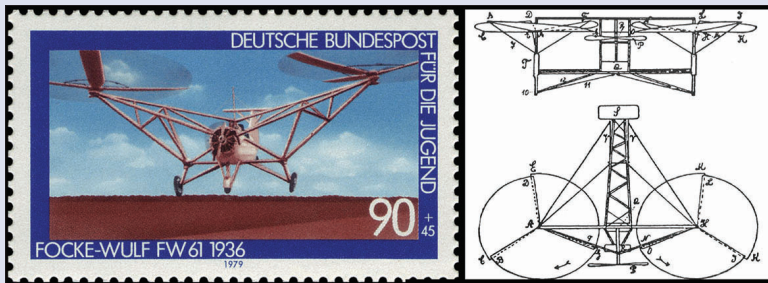
Še dva znana Slokarja pa sta iz sveta politike. V rajnkem komunizmu je bila članica slovenske in jugoslovanske skupščine ekonomistka Jolanda Slokar (rojena Žvokelj v Budanjah leta 1942). Ajdovec Jože Slokar (1934), gradbenik, direktor Primorja, pa je bil vrsto let politik v Ljubljani na različnih funkcijah, tudi na čelu slovenskih želez-

Prvi zapis priimka v matičnih knjigah je iz leta 1639. Knjigo hrani Škofjski arhiv Koper.

skem. Žal pa priimek v Sloveniji po številu v zadnjih letih precej peša. V Italiji najdemo 45 Slokarjev, v Kanadi 20, v ZDA 15, v Srbiji 15 in v Avstraliji 6. Slokar je priimek, ki ga imamo danes v samo eni obliki, kar je precej redko. Slocharjev namreč skorajda ni. Podobno velja za vzdevek. Praktično edini vzdevek vseh Slokarjev je le Sloki.

Slokarjem sicer lahko sorodstveno sledimo v Lokavcu tja do konca 17. stoletja. To pomeni dobra tri stoletja. Žal starejših dokumentov skorajda ni in zato ne moremo dokazati, da imajo vsi Slo-

Prvi uporabljeni helikopter na svetu iz leta 1936 ter konvertiplan, kot ga je narisal Ivan Slokar leta 1909.

karji pod Čavnomo istega prednika, kar je zelo verjetno. Že leta 1751 namreč v Lokavcu najdemo kar 13 družin Slokar. V Lokavcu je zaselek Slokarji najvišji, kakih 100 metrov nad dolino ob cesti na Goro.

nic. Bil je tudi član centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije in zadnji minister za promet v jugoslovanski vladi. Napisal je knjigo Listi iz dnevnika s podnaslovom Slovenci v Beogradu v času osamosvajanja.

Tino Mamič

V pripravljanju nov nacionalni program Slovenije Zavajanje o Sloveniji v EU!

V Sloveniji od dogajanj v državi in tistih na mednarodnem prizorišču zelo odmevajo kriza in spori v Evropski zvezi. Ta tema je sicer ena od redkih v politiki, ki zanima tudi javnost oziroma t. i. navadne ljudi. Za razliko od nekaterih drugih držav članic povezave pri nas večina državljanov podpira članstvo Slovenije v EU. V javnomnenjski raziskavi časnika Delo je bilo ugotovljeno, "da v velikem delu javnosti ni dvoma, da bi morala biti Slovenija del tistega dela povezave, ki se bo tesneje povezoval. Za skoraj 60 odstotkov sodelujočih v raziskavi je sprejemljivo, da bi se članice tesneje povezale na področjih, kot so skupna obramba, evro, gospodarska in monetarna unija, davčna politika, pa tudi v kulturi in glede politike do mladih.

Toda pri takih zelo jasnih izhodiščih o težnjah in pričakovanih Slovenije v reformirani Evropski zvezi vlada oziroma njen predsednik, Miro Cerar zatrjuje nekaj, kar se sploh ni zgodilo, in s tem, menim, zavaja politiko in javnost. Premier namreč pravi, "da je Slovenija že v skupini najbolj povezanih članic EU, zato razprava o Evropi več hi-

trosti ni nekaj, kar bi moralo nas skrbeti. Nasprotno, to je razprava, v kateri lahko polno sodelujemo z lastno vizijo in idejami za skupni razvoj". Za populizem –ta pomeni politično ideologijo in prakso, ki skuša svoje delovanje čimbolj

negativnega parlamentarnega odbora za zunanjo politiko, Jože Horvat. Menil je, "da verjetno nihče v državnem zboru ne nasprotuje temu, da bi bila Slovenija v skupini držav, ki se razvijajo z največjo hitrostjo, toda eno so naše želje, drugo

Miro Cerar

približati in uskladiti s hotenji širših družbenih slojev -, se je odločil tudi zunanji minister Karl Erjavec. Na seji Odbora državnega zbora za zunanjo politiko, ki je obravnaval izhodišča za Evropo več hitrosti, je zatrjeval, "da je Slovenija že v skupini najbolj uspešnih držav povezave in da bo v njej tudi ostala". Takšno trditev pa je zavrnil predsednik omenje-

pa je, ali nas bodo sprejeli". Podobno zaskrbljenost je v razpravi izrekel tudi Matjaž Nemeč, iz stranke Socialnih demokratov.

V Sloveniji ob bližnji 60-letnici začetka snovanja EU, Iniciativni odbor za molitveno bedenje in molitve za odpuščanje in spravo v slovenskem narodu, vabi k molitvi in za večjo edinost med nami.

Slovensko sedanost namreč posebej močno bremenijo dogodki med drugo svetovno vojno in po njej. Tukaj gre zlasti za poboje nedolžnih. Z molitvijo Oče naš bi prosili za oboje, za pobite in tiste, ki so pobijali.

V Sloveniji so verni ljudje, pa tudi mnogi iz sveta laikov, počastili papeža Frančiška ob njegovi 80-letnici rojstva in ob štirih letih opravljanja papeške službe. Sv. oče ima v Sloveniji veliko občudovalcev in podpornikov. Kardinal Franc Rode, ki papeža pozna iz Argentine, kjer je živel kot begunec iz svoje domovine Slovenije, je v nekem intervjuju dejal, "da vidi prijatelja Jorgeja v dno srca. Ubog hodi za Kristusom, do konca čuteč z ubožnim in trpečim človeštvom. Je trdno zasidran v mislih vseh. Ne poznam nikogar, ki bi želel pretrgati edinost s papežem". V tedniku Družina so citirali nemškega

kardinala Reinharda Marxa, "da je papež Frančišek pričeval krščanske svobode in odkritosrčnosti. Je prepričljiv in verodostojen lik in mnogi ljudje v njem odkrivajo to, kar imenujemo resnično svobodo človek". Na spletnem naslovu Domovina. Je so zapisali, "da je Jorge Mario Bergoglio po konklavu leta 2013, ko je stopil pred množico zbrano

na trgu svetega Petra, v hipu postal zvezda. Ne le zbrana množica, navdušeno so ga sprejeli tudi mediji in ga označili kot papeža za ljudi. Sv. oče je v svoji mladosti delal v baru, imel je punco, poslušal je glasbo in igral nogomet. Vse to ga dela resničnega, pristnega, s takim človekom se da poistovetiti". Pater Branko Cestnik pa je v pogovoru za mariborski časnik Večer dejal, "da ima papež karizmo, tako da tudi svetovnonazorsko precej drugačni ljudje začutijo, da s takim papežem ob sebi zmoremo verni in neverni skupaj veslati na isti barki življenja". Med novejšje dogodke v Sloveniji spada sporočilo akademika, vsestranskega kulturnega ustvarjalca in dolgoletnega urednika nekdanje Nove revije, Nika Grafenauerja, da snovalci nekdanje 57. številke omenjene publikacije, z objavljenim nacionalnim programom Slovenije, pripravljajo nov nacionalni program, ki bo upošteval sedanja gibanja in razmere v naši državi. "Na novo moramo kritično pregledati in oceniti naš položaj, tako družbe in politike. Tudi Evropo je treba obravnavati kritično. Dandanes nam evroburokrati solijo pamet. Dr. Peter Jambreč, nekdanji član ustavnega sodišča in eden od tvorcev slovenske ustave, je pripravil tudi osnutek ustave Združenih držav Evrope. Ta hip ga poznamo pod pojmom Ljubljanska pobuda, ki jo v svetu predstavlja in razlaga tudi predsednik Slovenije, Borut Pahor".

Pa še novica o dveh dogodkih,

ki naj bi zanimala naše bralce. Znani zdravnik in kirurg dr. Mirko Bitenc je na novinarski konferenci, ki jo je pripravil v okviru razstave o prostožidarstvu, ki je na ogled v Narodnem muzeju v Ljubljani, povedal, da je on Veliki mojster Velike lože prostožidarstva v Sloveniji. V Sloveniji je okoli 300 prostožidarjev, te skrivnostne in domnevno zelo vplivne družbe. Domnevno delujejo v sedmih ložah. Dr. Bitenc zatrjuje, da se prostožidarskih skrivnosti ne da izdati, saj jih je treba doživeti, vsak prostožidar pa jih doživlja po svoje. Po njegovem je prostožidarstvo etična skupnost mož na dobrem glasu, ki želijo svet spremeniti in izboljšati, tako da gradijo sami sebe in s svojim zgledom poskušajo vplivati na druge. Razložil je še, da je prostožidarstvo del civilne družbe, ni pa ideologija ali vera. Omenjeno skrivnostno in celo tajinstveno gibanje naj bi pomenilo način življenja, za katerega se posameznik odloči po lastni izbiri.

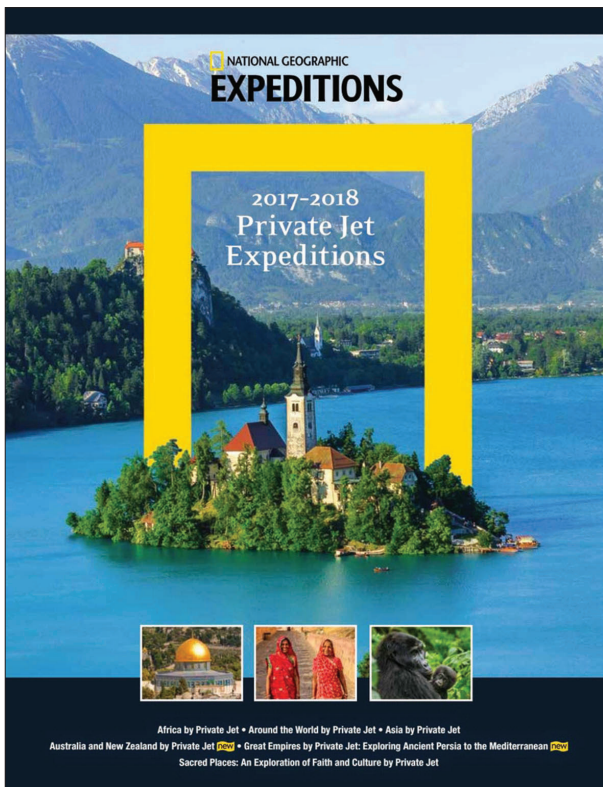
Bolj stvarno kot prostožidarstvo s svojimi skrivnostmi je ta čas mnenje, ki ga je izrekla Avsenikova pevka Jožica Svete o stanju duha v Novi Gorici, kjer prebiva. Na zborovanju pred sodno zgradbo in Ljubljani, kjer se zbirajo kritiki sedanjosti oblasti in privrženci opozicijskega voditelja Janeza Janše, je zatrjevala, "da je v njenem okolju, to je na Gorškem oziroma v Novi Gorici na pohodu bolezen, ki se imenuje jugonostalgijska. Ta bolezen jo boli in stiska v grlu".

Marijan Drobež

Bled vse bolj prepoznavna znamka National Geographic z "velikim priznanjem" Sloveniji

Da je National Geographic vključil Slovenijo v svoj katalog prestižnih potovanj, je izjemno. "To je veliko priznanje naši državi in vsem, ki delujemo v turizmu in ki se vsak dan intenzivno trudimo, da bi bila zgodba o zeleni, aktivni, zdravi državi s trajnostno naravnanim razvojem opažena", je za STA poudarila direktorica STO Maja Pak. Na Slovenski turistični organizaciji (STO) so ponosni na potezo National Geographica, ki je Bled, eno največjih ikon slovenskega turizma, z umestitvijo na naslovno najnovejšega kataloga ekskluzivnih potovanj National Geographic Private Jet Expeditions 2017-2018 napravil še za "ikono prestižnih potovanj". Bled se je znašel na naslovnici, čeprav so med izbranimi turami mnogo bolj prepoznavne znamenitosti, kot so na primer Machu Picchu, Petra, Taj Mahal ter sydneyjska operna hiša. "Raziskujte vzpone in padce nekaterih najbolj fascinantnih civilizacij v epskem popotovanju po manj poznanih čudesih

sveta... raziskujte spektakularno Unescovo dediščino, odkrivajte stoletja stare gradove, palače, mošeje, katedrale...", izkusite brezčasno spokojnost Blejskega jezera v Sloveniji", National Geographic nagovarja petične popotnike v svojem

(Great Empires by Private Jet: Exploring Ancient Persia to the Mediterranean). Poleg ogleda znamenitosti v Iranu, Turkmenistanu, Belorusiji, Srbiji, Bosni in Hercegovini ter na Korziki vključuje tudi obisk Slovenije, in sicer Ljubljane in Bleda.

Spanje je predvideno v ljubljanskih hotelih Cubo, Antiq Palace Hotel & Spa ali Vander Urbani Resort.

National Geographic svojim popotnikom med drugim obljublja izjemen servis, edinstvena doživetja in strokovno vodenje. Cena za to potovanje je 68.950 dolarjev po osebi in med drugim vključuje prevoz z zasebnim boeingom 757, udeležilo pa se ga bo lahko največ 75 potnikov s celega sveta.

Gre za vodo na mlin Sloveniji, ki ob visoki rasti prihodov in nočitev turistov v prihodnje želi predvsem povečati še prihodke iz naslova turizma.

"K dvigu ugleda Slovenije kot turistične destinacije z enkratnimi doživetji je veliko pripomogla lanskoletna digitalna kampanja Slovenia. Make New

Memories", je dodala direktorica STO Pakova. Izpostavljenost naše države, za katero je poskrbel ugledni National Geographic, pa vidi kot nekakšno "nadgradnjo vseh odličnih rezultatov iz lanskega leta".

"Ta izpostavitve je ključna za vse naše nadaljnje aktivnosti, predvsem globalno digitalno kampanjo v tem letu, ki bo še dodatno spodbudila odlične rezultate v prihodnje in Slovenijo ponovno uvrstila med nadpovprečne destinacije", je zagotovila sogovornica.

Take izpostavljenosti prispevajo k dvigu ugleda Slovenije kot turistične destinacije in tudi k dvigu ugleda Slovenije kot uspešne države v mednarodnem prostoru. "Poleg izjemne izpostavljenosti smo tako dobili tudi potrditev, da so naša prizadevanja razvijati butični turizem za goste, ki posegajo po produktih in doživetjih z večjo dodano vrednostjo, prava", je še dodala Pakova.

Gre za drugo pomembno priznanje National Geographica Sloveniji v zadnjih dneh. STO je namreč prejšnji teden na svetovni turistični borzi ITB Berlin prejela nagrado s področja trajnostnega turizma World Legacy Award, ki jo podeljuje prav priljubljeni Nat Geo. Nagrado je osvojila v kategoriji trajnostnega upravljanja destinacije. Ob podelitvi nagrade so v National Geographicu med drugim Slovenijo izpostavili kot eno najbolj trajnostnih držav na svetu. "S formalizacijo trajnostnih kazalnikov in spodbujanjem kulture nenehnega izboljševanja je STO drobno Slovenijo napravila za veliko silo v svetovnem zelenem turizmu", so zapisali na spletni strani.

Skultura

Prava pot na Poti miru

V nedeljo, 19. marca, se je na Poti miru, ki vodi na Cerje v občini Miren Kostanjevica zbralo večje število ljudi, ki je prisostvovalo odkritju spominskega obeležja, ki je nastalo na kiparskem srečanju leta 2013 v Jeremitišču. Na kraški gmajni, ki jo že krasijo rumeni in beli cvetovi grmičevja, se je najprej razlegala občuteno podana pesem Oj, Doberdob v izvedbi

Okteta Rožmarin iz Temnice, ki je nato še obogatil program z domovinskimi pesmimi. Predsednik sKulture 2001 Marjan Breščak je uvodoma predstavil društveno delovanje, ki združuje vse štandreske organizacije, šolo in župnijo. Na mednarodnem kiparskem srečanju v Jeremitišču jeseni 2013, ki je bilo namenjeno prvi svetovni vojni ob 100-letnici začetka, je umetnica Nivea Kofol izklesala iz kraškega kamna motiv Prava pot. Umetnica živi in dela med Koprom in Ljubljano. Je članica Zavoda za kiparstvo ter društva keramikov in lončarjev Slovenije.

Domači župan Mauricij Humar je prisotne spomnil, da smo na kraju, kjer so v sto letih potekale tri vojne: prva in druga svetovna ter vojna za Slovenijo. Kraška planota je bila del Soške fronte, ki je zahtevala ogromno človeških žrtv. Spomenik naj bo spomin na padle in opomin bodočim rodovom o nesmiselnosti vojn in naj prispeva k miru, za katerega se moramo vsi zavzemati, najprej v nas samih, v naši sosesčini in v širši skupnosti. Kip sta odkrila župan in predsednik sKulture.

Umetnica Nivea Kofol je povedala, da je spomenik nastal s pomočjo srčnih ljudi, ki so spremljali nastajanje skulpture v Jeremitišču. Naravna struktura kamna je kot velik plamen in hrbtna stran je obarvana v silhueti velikega žarečega ognja, ob strani pa poteka žila, ki ponazarja prelito kri v vojni. Spredaj sta v reliefu dva kroga, ki predstavljata napadane in napadalce, ki se vrtijo v začaranem krogu. Linije, ki izhajajo iz obeh krogov, so poti in žarki, ki vodijo na pravo pot konca vojne in zavladanja miru. Izrazila je zadovoljstvo, da je delo postavljeno ob Poti miru, ki vodi proti muzeju Pomniku braniteljem slovenske zemlje na Cerju. / DP

Foto: DP

NA BOŽJO POT PO EVROPI SEM IN TJA (53)

Mariza Perat

Kamenje so večkrat tudi kemično preiskali. To je poskusil tudi dr. Faller, anglikanec, profesor na vseučilišču v Oxfordu. O njegovi raziskavi piše leta 1858 spreobrnjenec p. Marija Ratisbonne v Letopisih Misijona Naše Gospe Sionske. Članek prinaša tudi revija "Čas":

"Dr. Faller je nameraval ujeti katoliško Cerkev v očitni zmoti vsaj v eni ali drugi točki liturgije.

Prišel je v Palestino in mislil, da je to, kar je iskal, našel v brevirju o prenosu svete hišice iz Nazareta v Loreto. Zato potuje v Nazaret s potrebnim orodjem za kemične preiskave. Prispevši na kraj učlovečenja Gospodovega, začne vse skrbno preiskovati od znotraj, od zunaj, od vseh strani, vse natančno izmeri in v kemičnem laboratoriju preišče zemljo, skale, zidove. Iz Nazareta odpotuje v Loreto. Tukaj začne z istim natančnim delom. Spozna, da mu manjkajo nekateri podatki, pa se vrne v Nazaret in zopet nazaj v Loreto... toda, kolikor bolj vse primerja in preiskuje, toliko bolj mu padajo vsi predsodki, zmeden je, kesa se in izpreobrne. Tretjič potuje v Nazaret, ne več kot kemik, ampak kot prepričan katoličan".

Leta 1855 je geološko in kemično raziskavo kamenja nazareške hišice opravil msgr. Bartolini, poznejši kardinal in prefekt sv. kongregacije za obrede. Podal se je v Sveto deželo in si tu v Galileji oskrbel dve vrsti kamenja, po imenu Jabes in Nehart. V Loretu so kamenje primerjali s kamni svete hišice in ugotovili, da je leta zidana iz kamenja po imenu Jabes. Zatem je msgr. Bartolini poslal v Rim dva kamna iz Nazareta, dva pa iz Loreta s prošnjo za analizo. To je opravil prof. Ratti, docent kemije na vseučilišču La Sapienza. Profesor, kateremu niso povedali, odkod kamni prihajajo, je po opravljenih analizah izjavil, da so vsi štirje kamni sestavljeni iz popolnoma enakih snovi. Pozneje je msgr. Bartolini iz sten loretske hišice poslal v Rim tudi malto, poleg te pa še malto iz cerkvice Jezusovega učlovečenja v Nazaretu. Odgovorili so mu, da je poslana malta "mavec, zmešan s prahom rastlinskega olja". Take malte pa v Italiji niso nikoli uporabljali.

Med leti 1900 in 1910 so se glede pristnosti nazareške hišice pojavili nekateri dvomi. Takrat je zgodovinar Eschbach na podlagi natančnih raziskav listin in dokumentov, ki jih je osebno proučil v Loretu in na Trsatu, leta 1910 izdal v Parizu knjigo na 491 straneh z naslovom "Resnica o loretski hišici". V tej knjigi zgodovinar Eschbach prinaša tehtne in utemeljene dokaze o pristnosti loretske hišice. Zapis o vsebini omenjene knjige je izšel v reviji Čas. Kot piše p. Hajnšek, je ta zapis zelo verjetno sestavil dr. Ušeničnik sam, ki bi, kot največji slovenski učenjak in filozof, omenjene razprave v svoji reviji

nikoli ne bil objavil, če bi o njeni utemeljenosti ne bil popolnoma in v celoti prepričan.

Ob obisku nazareške hišice so nekateri romarji odkrili kamenček ali nekoliko malte, da bi to imeli doma kot dragoceno relikvijo. Toda takoj zatem so te osebe doletele razne bolezni in nesreče. To stanje je trajalo, dokler relikvije niso vrnili. O tem pričajo tudi pismene izjave omenjenih oseb. Nikoli pa se kaj takega ni pripetilo tistim, ki so kamen ali malto nazareške hišice odnesli zato, da bi to kemično raziskali.

Tu naj omenim, da so Napoleonove čete 10. februarja 1797 nazareško hišico izropale. Vojski so odnesli tudi milostni Marijin kip, ki pa ga je Napoleon leta 1801 ukazal vrniti. Leta 1751 je papež Benedikt XIV. (1740-1758) odredil, naj se glede temeljev nazareške hišice izvrši natančna preiskava. Pri tej so bili prisotni škofje iz bližnjih škofij ter več domačih in tujih stavbenikov. Vsi so glasno ugotovili, da hišica nima nobenega temelja. Svojo ugotovitev so potrdili v uradni pismeni izjavi.

Ob koncu 13. in v začetku 14. stol. je občina mesteca Recanati okrog hišice zaradi varnosti dala zgraditi zid, na videz grob in brez lepote, ki pa je bil "trden in močan". Zid se hišice nikjer ni dotikal.

Prebivalci Recanatijskega lavretansko Mater Božjo zelo častili. Leta 1322 so namreč mesto Recanati guelfi popolnoma razdejali in takrat so se meščani spet podvrgli papežu. Zato je leta 1356 papež Inocenc VI. (1352-1362) mestu povrnil vse pravice in tam imenoval tudi škofa. Ljudje so bili prepričani, da se za to milost imajo zahvaliti lavretanski

Materi Božji in so zato vsako leto, 25. marca, na dan Marijinega Oznanjenja, v procesiji šli v Loreto. Procesijo je vodil škof, udeležile pa so se tudi vse oblasti.

Leta 1315 je sodnik v Recanatijski obdobil 12 načelnikov gibelinske stranke, ki so leta 1313 oboženi odšli v Loreto in tu izropali Marijino hišico.

Papež Pavel II. (1464-1471) je ob koncu 15. stol. nad nazareško hišico dal zgraditi veličastno baziliko. Takrat so zid okrog hišice podrl, njene zunanje stene pa obložili s kararskim marmorjem. Papež Klemen VIII. (1591-1605) je na eno izmed sten dal izklesati napis:

"Krščanski romar, ki si zaradi pobožnosti ali zaradi obljube sem prišel, tukaj vidiš loretsko hišico, častljivo po vsem svetu zaradi božjih skrivnosti in slavnih čudežev. Tukaj se je rodila presveta Devica Marija, Mati Božja. Tukaj je sprejela pozdrav angela, tukaj se je učlovečila večna Beseda Božja. To hišico so angeli prenesli iz Palestine najpoprej v Ilirijo zraven mesta Trsat leta 1291, za časa papeža Nikolaja IV. Tri leta pozneje pa, ob početku vladanja Bonifacija VIII. (1294-1303), je bila prenesena v Picenum blizu mesta Recanatum in po istih angelih postavljena v gozdu tega hriba in se je, ko je v enem letu svoj kraj trikrat spremenila, nazadnje po volji božji pred 300 leti tukaj naselila. Od tega časa časte vsi narodi to hišico, katere stene so ostale celotne in trdne skozi toliko stoletij, akoravno se na noben temelj ne naslanjajo..."

/ dalje

Papež Pavel II.

Papež Klemen VIII.

Bazilika v Loretu

Nevarnosti in pasti na internetu

Otroci morajo znati postaviti mejo zasebnosti

Otroci se morajo zavedati odgovorne rabe interneta, a niso krivi, če jih je kdo izkoristil, poudarjajo na policiji. V tem primeru jim je treba pomagati. Pomembno pa je, da otroci znajo postaviti mejo zasebnosti v komunikaciji. Takoj, ko je ta meja prestopljena, morajo o tem obvestiti starše, prekiniti komunikacijo in blokirati osebo.

Ob današnjih razkritjih glede spolnih zlorab otrok preko spleta na policiji opozarjajo, da so na spletu prisotne osebe, ki čakajo priložnost, da v svoje "mreže" ulovijo mladoletno osebo z namenom izsiljevanja. Te osebe budno spremljajo "odprte" profile družbenih omrežij, klepetalnic in forumov, kjer so prisotni otroci.

S prefinjeno taktiko ter oboženi z informacijami o otroku, ki so jih pridobili na spletu, z njim vzpostavijo stik. Poznajo tako njegove šibke točke kot tudi dobre strani. Postanejo njegov edini prijatelj, ki jih razume. Okoli njih pleto mrežo, ki ima samo en cilj, izsiljevanje, izpostavljanje na policiji. Izsiljevanje je lahko v obliki denarnih nakazil, ki jih mora žrtev nakazati, v obliki pridobivanja še več fotografij ali video posnetkov intimnih delov telesa ali samozadovoljevanja, pa vse do zahteve po srečanju. Zato je pomembno, da se otrokom, ko se znajdejo v takšni stiski, pomaga.

Spolne zlorabe otrok oz. mladoletnih preko spleta so sicer svetovni problem. Kot navajajo na Europolu, je odkrivanje zlorab otrok preko spleta nenehni izziv, saj je močno odvisno od novih tehnologij. Prenosi datotek med uporabniki (peer-to-peer) in anonimni dostop do t. i. temne mreže (darknet) so glavni načini za dostop in izmenjavo gradiv zlorab otrok. Ti načini so namreč enostavni za uporabo in privlačni za kršitelje. Na Europolu opozarjajo tudi na prenose spolnih zlorab otrok v živo, ki so bistveno olajšani z novimi tehnologijami. Omogočajo namreč, da se zlorabe otrok zgo-

dijo v živo pred kamero na zahtevo naročnika, kar za drugo stran pomeni dobičkonosen posel. Novi oz. "sveži" posnetki so za storilce največ vredni. Pri Europolu ob tem izpostavljajo, da vse več otrok in mladoletnikov uporablja pametne telefone, s katerimi se sami fotografirajo. Kočljive fotografije otrok, ki jih sicer sami delijo, lahko pridejo tudi do "zbiralcev", ti pa nato žrtve izsiljujejo. Opozarjajo tudi na mreženje kršiteljev, ki se učijo iz napak tistih, ki so jih prijeli organi pregona.

Spletno oko v desetih letih prejele več kot 5000 prijav posnetkov spolnih zlorab otrok

Število internetnih spolnih zlorab otrok narašča zaradi večje dostopnosti otrok do spleta preko pametnih telefonov in drugih modernih tehnologij, je za STA povedal koordinator prijavne točke Spletno oko Andrej Motl. V desetih letih delovanja so prejeli več kot 5000 prijav domnevnih posnetkov spolnih zlorab otrok, petino so jih predali policiji.

Motl je ob današnjem poročanju o kriminalističnih preiskavah o spolnih zlorabah otrok opozoril, da so mlajši otroci bolj ranljivi za tiste, ki zlorablajo te nove tehnologije in imajo veliko preverjenih metod, da pridejo do žrtve, ki jih želijo spolno izkoristiti. Internet po njegovih besedah postaja vedno kompleksnejši pojav, hkrati s tem pa narašča problematika internetnih spolnih zlorab.

Kljub temu pa število prijav na prijavni točki Spletno oko z leti ne narašča, je poudaril Motl. V zadnjem letu je njihovo število celo upadlo, in sicer iz 565 leta 2015 na 185 lani. Zmanjšalo se je tudi število prijav, ki so jih posredovali policiji. Razlog vidi v spremembi zakonodaje pred nekaj leti, saj je ogledovanje posnetkov kaznivno dejanje, zato so ljudje bolj zadržani pri prijavi. Pri tem je izpostavil, da to ne pomeni, da je manj posnetkov spolnih zlorab otrok na internetu.

Do zlorab preko spleta lahko pride

takrat, ko najstniki pošiljajo gole fotografije vrstnikom. Nevarnost namreč je, da te ne ostanejo pri naslovniku in da jih ta posreduje naprej, tako pa se lahko znajdejo na pornografskih straneh. Edina zaščita pri tem je po njegovih besedah ta, da golih fotografij nikoli ne pošiljajo preko interneta.

Pri nagovarjanju mladoletnih oseb z namenom spolne zlorabe pa se storilci pretvarjajo, da so vrstniki žrtve ter tako želijo izvedeti čim več podatkov. Poleg tega zapeljejo otroke na pogovor o spolnosti in jih pripravijo na to, da se osebno srečajo. Zato Motl svetuje, da svojih osebnih podatkov ne posredujejo nepoznanim osebam ter ne podležejo vabilom na zmenek.

Motl še pojasnjuje, da pri spolnem izsiljevanju storilec z zlorabo moči od žrtve zahteva spolne usluge ali denar. V veliko primerih storilec preko video pogovora vzpostavi z žrtvijo zaupen odnos ter jo pripravi do tega, da se sleče. S tem pa jo v nadaljevanju spolno ali denarno izsiljuje. Pri tem Motl priporoča, naj se nikoli ne slečejo pred neznanici.

Ob tem pa je pozval vse, ki se kdaj srečajo s posnetki spolne zlorabe otrok na internetu, naj to nemudoma prijavijo na njihovi spletni strani.

Prijavna točka Spletno oko redno sodeluje s policijo in jim posreduje prijave domnevnih posnetkov spolnih zlorab otrok. V desetih letih njihovega delovanja so prejeli 5118 prijav, v 1397 primerih so ocenili, da gre dejansko za internetno spolno zlorabo otrok in jih v skladu s tem posredovali organom pregona.

Prijavna točka Spletno oko je projekt v okviru centra za varnejši internet, ki ga koordinira Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani. Spletno oko sprejema anonimne prijave posnetkov spolne zlorabe otrok. V veliki večini gre za slovenske prijavitelje, vendar na posnetkih večinoma niso slovenski otroci, je še povedal Motl.

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (147)

2. NATUROPATSKI KONGRES SLOVENIJE

Zdravje je ena izmed človekovih največjih vrednot. Ko smo zdravi, lahko tudi vsa ostala področja v življenju lažje premikamo naprej. Žal pa se zadnja desetletja pojavlja vse več kroničnih bolezni, med katerimi je tudi diabetes -

do najvišje možne mere. Naturopatija se ne križa z uradno medicino, ampak lahko z njo prav dobro sodeluje, je komplementarna. 2. Naturopatski kongres, z mednarodnimi predavatelji, bo v soboto, 1. aprila 2017, v Austria Trend hotelu v Ljubljani. Pričakujemo okoli 250 udeležencev, med katerimi bodo bodoči naturopati in ostali udeleženci iz cele Slovenije, ki želijo izvedeti, kako si lahko zdravljene diabetesa, poleg uradne medicine, olajšajo tudi po narav-

2. Naturopatski kongres Slovenije

Naturopatija in diabetes

Ljubljana, 1. april 2017

epidemija tretjega tisočletja. Vedno več ljudi, še posebej otrok, se sooča s to težavo. Ker je letošnje leto namenjeno tej temi, smo se tudi v Združenju naturopatov Slovenije odločili, da ji posvetimo 2. Naturopatski kongres. Naturopatija je razmeroma nova veda, ki z naravnimi metodami skrbi za okrepitev fizioloških sposobnosti človekovega organizma (glede na njegov konstitucijski tip), skladno z biološkimi zakoni, ki urejajo obstoj življenja,

ni poti. Zaradi tega pričakujemo tudi medijsko precej odmeven dogodek. Predavatelji so res izjemni. Med kongresom bodo predavatelji delili praktične nasvete med publiko, tako bo kongres razumen vsakomur in vsak bo lahko prišel domov z vsaj 30 različnimi praktičnimi nasveti, ki jim lahko prisluhne in udejanji. Za vpis na kongres in program pa na www.naturopatija.org

/ dalje
www.saeka.siNOVI
GLASODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Pravni zastopnik Marko Tavčar

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.euUredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.euUprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.euwww.noviglas.euTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 000000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITRESO

ali IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 21. marca, ob 14. uri

O posebni vasi

Svet zase, imenovan Prosnid (2)

Letos smo se znašli tam, skoraj po naključju, za silo našemljeni, željo, da bi zaživel v tistem pustu, kakršen je bil nekoč. Brez komercialnih dodatkov, brez razkošja, brez hrupa in množice. Pust kot trenutek druženja, kot vaški utrinek, kot glas harmonike iz preteklosti v vsakdanjost. V znak veselja, življenja, pomladi. Ker sem od otroštva vajena mestnega pehanja, velikih množic in glasnega praznovanja, se v začetku nisem znašla. Vas kot vsak večer iz nastajajoče megle pozdravlja sonce v zatonu; ulice tihe, slutnja zime, ki se še ni odločila za odhod, in dim, vonj po drveh, preteklost, sedanjost in hlastanje po življenju se zlivajo v nostalgijo odhajanja. Prosnid zna biti, kot vse beneške vasi, neznansko tih in samotni. Vstopimo v gostilno, diši po miškah in "kroštoli", gostilničarka jih daje na mizo. Zastoj seveda, ker v Prosnidu denar ni vse. Četudi ga primanjkuje. Za "špargertom" sredi jedilnice sedi večje število vaščanov in se med seboj pogovarjajo. Največ v beneškem narčju. Vsi čakamo na prihod mašker. Medtem pridno polnimo kozarce in si pripovedujemo o tem in onem. Vino in "kroštoli" lebdijo v zraku, nekje v pričakovanju veselja, pomladi, svetlobe. Morda samo trenutka, ko se odpro

vrata in vstopi spreved s harmoniko na čelu. Glasba napolni majhno jedilnico, vaščani se okoli špargerta nasmehejo, videti je, da jim je lepo. Dva vstaneta in zaplešeta z mladimi, ki so pravkar vstopili. Pesem odžene tišino in otožnost. Lepo igra harmonika. Največ italijanske, tudi tisto, O sole mio, ki jo v zboru zapojejo vsi. Nekdo od starejših zaprosi za eno slovensko. In harmonika zaigra. Mi pojemo zraven. Občutek domačnosti, topline. Nič vpitja, tekanja, nobenega tekmovanja za najlepšo masko. ker zato ni denarja, pravi Sandro. Jaz pomislim, da je svet brez denarja včasih lepši. Harmoniko bi poslušala v nedogled in vedno bolj sproščena sem, ko pojem z ostalimi in se prepuščam večeru.

Ko smo že vsi veseli in razigrani, nas Sandro spomni, da bi morali obiskati tiste sovaščane, ki so zaradi starosti in onemoglosti ostali doma. Veliko nas je sicer takih, ki nismo iz Prosnida in smo na pustovanje prišli iz radovednosti. A z veseljem privolimo, da gremo v sprevedu čez vas. Obiščemo hišo za hišo, Sandro trka, kliče, kar ne-

kaj časa mine, preden nas priletijo možak ali starejša ženica spusti v hišo. Povsod je toplo, urejeno, televizija je

edina sopotnica v samoti. Povsod je vključena, povsod gori luč, povsod diši po komaj pripravljeni večerji. A boste kaj spili, nas povprašajo, a vemo,

da ni kozarcev, da nas je preveč, da tudi pijače ni dovolj. Morda je sploh nimajo doma. Ne bomo, samo pozdravit smo prišli. Povemo, od kod prihajamo, tisti namreč, ki nismo iz Prosnida. Starejša gospa me vpraša, v kaj sem našemljena. Na smeh mi gre, saj sem zadnji trenutek nekaj spravila nase. Pojasnim ji, da naj bi bil to Kekec in

prišli, nas pozdravi. Vsi se nam zahvaljujejo, veseli so, da smo vdrlji v samotni zimski večer z nasmejanimi obrazi. Meni je všeč, da nihče izmed nas ni pijan. Večkrat sem se zanalasč izognila pustnim norčijam, ker mi je bilo pijančevanje preveč. Saj ne, da so vrazim vino. Prijatelji vedo, da ga cenim. A ko postane preveč, celo bole-

stno, potem se mi upre. Veselo hodimo po vasi, odpirajo se okna in vrata. Prinašamo veselje, pomlad, smeh. Kako lepo, da so tako pozorni do starejših, da so tako povezani, pravi Irena. To pravzaprav vsakič ponavljamo, ko smo v Prosnidu. Ta povezanost, ta pozornost do vseh, ta mala, že na pol zapuščena vas, ki s solidarnostjo in sodelovanjem hlata po življenju. In živi. Vsak dan bolj je čutiti to zmago življenja nad propadanjem. Da je Prosnid nekaj posebnega, to razume vsakdo, ki gre naključno mimo. Ne samo ob pustu, ampak vsak dan. Čez dva dni bo k nam prišla televizijska ekipa avstrijskih novinarjev, posneli bodo dokumentarec o življenju v naši vasi, nam ponosno pove gostilničarka Alba. Zato, ker so tudi oni po naključju opazili, da je Prosnid čisto posebna vas. Taka morda, kot sanjamo, da bi bile vse naše vasi in ves ta nesrečni svet. S solidarnostjo in slogo bi ga lahko spet spravili na noge. A Prosnid, pravi Irena, Prosnid je žal samo eden.

/konec
Suzi Pertot

Namizni tenis

Kras izpadel, a z dvignjeno glavo

Krasovim namiznoteniškim igralkam naposled ni uspelo, po eni sami sezoni v najvišji ekipni ženski A1 ligi se prek zadnjega mesta vračajo v A2. Sodba je padla v soboto, ko so v poslednjem krogu prvenstva zgoniška dekleta gladko izgubile s 4 proti 0 v Parmu. Za obstanek pa bi bile morale varovanke slovaškega trenerja Dušana Mihalke zmagati. Tekmovanje so zaključile z devetimi porazi in

izkušnje, med letom pa so tudi veliko vložile v treninge in pripravo. Namizni tenis se je v Italiji zadnja leta zelo spremenil, denarja je vse manj, toda A1 liga ostaja še vedno izložba najboljših posameznic, nekaterih tujk, a pretežno domačih igralk (povečini reprezentantk in ostalih prvokategornic). Po lanskem navdušujočem in nenadejanem napredovanju iz A2 so se krasovke spet merile z njimi in ligo naposled zapustile, toda

mamici, vse imajo naporene službe. Prave zamenjave, na nivoju prvotigaških prvenstev, pa na vidiku ni. V A2 lahko igrajo te punce, če bodo še imele voljo se sproščati za zeleno mizo, bržkone še celo vrsto let. Če bomo srednjeročno še kdaj okusili v Zgoniku A1 ligo – letos je bilo med drugim končno tudi več domačih tekem, kjer se je zbralo precej privržencev – pa je veliko vprašanje. Dvomimo, čeprav nas lanski uspeh in

neodločenim izidom proti konkurentu za obstanek Norbellu. Da ne bo pomote, Katja in Martina Milčič ter Eva Carli zadnjemu mestu v najboljši italijanski šesterici navkljub v ligi niso igrale vloge pastorka. Nekateri ekipe, na primer prvak Castelgoffredo in Cortemaggiore, ki mu bo skušal odvzeti naslov, so bile nedosegljive, z ostalimi pa so naše konkurirale enakovredno. Kot običajno je Krasovo moštvo krasila homogenost, vse tri igralke so uveljavljale svoje bogate

dvignjenih glav. Zadnja leta bi si zgoniške veteranke najbrž niti več ne predstavljale, da bodo še kdaj okusile najvišje državno ekipno tekmovanje. Klub pa je po lanskem prestopu zavestno šel v to avanturo in ni manjkalo dosti, da bi se slovenske pingpongašice na koncu celo obdržale še za eno sezono v A1. Prek teh stolpcev večkrat ugotavljamo, da manjka pri Krasovem namiznem tenisu predvsem perspektiva, saj so standardne igralke prve ekipe že "over 30", dve sta

letošnja zgodba učita, da nič ni nemogoče. Pri Krasu se preprosto dobro dela, ekipa ni umetno sestavljena kot je večina tekmecev v A1 in A2. Društva in postave zato kar iz dneva v dan propadajo, v Zgoniku pa stoji za tekmovalci na parketu resen klub, morda s skromnimi finančnimi sredstvi, toda s športno kulturo in neko vizijo. S tega vidika bi si Športni krožek Kras nedvomno zaslužil "scudetto", o katerem zdaj na igrišču ni mogoče sanjati.

HC

Z 2. strani

Dan žena ...

Papež Frančišek je morda prepričan, da lahko vsi skupaj v slogi in miru molimo vsak lastnega boga (kot v Libanonu?); žal so imami drugačnega mnenja kot tisti predstavnik islama, ki ga je papež povabil v medversko ekumensko skupino v Vatikanu, kjer je izjavil v arabščini: Alah, zagotovi nam osvojitve in vlado tega vrta! Prošnja je priložnost za razmislek o mafijah, tako stalno delujočimi v Italiji kot tranzitnimi, med katerimi izstopajo podjetna kitajska, nigerijska in nasilna albanska mafija; vse zaokrožajo svoj neprijavljeni biznis s svetočo trgovino prostitucije, med neodzivnostjo državnih aparatov in zakonodajnih teles, ki kvečjemu nudi izgovor za obstoj rešiteljskih nevladnih organizacij. Spomnim se kratke dobe v Rimu pred dvajsetimi leti, v dobi župana Rutellija; pred stavbo, kjer sem upravljala malo gostišče, sem neke noči prešela šest počestnic, nigerijskih brez dovoljenja za bivanje v Italiji. Predstavnik varnostnih organov mi je pojasnil, da je večina teh prostitutk prebivala v podna-

jemništvu v ljudskih sopoljih. V redkih primerih, ko je policiji uspelo dokazati jim kaznivo dejanje, preveriti pravočasno njihovo narodnost, prepeljati jih na letališče, dobiti letalsko linijo s primerno destinacijo in jih vkrcati, so naučene mladenke z neprimerinim in obscenim vedenjem prisilile kapetana, da jih je izkrcal, policiste pa, da so jih spet pospremili v mesto in izpustili na prostost po izteku omejenega časovnega roka. Taka uvožena prisilna prostitucija res ni nikakršen pozitiven znak ženske emancipacije; medtem pa člani omenjenih mafij, kot tudi neo-salafistični muslimani in nomadski klani pridobivajo državljanstvo in volilno pravico, kar jim država velikodušno nudi.

Če na eni strani položaj žensk ob migracijskih tokovih nazaduje do primitivnih oblik ženskega doložištva nomadskih, islamskih in mafijjskih skupnosti, na drugi strani ob zahtevkih liberalno radikalne glasne propagande degenerira do absurdnih ali celo ponižujočih stopenj. Predane državne uslužbenke kot sodnica Ilda Boccassini so kanile preganjati prostitucijo z obdolžitvijo za podobne prekrške frajerja Berlusconi za njegove odnose s seksualno izvežbano mladoletnico: morda v bran njene kreposti? Če se ne motim, seks pri štirinajstih, ponekod pri petnajstih ni več

kaznivo dejanje, kvečjemu je prej redkost devištvo. Obramba ženske dostojanstva pa je po mojem dosegla višek smešnosti, ko so švedske oblasti izdale mednarodno tiralico za gospodom Assangem na podlagi prijave za posilstvo, nadlegovanje in prisilo s strani dveh polnoletnih in svobodnjaških feministk, švedskih žensčin, ki sta se prostovoljno vrinili v posteljo dano na razpolago nesrečnežu; tiralico, ki je po šestih letih še veljavna.

Sicer pa je na nivo propadlosti zdrknil položaj žensk v primeru ženske nosečnice – najemodajalke maternice za vsaditev jajčeca prodanega od genetske s hormoni nabite matere v uporabo paru narcisoidnih homoseksualnih samcev; če se vam to zdi emancipacija...

Še pripomba glede ženskih kvot. Kot mi je vedno poročala prijateljica funkcionarka, take stolčke v državnih in evropskih upravah zasledajo predvsem prijateljice, žene ali sorodnice vplivnih moških politikov in pri tem prehitvejo gospe in gospe, ki bi si sicer take položaje prislužili z natečajem in znanjem. Verjamem, da so današnje glasne feministke prišle na položaje brez moške pomoči; verjetno je gospa Boldrini tudi polna zaslug in kreposti, ki jih očitno cenijo predvsem naša predstavница Tamara Blažina; žal pa se z njenim vidikom nikakor ne morem strinjati.

Projekti Interreg, strategija za večjezičnost

Med Slovenijo in Italijo dobro sodelovanje

Deželna vlada je v petek, 17. marca, dala soglasje k sklepom, ki jih je konec februarja sprejel Odbor za spremljanje (OS) Programa Interreg V-A Italija-Slovenija za obdobje 2014-2020 in s tem prižgala zeleno luč za financiranje pilotnih projektov "Isonza - Soča" in "Salute - Zdravje" goriškega Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje. Njuna cilja sta vzpostavitev čezmejnne mreže zdravstvenih storitev in čezmejnega posoškega naravnega parka. Za ta dva projekta je na razpolago deset milijonov evrov, pri čemer bo več kot 80% sredstev prišlo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Na februarski seji v Trstu je OS odobril tudi deset strateških osi programa Italija - Slovenija. Razpredelnico je proučila tudi deželna vlada in jo odobrila. Prednostna področja so razvoj

mednarodne raziskovalne mreže, spodbujanje inovacij, zmanjšanje porabe ogljika, izboljšanje čezmejnih prometnih povezav, uvedbo modela čezmejnega turizma, širjenje poznavanja dediščine prve svetovne vojne, skrb za zdrave vodne vire, razvoj protipoplavne strategije in okrepitev sodelovanja med civilnozaščitnimi organizacijami.

Sedma od desetih točk je namenjena jeziku in narodnim manjšinam. Kot piše v dokumentu Odbora za spremljanje, bo Program Interreg V-A Italija Slovenija postavil v ospredje inovativne modele za spodbujanje večkulturnosti in večjezičnosti, pri čemer bo posebna skrb namenjena mladim generacijam. Te modele bodo razvile tako narodne skupnosti kot javne uprave, tudi z namenom, da se povečata turistična privlačnost in kulturno bogastvo posameznih območij. / ARC/PV

GORICA SD Sončnica / Predavanje: Alenka Rebula

Izvirno razmišljanje o kočljivih odnosih med starši in odraslimi otroki

V zadnjih letih smo na Goriškem že slišali celo vrsto - vedno zanimivih in nadvse koristnih! - predavanj o vzgoji oz. o odnosih med starši in otroki. V večini primerov so postavljeni pod drobnogled dojenčki ali šolski otroci ali pa pubertetniki. Prejšnji teden je Skupnost družin Sončnica iz Gorice organizirala res zanimivo predavanje - tretje v letošnjem nizu - o zapleteni in kočljivi problematiki, ki je v spremenjenih časih in razmerah morda vedno bolj aktualna: o ljubezni in pravičnosti med starši in odraslimi otroki. Srečanje je poželo lep uspeh, saj so ljudje v sredo, 15. marca, napolnili dvorano goriškega Močnikovega doma še pred začetkom. Tokratna gostja je bila Alenka Rebula, profesorica družbenih ved na liceju Slomšek v Trstu, ki se ukvarja z esejistiko, literaturo, predavanji in delavnici, je pa tudi avtorica številnih strokovnih knjig. Sončnica jo je v 18 letih delovanja povabila že trikrat, je uvodoma povedala Ana Saksida.

Gre za razmišljanje, ki ga je zgradila na svojih izkušnjah, z opazovanjem in na delu z odraslimi, je povedala gostja. Začela je z mislijo, da starši ob rojstvu otroka v glavnem ne pomislijo, da bodo z otrokom živeli tudi tedaj, ko bo odrasel; in vendar "večino življenja preživimo ne z majhnim otrokom, ampak z odraslim". Ko smo odrasli, verjetno ne vemo, da pademo na neki način razmišljanja, ki je "del naše tradicije". V sebi nosimo neko izročilo, ki se ga držimo: mislimo, da damo otroku življenje, on pa nam bo vse življenje vračal, kar bo dobrega dobil. "Tega nihče ne reče na glas, a to vsi pričakujejo". Starši in otroci se v bistvu obremenimo z medsebojno dolžnostjo in zgodi se, da ne eni ne drugi ne razpolagajo več s svojim časom, svojo svobodo, svojim življenjem. Zrasli smo z modelom, da bomo do smrti vezani eni na druge, je podčrtala predavateljica. Ona pa je mnenja, da "tista sreča, ki jo mi iščemo in v katero jaz verjamem, je ta, da se lahko srečujemo kot starši in otroci na drugačen način, zlasti ko odrasemo, v svobodi in ljubezni, kjer ni nobenega izsiljevanja in kjer ni pričakovanj".

Našim odnosom najbolj škodijo pričakovanja. Pričakovanje je tisto, kar v srcu pričakujemo in smo prepričani, da bi morali dobiti; pravzaprav se niti ne zavemo, da pričakujemo. Zavemo se ga šele, ko nečesa ne dobimo in nas to zelo boli. Razočaranja nam pokažejo, katera so bila pričakovanja. Zato je zelo pomembno o tem, kar si želimo, ali govoriti z drugim ali s seboj, da nam je jasno, kaj vse pričakujemo, da se vprašamo, ali je upravičeno.

Glavni problem pričakovanj je ta, da si ne prevzemamo odgovornosti za izražanje svojih želja. Kdor si prevzame odgovornost za svoje želje, jih izrazi na glas. Če tega ne stori, izgemu ne pomaga, da naredi kaj zanj. "In odnos postaja postavljanje ugank" in sledijo si nesporazumi. Povedati svoje želje je zelo težko, tega ni mogoče se naučiti čez noč, je še povedala Alenka Rebula.

Ko smo razočarani, ker doma ne dobimo tega, kar bi radi, nam ni samo žal, ampak tudi zamerimo. Mislimo, da bi drugi 'moral' dati, razumeti. Ta 'moral' leže "kot kamen na dušo" in "ustvarja zidove med nami". Pričakovanja torej vedno vodijo v zamere in bolečino iz preprostega razloga, ker delujejo na dva načina: mene boli, ker ne dobim, obenem sem jezen na tistega, ki mi nečesa ni dal; in tisti čuti, da mi je dolžan. "Če se med nami ustvarjajo čustveni dolgovi, se začnemo oddaljevati drug od drugega... Dolžnik bo vedno bežal pred tistim, ki mu je dolžan". Mati npr. pričakuje hvaležnost od otroka, ta čuti njeno grenkobo in dolg ter beži od nje. "To je začaran krog, tega je zelo veliko".

Ko se otrok rodi, starši niti ne vemo, kaj vsega pričakujemo, je nadaljevala predavateljica. Usmerjeni smo v njegovo vzgojo, o drugem veliko ne razmišljamo. Ko pa odrasle, se začenja prebujati v nas prepričanje o tem, da bomo začeli prejemati. Od odraslega otroka začnemo pričakovati vračanje in ga opazujemo kot tistega, ki bo nekaj dal. Pričakujemo npr., da si bo otrok uredil življenje tako, da mi bomo lahko mirni. To pomeni: otrok, ne smeš delati napak, ne smeš zaiti v slepo ulico, ne smeš imeti težav, ne sme se dogajati nič hudega itd! Če kaj gre narobe, se v starših oglašajo 'notranji kritik': kakšna mama oz. kakšen oče si bil, da je zdaj otrok tak? Na otroka namreč gledamo kot na 'produkt svoje vzgoje', kot 'ekspонат', 'razstaven predmet', ki govori o tem, kdo sem jaz. V dobrem in slabem.

Največja ovira in "gorivo za pričakovanja" so naši ideali. To, da skušamo biti idealni starši idealnih otrok, najbolj uničuje ljubezen med nami in preprečuje, da bi se ljubezen sploh lahko razvijala. "Ideal te ne vpraša, kaj trenutno zmoreš, kaj mi lahko daš, glede na to, kar doživljaš in kar si". Ideal pove, kaj bi moral biti, dati itd. Ljubezen pa je v tem, da osebo vprašam, kaj v nekem trenutku zmore. "V sprejemanju možnosti je resnica in v resnici je toplina". 'Imeti ideale' zveni zelo lepo, saj 'ideal dviga, plemeniti, pomaga, da povlečeš iz sebe najboljše itd'. Z izkušnjami, opazovanjem in prakso pa je predavateljica ugotovila, da to ni res: "Ljudje postanejo boljši in dajo od sebe tisto, kar morejo, če jim pustiš, da povedo, kaj lahko dajo. Če postaviš ideal, se lomijo pod težo ideala, saj nihče ne vzdrži svojega ideala. Ga ni človeka na svetu, ki je lahko kos svojemu idealu". Postavimo si raje nov kriterij in se vprašajmo: glede na svoje možnosti kaj lahko pristno in iz srca dam? To bo resnično in bo zares delovalo.

Starši imamo določene ideale. Npr. ideal zaupanja in upoštevati, ideal podpore in družbe na stara leta. To ni dolžnost otroka, je zatrnila Alenka Rebula. "Otroka smo rodili zato, da gre v

življenje in da gre ven, mogoče tudi daleč. In da ljubi druge in nadaljuje življenje v drugi smeri in nima nas na skrbi. To bi vsaj bilo, če govorimo o odprti ljubezni, o tem, da otrok ni naša last".

Vsak človek lahko nekaj da, česa drugega pa ne more dati, pač glede na lasten značaj, ki ga zaznamujejo geni. Spoštovanje tega, da kdo kaj zmore in česa ne zmore, je eden izmed pogojev ljubezni. Če razumemo svoje meje, razumemo tudi, da vsi ljudje imajo svoje meje, da jih ima tudi moj otrok. Ljudje smo različni, vsak da, kar more; ideal pa je, da bo vsak dal vse. Starši bi morali dopustiti otrokom, da so različni, da dajo, kar morejo, ne vsega, kar bi želeli. Dopustiti morajo tudi, da sami nekaterih stvari otrokom ne morejo dati in da jim bodo do dali drugi.

Eden bistvenih korakov je ta, da razumemo, koliko je še v nas idealov in pričakovanj, kako bi moralo biti, da bi starši bili zadovoljni s sabo in z otrokom, in koliko je spoštovanja tega, kar je možno za nas, in možnosti, koliko lahko razvijemo ljubezen. Eno temeljnih resnic je Alenka Rebula izrazila s to mislijo: "Otrok ni naš 'produkt'. To, kar se mu dogaja, ne govori o tem, kaj smo starši delali dobro ali slabo. Otrok je skrivnost. Je velik svet, v katerem smo živeli z njim. Nekaj malega smo videli, dokler je bil majhen, vse ostalo se bo razkrilo v življenju. In mi smo priče njegove poti. Lahko smo spremljevalci, predvsem pa smo priče. In smo prostor, kamor se lahko vrača, kadar želi in kadar čuti, da želi nekaj izmenjati z nami. Toda otrok ni dolžan s svojim življenjem potrjevati nam tega, da smo bili dobri starši".

Enakopravna ljubezen - to je ljubezen med odraslim otrokom in starši - zahteva enakopravnost, kar pomeni, da vsak ima svoj prostor in svojo mejo. Odrasla ljubezen pomeni veliko spoštovanje mojega prostora in tvoje prostora: "Ko se srečujemo, smo na obisku"! *Prostor staršev* je, da hranijo prostor svojega življenja, da otroku dajo življenje, poskrbijo za njegovo rast, v določenem trenutku pa se od njega poslovijo. To se zgodi, ko je konec otroštva in njegovega zavetja doma. Ko starši pošljejo otroka v življenje, mu dajo svobodo in odgovornost. To navadno zelo težko naredijo, "ker v trenutku, ko nekemu daš svobodo in odgovornost, več ne veš, ali se bo vrnil".

Prostor staršev je, da otrok odide, jaz pa začnem skrbeti za svoj pro-

stor in misliti na svoje življenje. To pomeni, da gledam naprej, razmišljam, kakšna bo moja starost, pomislim na potrebne dejavnosti, da se bom čutil živega, da bom tudi finančno poskrbljen, saj "jaz odgovarjam za

človeka, ki nimata več otrok v hiši, sta drug pred drugim sama. Ko namreč skrbimo za otroke, se oddaljimo med seboj, saj otroci "požrejo" vso pozornost. Zato otroci, ki gredo, dajejo možnost staršem, da naredijo nekaj nove-

Alenka Rebula (foto A. Vogrič)

ga zase v odnosu v dvoje. Biti starši je nekaj zelo zahtevnega, ki se spreminja iz leta v leto. Biti starši dojenčka je eno; biti starši pubertetnika je drugo; biti starši, ko ima otrok 30 let, je še drugo; biti starši, ko ima otrok 50 let, je še nekaj drugega. "Naša naloga je, da odkrijemo v vsakem obdobju, kako drugače bi lahko živeli ljubezen, kako bi vnesli enakopravnost, svobodo, kaj bi novega iz sebe potegnili, da bi bilo bolj primerno za tisti čas, ki ga živimo". Odrasli otrok ne vzgajamo več, je poudarila Alenka Rebula, "smo pa

lahko še vedno za zgled, če nas hočejo pogledati ali če želijo še kaj slišati ali sprejeti". Ko nas otroci opazujejo, jim starši lahko podarimo možnost, da dobijo občutek, kako smo lahko kos življenju, tudi ko se staramo. "Zato da dobijo pogum za življenje"!

Ljubezen, ki nam jo da otrok, je res nekaj posebnega in ni primerljiva z nobeno drugo, "toda ne moremo živeti od tega". Ni prav, da od njih to pričakujemo in zahtevamo, saj otrok ima svoje življenje. Ne moremo se hraniti od nečesa, kar nam ne pripada. Da živimo, rabimo zelo veliko ljubezni. Odrasli rabimo širiti prostor, povezati našo ljubezen s človekom, s katerim živimo. "Okrog sebe moramo gojiti prostor ljubezni, saj rabimo veliko ljubezni in podpore". Starši pa morajo *dajati in ne prejemati!* Dostikrat se oklenemo svojih otrok prav zato, ker potrebujemo veliko ljubezni. Starševska vloga pa je ta, da poskrbiš, da se v tvoje življenje nateka ljubezen iz različnih virov; in ker si te ljubezni poln, jo otroku lahko daš. Otroku prejema od tebe. Potem ti tudi da, ker ga to veseli, a ti nisi lačen tega. Starši smo zavetje, zaledje, ki ga otrok vedno najde pri nas. Toda "hvaležnost ni nekaj, kar bi lahko pričakovali ali zahtevali. Hvaležnost, kot je dejal Bogdan Zorž, se zgodi". Ali se rodi ali pa ne.

Koliko se bo otrok razvil v dobrega človeka, koliko bo postal plemenit, koliko bo dal v življenje od sebe, ni nekaj, kar lahko dosežemo starši; to je njegova odločitev, je še povedala predavateljica. "Otrok je svobodno bitje in vsakdo v življenju izbira, kaj je zanj v življenju pomembno, v kaj želi vlagati svoje sile, za kaj se bo potrudil". Starši smo dolžni samo, da imamo otroka radi. "To se mi zdi več kot dovolj"!

Danijel D.

Kratke

SD Sončnica / Pogovor z Gregorjem Čušinom

Skupnost družin Sončnica vabi v **petek, 24. marca 2017**, ob 20. uri v dvorano Franc Močnik v Gorici na srečanje-pogovor s gledališkim igralcem Gregorjem Čušinom. Tokrat se bo predstavil na drugačen način, in sicer bo odgovarjal na vprašanja o svojem družinskem in zakonskem življenju (z ženo Melito in šestimi otroki živi na Koroški Beli), o svojem poklicu in poklicanosti, predvsem pa o tem, kako v današnji družbi živeti krščanstvo.

SD Sončnica / Telovadba na prostem

Skupnost družin Sončnica iz Gorice je svojo dejavnost v novi sezoni začela z rednim občnim zborom ob koncu meseca januarja, s sklopom zanimivih predavanj na aktualne tematike, ki še potekajo v Močnikovem domu v Gorici, z večkratnimi uspešnimi nastopi gledališke skupine O'Klapa, pri kateri sodelujejo mladi člani društva, ter še z marsikatero pobudo. S svojim razvejenim delovanjem si društvo prizadeva izraziti svoj družbeno koristni doprinos na kulturnem, rekreacijskem, vzgojnem, izobraževalnem, informativnem in socialnem področju, s posebno pozornostjo na družino kot na osnovno družbeno celico.

Pro zelo pozitivni in dobro obiskani izvedbi v lanskem sezoni, bo SD Sončnica tudi letos vključila v svoj program tedensko telovadbo, ki jo bo vodil prof. Aldo Rupel. Zavedamo se namreč, kako je v današnjem času pomembno, da skrbimo za svoje zdravje in dobro počutje, kar krepi telo, um in duha ter jih na ta način napolni z blagodejno energijo. Telovadba bo potekala na prostem, enkrat tedensko, in sicer **ob ponedeljkih med 18.45 in 19.45** v aprilu, maju in juniju. Med vadbo se bodo udeleženci premikali peš, zbirališče in trasa se bosta spreminjala glede na smer poti, ki jo bo vsakič določil vadiatelj. Ob prosti hoji bodo udeleženci telovadbe imeli še vaje za razgibanje, za spretnost in telesno moč.

Za katerokoli podrobnejšo informacijo ali pojasnilo oz. za vpis se zainteresirani lahko obrnejo na odborico društva Ano Saksida Zorzut na tel. št. (+39)328 9181685 ali po elektronski pošti na naslov saksidana@libero. it. Toplo vabljeni k udeležbi! / (fk)